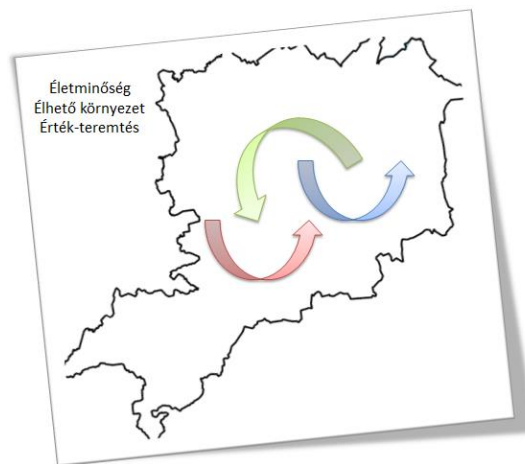

VAS MEGYE GAZDASÁGFEJLESZTÉSI FÓKUSZÚ TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA 2014-2020

5.3. egyeztetési változat

Vezetői összefoglaló

„Életminőség, Élhető környezet, Érték-teremtés- sikeres Vas megye”. Ez a vezérgondolata a megyei fejlesztési programnak. Célja a meglévő adottságokkal tudatosan és fenntarthatóan élni, a fejlesztéseket az egész megyére vonatkozóan kedvező hatásokkal megvalósítani, és legfontosabb szempontként az itt élő, dolgozó és tanuló embereket a középpontba helyezni.

Vas megye fejlődési pályája felfelé ívelt az 1990-es évek kezdetétől, majd ez a növekedési lendület a 2008-as gazdasági válság idején megtört. A 2007-2013-as európai uniós fejlesztési periódus egy, korábban kötött pályára helyezte a gazdaság-fejlesztést, ahol az időszak felénél nehézségekbe ütközött az alkalmazkodás az új nemzetközi kihívásokhoz. **2010-től kezdődően egy új gazdaság-politikai irányvonal** alakult ki, mely egy kiegyensúlyozott lokálpatrióta attitűddel és munkahely-teremtési fókusszal jellemezhető. 2014-re a megyei gazdasági mutatók immár meghaladják a válság előtti szintet a reálszféra számos területén, lehetővé téve a továbblépést a megyei fejlesztési programalkotásban.

Az elkészült **elemzési anyagokra alapozva szakmai munka** kezdődött, melyhez első lépésben 70 szakember csatlakozott. Több mint 40 alkalommal került sor csoportos egyeztetésre – nem számolva számos megbeszélgetést, írott gondolatok megosztását, interjúkat, ahol a kormányhivatal munkatársaitól kezdve cégvezetőkön át közéleti szereplőkig sokan fejtették ki véleményüket arról, **hogyan lehet Vas megyét előbbre vinni. Valamennyi járásban** a települést képviselő önkormányzati vezetőkkel, intézményvezetőkkel, hivatali képviselőkkel, helyi szakmai szervezetek képviselőivel személyes egyeztetések történtek.

A **megye jövőjének kulcsa** alapvetően minden területen a **tehetséges emberek megnyerése, itt tartása, illetve ide vonzása**. A kialakult konszenzus alapján **7 integrált prioritás-terület** alakult ki – **vállalkozás-fejlesztés, élelmiszer-termelés, turizmus, energia-hatékonyság, egészséges környezet, humán erőforrás, közlekedés fejlesztése**.

A stratégiai program célja, hogy **konkrét**, a megye számára **reálisan** elérhető, de ugyanakkor **minőségi változást előmozdító** hangsúlyok kerüljenek kidolgozásra. Ezekben a területeken pedig nevesített módon **kulcs-projektek kerülnek megfogalmazásra, majd megvalósításra**.

Hangsúlyos szempont, hogy a **megye teljes területének a fejlesztése a cél**. Olyan program-elemek kerültek kidolgozásra, mely a különböző fejlettségű térségeknek egyaránt képes lehetőséget és alkalmat nyújtani a **bekapcsolódásra és előre lépésre**. A stratégiai program **elkötelezettség és felelősség-vállalás** abban, hogy kimondunk irányokat, melyekben hiszünk, és azokat meg kívánjuk valósítani. Ezért is fontos, hogy **széles szakmai alapon kell, hogy nyugodjon, és támogatottság öveze**.

Életminőség
Élhető környezet
Értékteremtés

Vállalkozás-
fejlesztés

Élelmiszer

Turizmus

Energia

Egészséges
környezet

Emberi erőforrás

Közlekedés

Területileg
kiegyenlített
fejlődés

A program célja, hogy kinyitva a tervezés világát minél többen vegyenek részt a munkában, és minél többen érezzék azt, hogy közös a cél és az út, melyen együtt haladni kívánunk. **Egy sikeres és vonzó Vas megyéért.**

Tartalom

Vezetői összefoglaló	2
1. Tervezési folyamat eljárásainak, tárgykörének és körülményeinek leírása.....	7
1.1. A tervezési folyamat leírása	7
1.2. A végrehajtás rendszerének bemutatása.....	10
1.3. Vas Megyei Területfejlesztési Konceptió által megfogalmazott adottságok, célrendszer	15
1.4. Vízió, célrendszer és a stratégiai prioritások kapcsolata.....	17
1.5. Célrendszer belső és külső koherenciájának vizsgálata	21
1.6. Vas megye célkitűzéseinek kapcsolata a szomszédos megyékkel, tartománnyal.....	24
1.7. Partnerség a végrehajtásban.....	29
1.8. A végrehajtás, finanszírozás intézményi, eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatása	32
1.9. Monitoring és értékelési terv	38
1.10. Vállalkozások fejlesztési igényeinek megjelenítése	39
2. Stratégiai Program.....	40
2.1. Vállalkozás Fókuszú Gazdaságfejlesztési Prioritás	43
2.1.1. intézkedés: Kezdő- és Mikroállalkozások	45
2.1.2. intézkedés: Kis- és Középvállalkozások	46
2.1.3. intézkedés: Nagyvállalati Program	47
2.1.4. intézkedés: Járműipari és Mechatronikai program.....	48
2.1.5. intézkedés: Kreatívipari és K+F+I program	50
2.1.6. intézkedés: Szociális vállalkozás-fejlesztő program	54
2.1.7. intézkedés: Alkonygazdaság program	55
2.1.8. intézkedés: Ipari területek helyi alpinfrastruktúrájának kiépítése, fejlesztése.....	56
Lehetséges kedvezményezettek köre	57
EU finanszírozású programokhoz való illeszkedés	57
A prioritás kapcsolódása a releváns EU tematikus célkitűzéshez, beruházási prioritáshoz..	58
Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok meghatározása	60
Indikatív forrásallokáció	61
A program lebonyolításban közreműködő szereplők és felelősségi körének azonosítása ...	61
2.2. Élelmiszer-termelés Prioritás.....	62
2.2.1. intézkedés: Agrárállalkozói Központ.....	64
2.2.2. intézkedés: Járási rövid ellátási láncok kialakítása	66
2.2.3. intézkedés: Élelmiszer látványüzemek kialakítása	68
Lehetséges kedvezményezettek köre	69
EU finanszírozású programokhoz való illeszkedés	69
A prioritás kapcsolódása a releváns EU tematikus célkitűzéshez, beruházási prioritáshoz..	71
Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok meghatározása	72
A program lebonyolításban közreműködő szereplők és felelősségi körük azonosítása	72
2.3. Turizmus Prioritás.....	73
2.3.1. intézkedés: Gyógyászati és wellness turizmus	76
2.3.2. intézkedés: Szelíd turizmus	78
2.3.3. intézkedés: Kulturális, vallási és esemény turizmus.....	80
2.3.4. intézkedés: Nagyléptékű szabad vízfelület – Bük térsége.....	83
2.3.5. intézkedés: Koordináció – turizmus szervezés és marketing	84

Lehetséges kedvezményezettek köre	85
EU finanszírozású programokhoz való illeszkedés	86
A prioritás kapcsolódása a releváns EU tematikus célkitűzéshez, beruházási prioritáshoz..	87
Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok meghatározása	88
A program lebonyolításban közreműködő szereplők és felelősségi körük azonosítása	88
2.4. Energia-hatékonysági prioritás.....	89
2.4.1. intézkedés: Épületenergetika	90
2.4.2. intézkedés: Közvilágítás program.....	90
2.4.3. intézkedés: Zöld hó program.....	90
2.4.4. intézkedés: Smart City program	90
Lehetséges kedvezményezettek köre	91
EU finanszírozású programokhoz való illeszkedés	91
A prioritás kapcsolódása a releváns EU tematikus célkitűzéshez, beruházási prioritáshoz..	92
Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok meghatározása	95
A program lebonyolításban közreműködő szereplők és felelősségi körük azonosítása	95
2.5. Emberi Erőforrás Fejlesztési Prioritás.....	96
2.5.1. intézkedés: Egészséges életmód program	98
2.5.2. intézkedés: Aktív szabadidő program	99
2.5.3. intézkedés: Tehetségek programja	100
2.5.4. intézkedés: Oktatás, képzési program	101
2.5.5. intézkedés: Kreatív város, fenntartható vidék – KRAFT program	102
2.5.6. intézkedés: Közösségi terek kialakítása, egyházi fejlesztések.....	103
2.5.7. intézkedés: Egészségügyi, szociális, közoktatási ellátás fejlesztése	104
2.5.8. intézkedés: Hivatali infrastruktúra fejlesztése	105
Lehetséges kedvezményezettek köre	106
EU finanszírozású programokhoz való illeszkedés	106
A prioritás kapcsolódása a releváns EU tematikus célkitűzéshez, beruházási prioritáshoz	107
Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok meghatározása	109
A program lebonyolításban közreműködő szereplők és felelősségi körük azonosítása	109
2.6. Egészséges környezet	110
2.6.1. intézkedés: Szennyvízkezelés, csapadékvíz elvezetés.....	111
2.6.2. intézkedés: Hulladékkezelési és hasznosítási rendszer fejlesztése.....	112
2.6.3. intézkedés: Ivóvíz-ellátás fejlesztése hatékonyság javítása és minőségmegőrzés érdekében	113
2.6.4. intézkedés: Települési környezet fejlesztése	114
2.6.5. intézkedés: Folyóvizek (pl. Rába, Répce, Marcal) menti területek összehangolt fejlesztése	116
Lehetséges kedvezményezettek köre	117
EU finanszírozású programokhoz való illeszkedés	117
A prioritás kapcsolódása a releváns EU tematikus célkitűzéshez, beruházási prioritáshoz	118
Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok meghatározása	119
A program lebonyolításban közreműködő szereplők és felelősségi körük azonosítása	119
2.7. Közlekedés-fejlesztési prioritás	120
2.7.1. intézkedés: A megye elérhetőségének javítása	121
2.7.2. intézkedés: Közösségi közlekedés fejlesztése	122
2.7.3. intézkedés: Kisléptékű közlekedési fejlesztések	123
2.7.4. intézkedés: Kerékpáros közlekedés.....	124

Lehetséges kedvezményezettek köre	126
EU finanszírozású programokhoz való illeszkedés	127
A prioritás kapcsolódása a releváns EU tematikus célkitűzéshez, beruházási prioritáshoz	128
Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok meghatározása	129
A program lebonyolításban közreműködő szereplők és felelősségi körük azonosítása	129
3. Operatív Program	130
Tervezési folyamat, tárgykörének leírása.....	130
A megyei operatív program megvalósításához igénybe vett egyéb operatív programok és források	131
Nemzetközi források áttekintése	135
A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban	136
3.1. Vállalkozás Fókuszú Gazdaságfejlesztési Prioritás	136
Vállalkozások fejlesztési tervei	145
Együttműködés keretében tervezett intézkedések	145
3.2. Élelmiszer-termelés Prioritás.....	146
Vállalkozások fejlesztési tervei	152
Együttműködés keretében tervezett intézkedések	152
3.3. Turizmus Prioritás.....	153
Vállalkozások fejlesztési tervei	160
Együttműködés keretében tervezett intézkedések	160
3.4. Energia-hatékonyság Prioritás.....	161
Vállalkozások fejlesztési tervei	166
Együttműködés keretében tervezett intézkedések	166
3.5. Emberi Erőforrás Fejlesztési Prioritás.....	167
Vállalkozások fejlesztési tervei	176
Együttműködés keretében tervezett intézkedések	176
3.6. Egészséges Környezet Prioritás	177
Vállalkozások fejlesztési tervei	183
Együttműködés keretében tervezett intézkedések	183
3.7. Közlekedés Fejlesztési Prioritás	184
Vállalkozások fejlesztési tervei	189
Együttműködés keretében tervezett intézkedések	189
4. A programban tervezett intézkedések összefoglaló táblázata és ütemezése.....	190
A program-alkotásban résztvevő szakemberek	219

1. Tervezési folyamat eljárásainak, tárgykörének és körülményeinek leírása

1.1. A tervezési folyamat leírása

Vas megye **fejlesztési koncepciója** után elkészült a megyei **fejlesztési program**. A megyei fejlesztési program két részből, a **stratégiai programból** és **operatív programból** áll, a programok tartalmi követelményeit, így tematikáját meghatározza a 218/2009-es (X. 6.) kormányrendelet.

Koncepció –

Stratégiai program –

Operatív program

A **stratégiai program célja**, hogy középtávon kijelölje azokat a fejlesztési célokat és tevékenységeket, melyek Vas megyében megvalósulhatnak. Ennek érdekében igazodik a finanszírozási feltételekhez, melyek keretét a jövőben is várhatóan az EU által társfinanszírozott operatív programok adják. Ezért a stratégiai program jelenlegi tervezete az **alábbi dokumentumok alapján készült el**:

- Vas megye elfogadott **fejlesztési koncepciója**, amely a program tartalmi kereteit határozza meg
- 2014-20-ra készülő **operatív programok partnerségi egyeztetési változata**, mely meghatározza a jövőben rendelkezésre álló finanszírozási források kereteit, illetve a jövőben támogatható tevékenységeket. Fontos kiemelni, hogy ezen dokumentumok korántsem véglegesek, még egyeztetés alatt vannak az EU Bizottsággal, továbbá belső szakértői és partnerségi egyeztetések zajlanak, ezért a programok tartalma, forráskerete változhat a közeljövőben.
- Egyéb szakmai, főként **országos szintű, illetve a megyére vonatkozóan elkészült stratégiák**, pl. Nemzeti Közlekedési Stratégia, Nemzeti Energetikai Stratégia, Nemzeti Vidékfejlesztési Stratégia, Nemzeti Turisztikai Stratégia, Regionális Innovációs Szakosodási Stratégia.

Vas megye stratégiai **programjának előkészítése** – a megyei tervezési eljárástól függetlenül azt megelőzően – már **másfél évvel ezelőtt**, 2012. április 26-án indult. Ekkor voltak az első szakértői és tervezői megbeszélések. Ezt **5 hónapon keresztül** követték egyeztetések.

Az induló tematikus találkozók az **egészségügy, logisztika** és általános **kis- és középvállalkozás-fejlesztés területeivel** foglalkoztak. A megbeszélésekhez már részletes elemzések is készültek a megye gazdaságáról. Ezek adták az alapot a **megyei koncepció 2013. februári véleményezéséhez** is.

2013. május 30-án a megye illetékes szakembereinek bevonásával, **7 ország részvételével** szervezett a PBN konferenciát, ahol **kizárólag Vas megye fejlesztési elképzeléseikhez** kerestek szakmai ötleteket, tanácsokat.

2013 szeptemberében kezdődtek az előkészítő egyeztetések a stratégiai program-alkotáshoz kapcsolódóan, illetékes szakemberekkel. **2013. október végén indult** a programalkotási munka. Államreform Operatív Program finanszírozta fejezete.

A stratégiai program elkészítése során különleges hangsúly volt a **széleskörű szakmai egyeztetéseken**. Ennek megvalósítása érdekében a **következő lépések történtek**:

1. kiválasztásra került **hét szakmai terület**, mely a fejlesztési koncepciók alapján különleges jelentőséggel bírt. Ezek az emberi erőforrás, mechatronika, vidék-fejlesztés, élhető környezet, termálkincs, logisztika és fa- és bútortipar. Minden területet egy-egy **felelős** irányított.
2. Az egyes szakmai területeken a munkacsoport vezetőjének javaslata alapján létrejöttek **munkacsoportok**. Összesen további 45 intézmény-vezető, cégvezető és illetékes szakember dolgozott aktívan, akik érvényt tudtak szerezni ismereteiknek, a megye érdekében.
3. Szintén kiválasztásra került **öt olyan szakterületi referens**, akik **horizontális szempontként** képviselték szakterületüket a stratégiai program-alkotás folyamán. Ezek a területek: innováció, menedzsment, IKT, energetika és marketing.
4. A **munkacsoportok több alkalommal** is találkoztak mind saját tématerületükön, mind együttesen, az október 21-i héten, a november 4-i héten, valamint több csoport a november 11-i héten is. Ezen felül online platformokon történt a közös, operatív munkavégzés.
5. A munkacsoport vezetők, a szakterületi referensek, a megye képviselői közösen alkották a PBN koordinációja mellett az ún. **Irányító csoportot**. Ez a szerv hozott ajánlásokat, melyek közös elhatározásként épültek be a stratégiai program-javaslatba. Így ennek a fórumnak, mint önkéntesen létrehozott szervezetnek, javaslattevő szerepe volt, a Területfejlesztési Bizottság elé kerülő stratégiai és operatív program céljait és tartalmát meghatározó döntésekre vonatkozó javaslatokra vonatkozóan.
6. Az **Irányító Csoport tagjai** három alkalommal (2013. október 14-én, október 29-én és november 18-án) találkoztak. Az Irányító Csoport munkájában részt vett a **járási projekt-gyűjtésért** felelős szervezet vezetője is, a kölcsönös információ-áramlás biztosítása érdekében. Aktívan jelen volt továbbá a **minőség-biztosításért** felelős szakértő is. A közösen hozott döntésekről írásos emlékeztető készült a munkacsoportok számára
7. 2013. november 25-én az **elkészült első számú egyeztetési változat**, mely széles körben megosztásra került, a program-alkotásban résztvevő szereplőkön túlmenően a megye érintett intézményeinek, szervezeteinek.
8. 2013. november 28-án a szűk visszaérkezési határidő ellenére rendkívül sok visszajelzés érkezett, melyek dokumentáltan megvitatásra, illetve beépítésre kerültek a 2013. november 30-i leadási határidőre a Területfejlesztési Program **második számú egyeztetési változathoz**.
9. 2013. november 30-án a **megyei közgyűlés megtárgyalta és elfogadta** a megyei stratégiai program egyeztetési változatát.
10. 2013. december és 2014. január hónapokban az észrevételek alapján történő **részletes kiegészítések** történtek meg, illetve elkezdődött a stratégiai program alapján a **projekt-csomagok és projektek kidolgozásának előkészítése, valamint a járási illeszkedések biztosítása**.
11. 2013 novemberétől kistérségi szinten is elindultak a személyes egyeztetések. Ezek az egyeztetések folyamatosan igazodtak a Terület és Településfejlesztési OP változásaihoz és az adott térség/járás által benyújtott projektjavaslatokhoz. 2014 februárjától járási szintű egyeztetésekben folytatódott a munka. Célja egyrészt a kistérségi/járási

projektgyűjtés és annak koordinálása, másrészt visszajelzések szakmai egyeztetései a korábban, az illetékes **járás által benyújtott projektekről**, harmadrészt pedig a megyei fejlesztési **stratégia megismertetése és megvitatása** volt.

12. 2014 márciusában a megalakult **megyei koordinációs testület ismerkedett meg** részletesen a stratégiai és operatív program aktualizált változatával.
13. 2014 márciusától június közepéig **folyamatosan üléseztek a különböző szintű területi fórumok**, számos inputot és visszajelzést adva a helyi tervezéshez, valamint a megyei prioritások finomításához és pontosításához. Közös munka során formálódott a stratégiai, majd az operatív program.

Jelen dokumentum egy **egyeztetési változatnak** tekinthető, annak tartalma a partnerségi egyeztetések eredményeként lesz végleges. Az egyeztetések célja, hogy meghatározásra kerüljenek azok a célok és azokhoz kapcsolódóan a beavatkozások, melyek a megyében 2014-20 között döntően európai uniós vagy hazai fejlesztési forrásból, vagy megyei forrásból megvalósulhatnak. A stratégiai program **társadalmi egyeztetése** kapcsán egyeztetéseket szükséges folytatni a program részletes tartalmáról:

- a megyében működő szakigazgatási szervezetekkel, illetve felettes szerveikkel az érintett minisztériumokkal
- Szombathely megyei jogú várossal
- civil és egyéb érdekképviselői szervezetekkel

Az egyeztetések alapját képezik azok a **projektjavaslatok**, melyeket a különböző szereplők **2013. november-december** folyamán Vas megyei önkormányzat felkérésére a Vas Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Egyesület közreműködésével benyújtottak a programtervezés támogatása érdekében. Ezt követően **személyes egyeztetések sora** vette kezdetét, minden kistérség/járás esetében több alkalommal, **több hónapon keresztül**.

Az egyeztetések ideje alatt nyomon követjük az **EU finanszírozású operatív programok** változásait. A megyei önkormányzat számára döntési célból rendelkezésre álló dedikált forráskeretet érintő operatív program(ok) tartalma közel véglegesnek tekinthető, így a megyei operatív program ezen forrásokhoz kapcsolódóan készül el.

Fontos kiemelni, hogy a megyei stratégia és operatív program **megvalósítási kereteit** meghatározza a finanszírozási forrásokhoz kapcsolódó intézményrendszer. Jelenleg még nem ismert ezen **intézményrendszer** és ezen belül a megyei önkormányzatok konkrét feladatai.

A végrehajtási rendszer a területfejlesztési törvény 2013. decemberi módosítása alapján készül el, ami már előrevetítheti egyes tématerületeken a megyei önkormányzatok és szervezeteik jövőbeni feladatait.

1.2. A végrehajtás rendszerének bemutatása

Végrehajtásban résztvevő szervezetek és együttműködésük

A fejezet bemutatja – amennyiben a szükséges információk rendelkezésre állnak - a végrehajtásában közreműködő szervezetek közti **munkamegosztását, együttműködés és információcsere** meghatározását, az érdekérvényesítés rendszerét.

A végrehajtás rendszerének bemutatása során javasolt kiindulni a megyei önkormányzatok lehetséges feladatiból. Természetesen **ezen feladatok csak oly mértékben tudnak megvalósulni, amilyen mértékben a megyei önkormányzatokat bevonják az ágazati programok megvalósításba, illetve amilyen feltételek mellett forrást biztosít a kormány a megyei programban szereplő intézkedések megvalósítására.**

A **megyei önkormányzatok feladatait** alapvetően a 2011. évi CLXXXIX. törvény (Magyarország helyi önkormányzatairól) szabályozza: „27. § (1) A megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely törvényben meghatározottak szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el.”

A fentiekben megfogalmazott **feladat- és hatásköröket** a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló **1996. évi XXI. törvény 11. és 13. § szabályozza**. E feladatokon belül a megyei önkormányzat a területén összehangolja a kormányzat, az önkormányzatok és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit, ennek érdekében az érintettek bevonásával széles körű partnerséget szervez.

A megyei partnerségben részt vesznek a **dekoncentrált állami szervezetek, a Kormányhivatal, a helyi önkormányzatok**, azok társulásai, **civil szervezetek, gazdasági érdekképviseletek** és együttműködések, a **Nyugat-Magyarországi Egyetem** és további szakmai szervezetek, intézmények. Ehhez kapcsolódóan a törvényből az alábbi feladatokat emeljük ki, melyek meghatározóak a megye fejlesztési koncepciója, illetve az ahhoz kapcsolódó megyei programok és alprogramok megvalósítása során. **A megyei önkormányzat** a területfejlesztési tervezéssel összefüggő feladatok ellátása részeként:

- **kidolgozza és elfogadja** a megye **hosszú távú területfejlesztési koncepcióját**, illetve a megye területfejlesztési programját a megyei jogú város önkormányzata bevonásával;
- **részt vesz** az **országos fejlesztési és területfejlesztési koncepció**, valamint az operatív programnak kidolgozásában;
- **előzetesen véleményezi** az **országos, valamint a megyét érintő ágazati fejlesztési koncepciókat** és programokat a térségi területfejlesztési koncepciókat, programokat, részt vesz az országos területfejlesztési koncepció, valamint az operatív programnak kidolgozásában
- **részt vesz** a **határ menti megyék határon átnyúló** nemzetközi fejlesztési programjainak tervezésében, kidolgozásában
- tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a **partnerség elvének** érvényesítéséről

A területfejlesztési tervek végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása

- **nyomon követi és értékeli** a megyei területfejlesztési koncepció és program végrehajtását

- a **megyei önkormányzat dönt** a hatáskörébe utalt **fejlesztési források felhasználásáról**.
- **monitoring bizottság** vagy más döntéshozó szerv útján közreműködik a területi operatív programok irányításában, megvalósításuk végrehajtásában
- **figyelemmel kíséri az operatív programok** megyében jelentkező feladatainak megvalósítását, beleértve a megyehatáron átnyúló és más nemzetközi programok végrehajtását
- **monitoring bizottság** vagy más döntéshozó szerv útján közreműködik a **határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programok** irányításában, részt vesz azok lebonyolításában, végrehajtásában,
- **dönt a Kutatási és Innovációs Alapnak** a miniszter által a megyei önkormányzat hatáskörébe utalt pénzeszközeinek pályázati kiírásairól, illetve felhasználásáról,
- a megye gazdaságának és foglalkoztatásának fellendítése érdekében **gazdaságfejlesztési, befektetés ösztönző tevékenységet lát el**, aminek elősegítése érdekében külön szervezetet hozhat létre vagy megállapodás alapján más szervezettel működhet együtt;

A véleményező és értékelő feladatokba bevonja a megyei önkormányzat **Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatát**.

A területfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatok ellátása

- **összehangolja** illetékességi területén az államigazgatási szervek, a települési vagy kerületi önkormányzatok, a megyei jogú város önkormányzata, a gazdasági és civil szervezetek **fejlesztési elképzeléseit**,
- **területileg összehangolja** a politikai és a területi szerepéből, továbbá a **nemzetközi és határon átnyúló** együttműködésből adódó feladatait, biztosítja azok összhangját,
- a települési önkormányzatok felkérése alapján **elősegíti** a helyi önkormányzatok **területfejlesztési társulásainak szerveződését**,
- **szakmai kapacitásával segíti** a területfejlesztési önkormányzati társulások és a térségi fejlesztési tanácsok tervező, döntés-előkészítő, fejlesztési célokat feltáró, pályázatokat megalapozó tevékenységét,
- a térségi gazdaságfejlesztő szervezet útján **koordinálja** a megye területén az ipari parkok és a szabad vállalkozási zónák tevékenységét, az önkormányzatok és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit a megye gazdasági szereplőivel együttműködve,
- **vizsgálja és értékeli** a megye társadalmi és gazdasági helyzetét, környezeti állapotát, adottságait
- kölcsönös **információcserével segíti** a területfejlesztési és területrendezési **információs rendszer működését**, információkat biztosít a területi tervek készítéséhez
- a **területfejlesztési koordinációval** kapcsolatos feladatok ellátása érdekében **önkormányzati rendeletet alkot** a települési önkormányzatok, a megye területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező gazdálkodó szervezetek által a megye területén uniós, központi vagy helyi önkormányzati költségvetési forrásból megvalósítandó fejlesztéseinek koordinációjáról.

A megyei önkormányzat vidékfejlesztési feladatkörében:

- **dönt** a hatáskörébe utalt **vidékfejlesztési források** felhasználásáról,
- **összehangolja** a **vidékfejlesztési stratégiákat és akciókat** a megyei, térségi, határ menti és határon átnyúló fejlesztési és területfejlesztési koncepciókkal és programokkal, valamint a megyét érintő területrendezési tervekkel,
- **egyetértési jogkört** gyakorol a vidékfejlesztési stratégiák, akciók jóváhagyását megelőzően
- a vidékfejlesztési források felhasználásával kapcsolatban **közreműködői szervezeti feladatokat lát el** a **regionális fejlesztési ügynökség** útján,
- **elláthatja** a helyi akciócsoportok, a közösségvezérelt helyi fejlesztésben érintett szervezetek **munkaszervezeti feladatait**,
- a **helyi akciócsoportok és közösségvezérelt helyi fejlesztésben** érintett szervezetek tevékenységében való részvétellel közreműködik azok tevékenységében,
- **összehangolja** a helyi akciócsoportok tevékenységét a fejlesztéspolitikához és a területfejlesztéshez kapcsolódóan,
- külön megállapodás szerint a **vidékfejlesztési akciók** végrehajtása során **koordinációs és döntéshozatali** feladatokat lát el,
- **nyomon követi és értékeli** a vidékfejlesztési akciók lebonyolítását és monitoring bizottsági feladatokat lát el a programok végrehajtásához kapcsolódóan,
- **ösztönzi a települési önkormányzatok összefogását** vidékfejlesztési programok kidolgozására és megvalósítására,
- a **vidékfejlesztési koordinációval** kapcsolatos feladatok ellátásáról **önkormányzati rendeletet alkot**.

Az egy régió területén működő megyei önkormányzatok a területi operatív program megvalósításával összefüggő fejlesztési döntések előkészítésére és végrehajtásában való közreműködésre a régióban nonprofit gazdasági társasági **formában regionális fejlesztési ügynökséget működtetnek**.

A regionális fejlesztési ügynökség feladatai különösen:

- **közreműködő szervezeti feladatokat** lát el a területi operatív programok végrehajtásában és ellenőrzésében,
- külön megállapodás alapján **részt vesz** az ágazati **területfejlesztési operatív programok**, vagy más programok lebonyolításában, szervezi a programok megvalósítását, részt vesz a programok pénzügyi finanszírozási feladataiban, a programok megvalósításáról, a pénzügyi felhasználásról naprakész nyilvántartást vezet,
- **közreműködik a megyei önkormányzat** területfejlesztési feladatainak ellátásában.

A fejezet a **kormányzati döntésekkel összefüggésben véglegesítendő**. Az 1600/2012 Kormány határozat a **megyei önkormányzat szerepét** illetően az alábbi feladatokat határozza meg:

- A **területi operatív programok tervezésében** biztosítani kell a megyék (megyei önkormányzatok) hatékony közreműködését;
- Előírja, hogy a **megyék meghatározó szerepet kapjanak a területfejlesztési források felhasználásának tervezésében** a 2014-20-as források területi koordinációja kapcsán.

A fentiek alapján született meg a Kormány 1831/2013. (XI. 14.) Korm. határozata a 2014–2020 közötti időszakban a **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól**, az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt **források megoszlásáról**.

A kormányhatározat a következőket határozza meg:

- A Terület- és Településfejlesztési Operatív Programhoz (a továbbiakban: TOP) tartozó megyékben megvalósuló decentralizált fejlesztések tervezése során a **gazdaságfejlesztésre meghatározott arányú forráskeret 26,9%-a kerül keretként meghatározásra.**
- A TOP-ban a **decentralizált források tervezése** integrált programok kialakításával a következő három területi szinten valósul meg figyelembe véve a kohéziós politikai kereteket és a Partnerségi Megállapodás tervezetében rögzítetteket:
 - **megyei szint,**
 - **megyei jogú város** szintje, valamint
 - **várostérség** és megyei jogú város térségének szintje, (a várostérség és a megyei jogú város térsége szintjének területi meghatározása a **járások** alapján történik)
- A TOP keretében a megyében a különböző területi szinteken folyó tervezés összehangolásában a **megyei önkormányzatok koordinációs szerepet** töltenek be.
- A megyei szintű **programmal összefüggő tervezési feladatokat** a **megyei önkormányzatok végezzék el** a TOP által meghatározott keretek között, így ezen belül a várostérségek és a megyei jogú városok térségének fejlesztésével összefüggő tervezési feladatokat a megyei önkormányzatok végzik el az érintett települési önkormányzatok bevonásával, a TOP által meghatározott keretek között.

A program végrehajtásában **meghatározó szereplő** a fentiek alapján a **megyei közgyűlés és a hivatala.**

A TOP részeként igényelt és a fentiekben a megye, illetve Szombathely városa által **kidolgozandó programoknak** a program megvalósításában **jelentős szerepük lesz**, meghatározzák a jövőbeni projektek támogatási kereteit. A TOP előírja, hogy mind a megyei önkormányzat, mind a megyei jogú város a kompetenciájába utalt szakterületeken és előre meghatározott forráskeret terhére **integrált területi programot (ITP)** készít. Az integrált területi program a megye esetében a megyei gazdaságfejlesztési integrált programot, a megyei jogú város esetében s fenntartható, integrált városfejlesztési programot jelenti. AZ ITP-ben meghatározott projektek előkészítését – az IH és a szakminisztérium által meghatározott szempontok alapján - a megyei önkormányzat segíti a jövőben és

gondoskodik arról, hogy a szerződéskötési szakaszba eljussanak ezen projektek. Erre a tevékenységre az Irányító Hatóság egy keret-megállapodást köt a megyei önkormányzattal. Azon szakterületeken, ahol nincsenek konkrétan projektek nevesítve az ITP-ben a megyei önkormányzat az ITP részeként megfogalmazza a projekt kiválasztás szakmai kritériumait. Ezen szempontok alapján bonyolítja le a támogatási konstrukciókat az IH, illetve a közreműködő szervezet. A fenti folyamatot az IH egy területi kiválasztási rendszer (TKR) részeként kívánja megvalósítani.

A **TOP megvalósításában** vélhetően a megyei önkormányzat tulajdonában lévő **regionális fejlesztési ügynökség** tölti be a **közreműködő szervezeti** szerepet (támogatás-bonyolítás: támogatási szerződéskötés, projekt pénzügyi elszámolás és kifizetés, projekt monitoring). Remélhetőleg a Nyugat-dunántúli RFÜ közreműködős szervezetként való kijelölése mihamarabb megtörténik.

A fenti szervezeteken túl a megvalósításban még részt vesznek mind azon kormányzati szervezetek és önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági társaságok, **akik kedvezményezettként meg vannak jelölve** a programban.

Az, hogy valójában mely szervezetek vesznek részt még a jövőben a támogatások további felhasználásában a megyében, az **az egyes intézkedéseket finanszírozó operatív programok részletes elvárásaitól** is függ.

A törvényi felhatalmazáshoz kapcsolódóan még nem láthatók, hogy a jövőben a megyének, illetve a regionális ügynökségnek pontosan milyen szerepe lesz az ágazati programok és a vidékfejlesztési program megvalósításában. Ennek oka, hogy ezen programok végrehajtási intézményrendszerét még nem dolgozták ki és nem fogadták el.

1.3. Vas Megyei Területfejlesztési Konceptió által megfogalmazott adottságok, célrendszer

Jelentős **adatelemzési háttéren** nyugodva, részletes kidolgozottságban elkészült a megye hét szempont alapján végzett **analízise**. Ez határozta meg jelentős mértékben, hogy melyek azok a lehetséges kitörési pontok, melyekre a jövőre vonatkozóan fókuszálni érdemes, és amire a **stratégiai program tartalmilag** alapozott. Az elemzések átfogó következtetéseit a koncepcióban található SWOT diagram foglalta össze:

Természet, környezet

Erősségek	Kihívások
erdősültség, védett természeti területek, termál- és gyógyvíz, biomassza, szélerőművek, árvízvédelmi beruházások, épített örökség	csökkenő mezőgazdasági terület, talajvíz szennyeződés, sérülékeny ivóvízbázis, további ár- és belvívveszély

Természeti értékek – termál, erdő -, és csökkenő agrár-terület

Gazdaság

Erősségek	Kihívások
magas munkatermelékenység, egyik legiparosodottabb megye, turizmusnak relatív nagy a jelentősége, vállalati együttműködések, helyi gazdaságfejlesztési megoldások gazdasági teljesítmény nőtt	nemzetközi kiettség, külföldi tőke aránya, csökkenő beruházás, szőlők, gyümölcsös, gyepterületek részaránya alacsony mezőgazdasági foglalkoztatottak csökkenése, alacsony kutatás-fejlesztés, a gazdaság és felsőfokú képzési kapcsolata fejleszthető, a lakásépítések üteme lelassult

Jelentős turizmus, nemzetközi nagyvállalatok, alacsony hozzáadott érték

Társadalom

Erősségek	Kihívások
a munkanélküliségi ráta alacsonyabb, mint az országos érték, átalakuló szakképzés, bentlakásos szociális intézmények, humán infrastruktúra viszonylagos fejlettsége	lakónépesség csökkenése, idősödő társadalom, folyamatos elvándorlás, válások magas aránya, foglalkoztatottak csökkenő száma, a jövedelmek tartósan az országos átlag alatt maradnak, kórházi ágyak számának csökkenése

Alacsony munkanélküliségi ráta, alacsony jövedelem melletti idősödés

Közlekedés, elérhetőség

Erősségek	Kihívások
vasúti közlekedés, logisztikai központi szerep lehetőség	növekvő tranzit forgalom, lassan korszerűsödő főúthálózat, észak-déli irányú lassú elérhetőség, a közösségi közlekedési kapcsolatok összehangolása

**Előnyös
földrajzi helyzet**

Környezeti infrastruktúra

Erősségek	Kihívások
szelektív hulladékgyűjtés, kezelés, energiaellátás - megújuló energiák hasznosítása az 1-25 lakos-egyenértéknek megfelelő egyedi szennyvízkezelési rendszerek kiépítése	vízminőség biztosítása, korszerű szennyvízkezelés, települési szilárd hulladék- lerakó, illegális lerakók megszüntetése új energiaellátási megoldások

**Hulladék-
hasznosítási**

Településhálózat

Erősségek	Kihívások
térségi központ Szombathely, településközi együtműködések, határmenti együtműködések	aprófalvak ellátási nehézségei, funkcióhiányos kisvárosok

**Településközi
kapcsolatok**

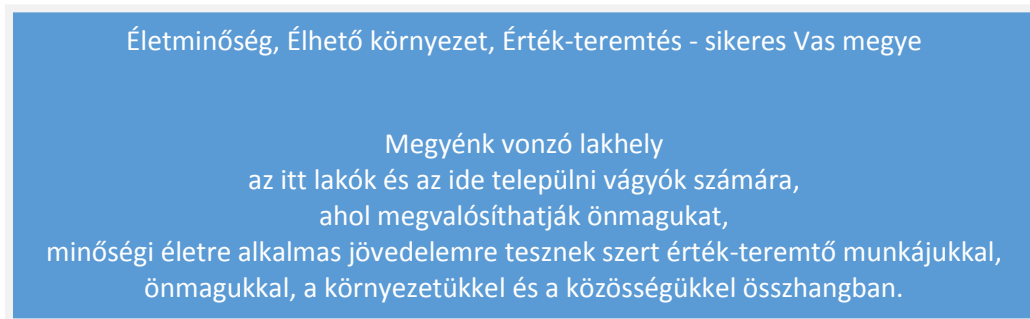
Külső hatások

Erősségek	Kihívások
környezettudatosság erősödése, egészségtudatosság növekszik	egyre szélsőségesebb időjárás, osztrák munkaerőpiac elszívó hatása

**Környezeti
változások**

1.4. Vízió, célrendszer és a stratégiai prioritások kapcsolata

Vízió:

Életminőség
Élhető környezet
Értékteremtés

A program gondolatiságát alapjaiban meghatározó központi elv, hogy:

- minden területen a **hozzáadott érték növelése** a legfontosabb célkitűzés
- a **munkahely-teremtés** olyan módon valósuljon meg, hogy az fenntartható legyen és a megye teljes területét érintse
- elsősorban **olyan erőforrásokra** alapozzon, mely helyi és természeti – termőföld, termál, fa, természeti környezet
- elősegítse a megyei települések – kiemelten az aprófalvakat és a kisvárosokat – **megtartó képességének növelését**
- előmozdítsa a megye **egységes gazdasági fejlődését**
- figyelembe veszi az **idetelepült nagyvállalatok igényeit**
- **középpontjába az embert** helyezi

Hozzáadott érték

Munkahely-teremtés

Helyi erőforrások

Megtartó képesség
növelése

Teljes megyei fejlődés

Nagyvállalati igények

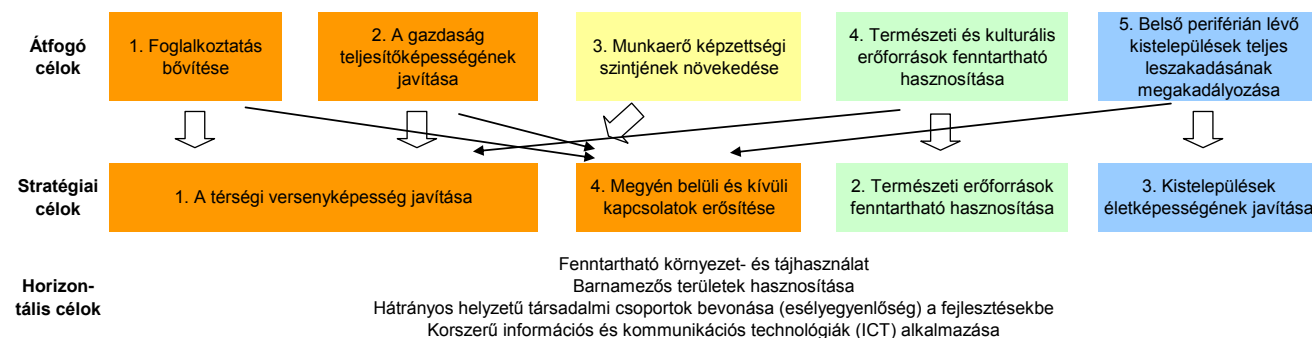
A programalkotás során az volt a törekvés, hogy az európai uniós elvekkel összhangban, de elsősorban a **saját, megyei érdekektől vezérelve** a lehető legnagyobb körben kerüljenek bevonásra a kompetens szakemberek. Mind az üzleti szektorból, települési önkormányzatoktól, megyei, járási hivataloktól, intézményektől felkeresésre és bevonásra kerültek vezetők, szakemberek. Ez a program közvetlenül **közel száz ember - közvetve az egész megye lakosságának -, közös gondolkodásának és strukturált tervezésének eredménye.**

A program alapját az elfogadott **megyei koncepció** adta.

Célrendszer

Célrendszer összefoglalása a koncepció alapján készült. A megyei fejlesztéseknek stratégiai céljait az átfogó célokhoz illeszkedve került meghatározásra. Az egyes stratégiai célok több átfogó cél elérését is támogathatják. A stratégiai célok időhorizontja, középtávra 2020-ra vonatkozik. A stratégiai célokon belül részcélokat, illetve tervezett beavatkozásokat is megfogalmaz a dokumentum.

Vas megye fejlesztési célrendszere

A program megvalósításával a **stratégiai célok elérését az egyes prioritások szolgálják**. Mivel egyértelmű szempont a Vas megyei stratégiai programnál a fejlesztések közti szinergiák, kapcsolódások biztosítása, és a beavatkozások koncentrációja, ezért hét prioritás terület került kijelölésre. Egy-egy prioritásterület megvalósulása ún. intézkedéseken keresztül történik.

A következő **prioritásterületek** szolgálják az átfogó célok elérését a gazdaság-fejlesztéshez kapcsolódóan:

1. **Vállalkozás-fejlesztési** program a hozzáadott érték növeléséért
2. **Élelmiszer-termelés** a helyi élelmiszer-ellátás és agrárvállalkozás ösztönzésére
3. **Turizmus** a magasabb költési értékért és hosszabb tartózkodási időért
4. **Energia-hatékonyság** a fenntartható működésért és energia-tudatosságért
5. **Emberi erőforrás** program a tehetségek megtartásáért, vonzásáért
6. **Egészséges** környezet a magas életminőség segítéseért
7. **Közlekedés-fejlesztése** a külső és belső elérhetőségért

Vállalkozás-fejlesztés: a **megyei középvállalkozások** száma rendkívül alacsony. Elsődleges célkitűzés, hogy ez a szűk bázis erősödjön, illetve szélesedjen a **kisvállalkozások megerősítésével**, és így lehetővé tegye, hogy a helyi tulajdonosi, döntési mechanizmusokon alapuló vállalkozói kör a fenntartható munkahely-teremtésben élen tudjon járni.

Helyi
középvállalkozói
szektor
megerősítése

Az élelmiszer-termelési program célkitűzése, hogy segítse megalapozni a helyi élelmiszer-termelés feltételeit, megteremtse a minőségi kínálati oldalt, definiálja és segítse a keresletet demonstrációs mikrotérségi alapon, hozzájáruljon a szemlélet-formáláshoz. Mindezt egy komplex program keretében.

Helyi élelmiszer-
termelés és
ellátás ösztönzése

A **turizmus** program feladata, hogy, a minőségi vevőkör számára fontos tematikus, a megye egész területére ható programot definiálja, biztosítsa a szükséges koordinációt és kommunikációt, segítse a széleskörű kínálat kialakítását.

Turisztikai
szolgáltatási
elemek bővítése

Emberi erőforrás: minden egyes területen az elsődleges kihívás, hogy a lehető legjobb embert sikerüljön megnyerni, megtalálni az adott feladatra, a meglévőket fejleszteni, illetve a nemzetközi versenyben képzett szakembereket itthon tudjuk tartani. A képesség-, és készség-fejlesztés döntő jelentőségű, és minden sikerességet alapjaiban meghatározó jellemző. Ezt egészíti ki a települési infrastruktúra, szolgáltatási rendszer fejlesztése, amely révén tovább növelhető a vonzás és megtartó képesség. Ezért önálló prioritás-területként került megfogalmazásra.

Készség- és
képesség-,
települési
szolgáltatási
rendszer
fejlesztés,

Az **energia-hatékonysági célú fejlesztések** hozzájárulnak ahhoz, hogy a megye intézményei környezetileg fenntarthatóbban legyenek üzemeltethetőek. Ugyanakkor olyan egyedi tevékenységek is megvalósulnak – intelligens várostervezés, zöld távhő – melyek a megye egyediségét hivatottak támogatni.

Az **egészséges környezet** program megvalósítása fontos a gazdasági természeti értékek megőrzése, illetve a környezeti biztonság javítása, ami hozzájárul egy kedvező életminőség kialakításához, illetve fenntartásához.

Egészség-
megőrzés

A **közlekedés fejlesztés** a külső és belső elérhetőségek javítását szolgáló beavatkozásokra fókuszál. A fókuszok között szerepel a kis környezeti terhelésű (alternatív) közlekedésfejlesztés és a külső-belső kapcsolatokat biztosító vonalas infrastruktúrák fejlesztése és használatukhoz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése.

Minőségi
elérhetőségért és
egyediségért

Horizontális célok

Vas megye fejlesztésének **horizontális céljai**, melyek minden tevékenységben meg kell, hogy jelenjenek:

1. Fenntarthatóság
2. Barnamezős területek hasznosítása
3. Esélyegyenlőség
4. IKT alkalmazások elősegítése

Adottság és
külső feltételek

A **fenntarthatóság**, mely nem csak természeti környezeti szempontból fontos, hanem olyan értelemben is, hogy elszakadva a projekt-szemlélettől folyamat-alapon is szemlélni kell a tevékenységeket, hozzájárulva ahhoz, hogy ne csak impulzus-szerű jelzéseket adjon, hanem rendszerszinten is létrejöjjön a tervezett érték. Minden tevékenységnek törekednie kell a pénzügyi és szervezeti fenntarthatóságra, valamint arra, hogy hozzájáruljon a környezeti károkozás mérsékléséhez vagy a környezet védelméhez.

Széles
értelemben vett
fenntarthatóság

Barnamezős területek hasznosítása, illetve a használaton kívül épületek, területek újrahazsnosítása a zöld mezős beruházások helyett általánosságban, lehetőleg a program minden releváns elemében meg kell, hogy jelenjen.

Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok bevonása (esélyegyenlőség) a fejlesztésekbe, illetve a fejlesztések hatásainak szétterítése lényegi eleme kell, hogy legyen a megvalósításoknak.

Korszerű információs és kommunikációs technológiák (ICT) alkalmazása, mely során biztosítani kell az információknak a hátrányos társadalmi csoportokhoz való eljutást, a horizontális célok negyedik, szerves eleme.

Ugyanakkor Vas megyét lakosainak számára - mely a kis lakosságú és területű megyék közé tartozik, és nemzetközi szinten kifejezetten kis területi egység - az **együtműködés képessége, a bizalom kiépítése**, megerősítése teheti képessé arra, hogy növekedési pályán tudjon maradni.

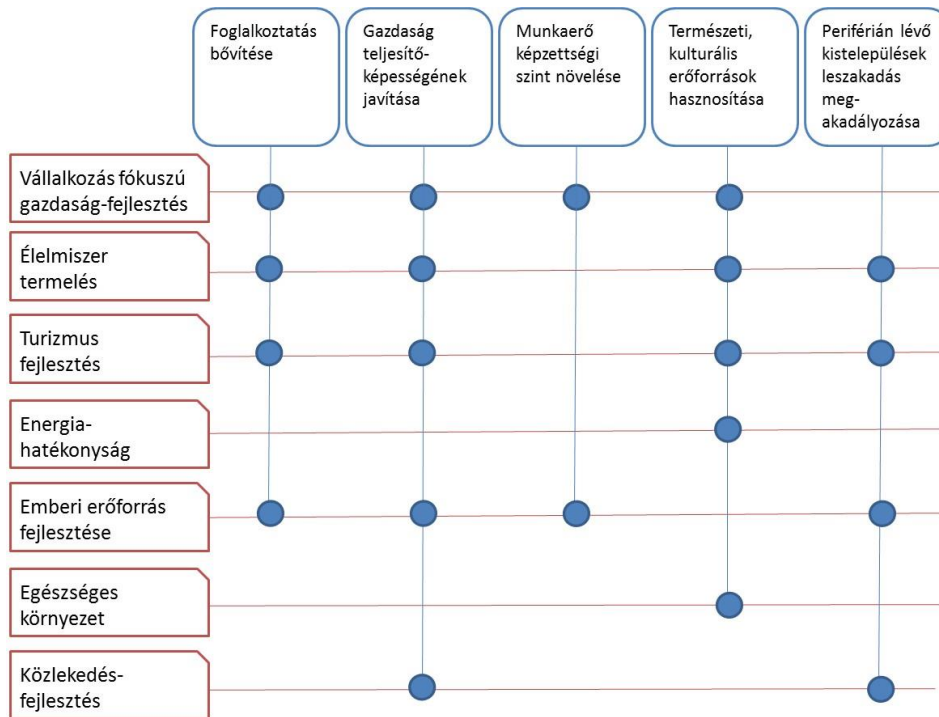
A **szemléletformálás** a legnagyobb feladat. A bizalom kiépítése, a helyben előállított termékekkel kapcsolatos preferenciák kialakítása, az igények felkeltése a helyi értékek iránt, a lokálpatriotizmus előmozdítása és tartalommal megtöltése, az újszerűség iránti vágy és annak alkalmazása, valamint együttműködés kultúrájának megteremtése mind olyan cél, ami széleskörűen meg kell, hogy jelenjen, és bár nem egyszerű út, nincsen alternatívája a megye jövője szempontjából.

**Kooperáció,
bizalom az
együtt-
működésben, a
saját
termékeinkben**

1.5. Célrendszer belső és külső koherenciájának vizsgálata

Belső koherencia vizsgálata

Kapcsolódás a koncepció által megfogalmazott **átfogó célok** és a **stratégiai program prioritásai** között:

A megvalósítás során határozott törekvés, hogy a **belső periférián lévő hátrányos helyzetű települések fejlődését ösztönözzék**. A megye fejlesztési koncepciója megyét 3 fő térségi kategóriára osztotta fel, melyek kapcsán megfogalmazott preferált fejlesztési területeket. A térségi preferenciák a végrehajtás folyamán fognak érvényesülni, illeszkedve az országos operatív programok elvárásaihoz (pl. Terület- és Településfejlesztési Operatív Programon belül az infrastrukturális fejlesztések járási léptékben való megtervezése, a vidékfejlesztési CLLD program (volt leader program) területek eltérő lehatárolása Nyugat-Pannon Járműipari és Mechatronikai program növekedési zónaként való fejlesztése stb.).

1. Szombathelyi agglomeráció térsége

A Nyugat-Pannon **Járműipari és Mechatronikai Központ** fejlesztéseinek megvalósításával és a kapcsolódó közlekedés fejlesztések révén a munkaerővonzás-körzet kiterjesztése. A térségben biztosítani kell a megfelelő színvonalú **kulturális és rekreációs kínálatot**, valamint a **felsőfokú oktatás** vállalati és társadalmi szükségleteket kiszolgáló magas színvonalú a helyi gazdaság igényeit is kiszolgáló feltételrendszerét.

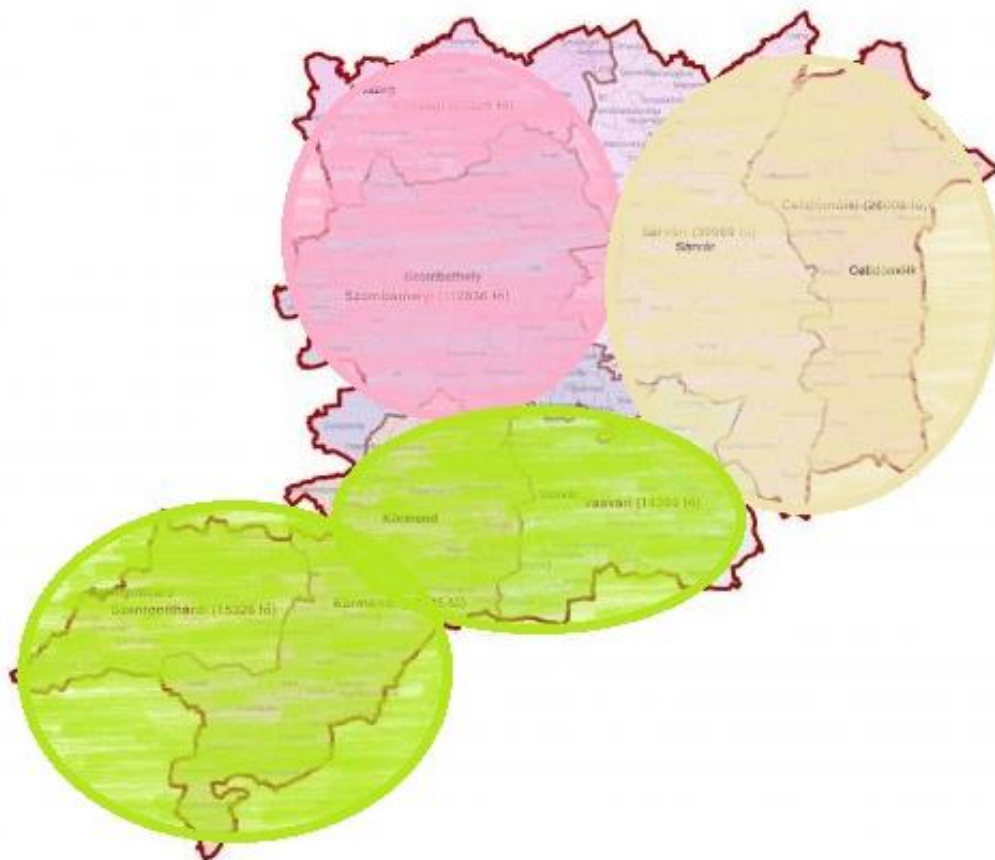
2. Sárvár-Celldömölk-Jánosháza térsége

Kiemelten fontos az érintett településeken **turisztikai pozícióik**, jelenlétük erősítése, a **szolgáltatás kínálat** bővítése több település bevonásával, illetve a **termelő szektor** helyi erőforrásokon alapuló fejlesztése. Ezen térségben különösen fontos a mezőgazdaság, így többek között az **állattenyésztés** versenyképes fenntartása. A **közlekedés-hálózatfejlesztés** eredményeként jó lehetőségek nyílnak logisztikai, vagy feldolgozóipari **termelési központok létesítésére** megyehatáron átnyúló hatással Jánosháza, illetve Celldömölk térségében egyaránt.

3. Körmend-Vasvár-Szentgotthárd térsége

Fontos feladat a **közlekedés hálózati** fejlesztések eredményeként javuló **logisztikai pozíciók** kihasználása, illetve a **helyi gazdaság megerősítése**, különös tekintettel a **mezőgazdaságra** (pl. gyümölcsstermesztés, állattenyésztés), **helyi termékek** kisipari feldolgozására, illetve a helyi kötődésű kvv-k működésének bővítésére. Az Őrségben, így a szlovén nemzetiségiek által is lakott Rábavidéken a közúthálózat fejlesztése mellett különösen fontos a helyi épített és természeti értékeken és termékeken alapuló **turizmus** feltételrendszerének a javítása.

A fenti tércategóriákat az alábbi térkép szemlélteti

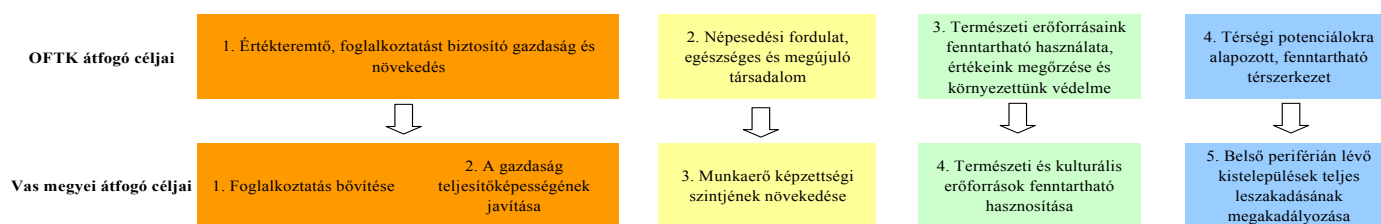

A stratégiai program megvalósítása során a **pozitív hozzáállás, a támogató és közösségi szemlélet** annyira fontos, hogy általános célként is megjelenik, és minden egyes tevékenységet áthat.

Külső koherencia vizsgálata

Az alábbi táblázat mutatja, hogy a megye és a nemzeti szintű átfogó fejlesztési célok összhangban vannak:

<i>Vas megyei átfogó céljai</i>	<i>OFTK átfogó céljai</i>
1. Foglalkoztatás bővítése 2. A gazdaság teljesítőképességének javítása 3. Munkaerő képzettségi szintjének növekedése 4. Természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása 5. Belső periferián lévő kistéleplések teljes leszakadásának megakadályozása	1. Értéktéremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés 2. Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom 3. Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme 4. Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

A célrendszer kapcsolata a fontosabb ágazati koncepciókkal, tervekkel

A Növekedési Terv főbb stratégiai pontjai közül az alábbiakhoz közvetlen a kapcsolódás:

- Növekedés természeti erőforrásainak hasznosítása
- Növekedés szellemi erőforrásainak hasznosítása
- Újra-iparosítás és munkalapú növekedés
- Importkiváltó gazdaságpolitikai termelés
- Helyi gazdaság-fejlesztés és város stratégiák

A stratégia célok az alábbi összefüggésben illeszkednek az országos szintű ágazati stratégiákkal, koncepciókkal.

<i>Stratégiai célok</i>	<i>Országos, ágazati jellegű stratégiák, koncepciók</i>
A térségi versenyképesség javítása	Országos és regionális Intelligens Szakosodási Stratégia (innováció-ösztönzés) Nemzeti Kis- és Közép-vállalkozás Fejlesztési Stratégia

	Nemzeti Foglalkoztatási Stratégia
Természeti erőforrások fenntartható hasznosítása	Nemzeti Turisztikai Stratégia Nemzeti Vidékfejlesztési Stratégia Nemzeti Fenntartható Fejlődés Stratégia Nemzeti Energia Stratégia
Vidéki térségek fejlesztése, ezen belül a kistelepülések életképességének javítása térségi együttműködések révén	Nemzeti Vidékfejlesztési Stratégia Nemzeti Foglalkoztatási Stratégia Nemzeti Fenntartható Fejlődés Stratégia Nemzeti Energia Stratégia
Megyén belüli és kívüli kapcsolatok erősítése	Nemzeti Közlekedési Stratégia Osztrák, szlovén határ menti operatív programok és transznacionális programok

1.6. Vas megye célkitűzéseinek kapcsolata a szomszédos megyékkel, tartománnyal

A következő fejezetben a szomszédos megyék és Burgenland 2014-2020-as fejlesztési koncepcióival történő összevetés történik meg. **Öt területen történik meg** a koncepciók tartalmi összehasonlítása és kapcsolatok azonosítása.

Győr-Moson-Sopron megye	Zala megye	Veszprém megye	Burgenland	Vas megye
Vállalkozás				
Innováció a gazdaságban	Kis-, közép- és nagyvállalatok aktivitásának élénkítése	Gazdasági növekedés, helyi potenciálokra építő, versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés	Innováció és kutatás-fejlesztés	Gazdaság teljesítő-képességének javítása
	Jövő-centrikus, piacképes gazdasági tevékenységek fejlesztése Hagyományon alapuló gazdasági ágazatok megerősítése, hozzáadott érték növelése		Legjobb minőségű telephely	

A vállalkozások fejlesztését tekintve Győr-Moson-Sopron megye és Burgenland fókuszál az **innovációra**, míg Zala és Veszprém megyék elsősorban a **helyi potenciálra építő erőforrásokra**. Vas megye számára mindkét irány rendkívül fontos, és számos együttműködési lehetőséget takar.

Győr-Moson-Sopron megye	Zala megye	Veszprém megye	Burgenland	Vas megye
Humán erőforrás				
Kreatív humán erőforrások	Társadalmi depresszió kezelése felkészítés a munkára	Életminőség javítása, a társadalom fejlesztése	Életen át tartó tanulás és képzés	Foglalkoztatás bővítése
	A jövő iparágait és a hagyományos ágazatokat támogató rugalmas képzési rendszer		Társadalmi integráció	Munkaerő képzettségi szint növelése

A **humán erőforrások fejlesztése** szempontjából **Burgenland tér el némileg**, hiszen ott az életen át tartó tanulás és képzés hangsúlyán kívül megjelenik a társadalmi integráció fokozott szinten. A hazai megyék esetében a fő szempont a **munkaerő képzettségének a piaci igényekhez való igazítása** a kihívás elsősorban. Az életminőség általános javítása szintén valamennyi koncepció esetében megjelenő szempont.

Győr-Moson-Sopron megye	Zala megye	Veszprém megye	Burgenland	Vas megye
Környezet				
Környezet és gazdaság	Egészséges, vonzó, emberközpontú épített- és természeti környezet		Életminőség	Természeti erőforrások fenntartható hasznosítása

A **környezettel való kapcsolat**, mind az épített, mind pedig a természeti, szinte valamennyi koncepcióban visszatérő elem. A környezetre való odafigyelés, a környezeti fenntarthatóság érvényesítése közös gondolatísága valamennyi dokumentumnak.

Győr-Moson-Sopron megye	Zala megye	Veszprém megye	Burgenland	Vas megye
Kapcsolatok				
Kohéziós, interregionális kapcsolatok	Korszerű, elérhető intézményi struktúra és szolgáltatás-rendszer, egyenlőtlenségek csökkentése	A térszerkezet tudatos alakítása, versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, várostérségek összehangolt fejlesztése		Megyén belüli és kívüli kapcsolatok erősítése
Fejlesztés intézményrendszere Együttműködés a szomszédokkal				

A **kapcsolatokat** tekintve leghangsúlyosabban Győr-Moson-Sopron megye törekszik a kohéziós és interregionális kapcsolatainak erősítésére, melyet Vas megye követ. Burgenland esetében egyáltalán nem jelenik meg ez a szempont.

Vállalkozás-fejlesztés		
Zala megye	Veszprém megye	Vas megye
Helyi adottságokra alapozott fejlesztés		

Mindhárom megyére jellemző, hogy jelen vannak a multinacionális nagyvállalatok, azonban elsősorban a termelésben, és jellemzően szigetszerűen működnek. **Mindhárom megyének szüksége van** arra, hogy saját, helyi **középvállalkozói bázisát jelentősen** megerősítse, és a **természeti erőforrások** – termálkincs, erdőszűkség, természeti környezet - is hasonlóak.

Helyi középvállalkozói szektor megerősítése, természetes erőforrásokra alapozva

Emberi erőforrás fejlesztés			
Veszprém megye	Burgenland		Vas megye
Életminőségre fókuszálás			
Győr-Moson-Sopron megye	Zala megye	Burgenland	Vas megye
Képzésre fókuszálás			

Az **életminőség**, mint kiemelt célkitűzés Burgenland és Veszprém esetében is megfogalmazásra került, Vas megye mellett. Ezen a területen számos ponton van **együttműködési és tanulási lehetőség**, az osztrák szomszéd tartománytól hangsúlyosan.

Életminőség fejlesztésében és oktatásban együttműködés

Az **oktatás, képzés** általánosan jelen lévő igény és célkitűzés. Mind az öt megye, illetve tartomány esetében hangsúlyosan van jelen.

A **legjelentősebb különbség** valamennyi szomszédos megyéhez képest, hogy **Vas megye** számára hangsúlyos cél az **élhető vidéki élet** megteremtése, míg a többiekénél ez a kiemelt hangsúlyok között nem jelenik meg.

Élhető vidéki élet vas megyei célkitűzés csak

A programozási dokumentumok készítése során Vas, Zala és Győr-Moson-Sopron megyék vezetőinek és szakértőinek közös egyeztetésén meghatározásra kerültek azok a **tematikus területek, melyek mindhárom megye számára fontosak**. Ennek alapját a korábbiakban elemzett koncepciók, valamint a stratégia és operatív programok elkészült változatai jelentették.

A közösen megfogalmazott **program-kapcsolatok**:

1. **Gyógyászatban** történő tevékenységek összehangolása, szinergia keresés
2. **Élelmiszer-iparban** történő, azt megerősíteni szándékozó tevékenységek
3. **Szelíd turizmusban** való együttműködésben, Rába, mint szervező erő mentén
4. **Megújuló energiák** területén való kooperáció

Szintén megállapításra kerültek azok a további területek, ahol a tevékenységek összehangolása szükséges:

1. **Közlekedési fejlesztések**, mind a közút, vasút területén
2. **Kerékpáros közlekedés** – mindhárom megye számára és a határon átnyúlóan is rendkívül fontos, és kezdeményezik, hogy elkülönített forrással kerüljön a szükséges, összekapcsolódó infrastruktúra kiépítésre.
3. **Határmentiség** – az országhatárok mindhárom megye számára számos lehetőséget rejtenek, és ennek a potenciálnak a kihasználása minden területi egység érdeke.
4. **Kastélyok** – minden megye esetében óriási lehetőséget rejtenek magukban a kastélyaik. Tudatos, összehangolt programot érdemes alkotni a fejlesztésükre és revitalizációjukra.

Vas megye számára a stratégiai program végrehajtása során **Ausztria és Szlovénia irányába** nagyszámú és tartalmas lehetősége van. A következő táblázat a **lehetséges kapcsolódásokat** foglalja össze:

	Burgenland	Stájerország	Pomurje
1. Vállalkozás fókuszú gazdaság-fejlesztés - hozzáadott érték növelése, nemzetközi			
Kezdő- és mikroállalkozások programja			
Kis- és középvállalkozói program	X	X	
Nagyvállalati program			
Járműipari és Mechatronikai program		X	
IKT és Légipari Beszállító program		X	
Kreatívipari Szolgáltató program	X	X	X
Fa- és Bútoripari program		X	
Szociális vállalkozások programja	X	X	X
Vállalkozói infrastruktúra			
2. Élelmiszer-termelés projektcsomag - Vas megyében a helyi élelmiszer-termelés és			
Agrárvállalkozói Centrum			
Környezeti Kiválósági Központ			
Városterzési ellátási program			
Városterzési helyi élelmiszer program			
Látványüzem program			
3. Turizmus - Egészség, Minőség, Egyediség szempontjainak érvényesítése a teljes			
Gyógyászati fejlesztési program	X	X	X
Szelíd turizmus tematikus program	X	X	X
Kulturális és esemény turizmus	X	X	X
Nagyléptékű vízfelület kialakítása	X		
Gyógytermék fejlesztő centrum	X	X	X
Turisztikai koordináció megvalósítása			
4. Energia-hatékonysági Program - környezettudatos "Zöld Vas megye"			
Önkormányzati épületek energetikai célú megújítása			
Közvilágítás megújítása program			
Zöld hő program			
Smart city program		X	
Zöld közlekedési centrum	X		
5. Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek			
Egészséges ember program			
Aktív szabadidő program			
Tehetségek programja			
Képzés, oktatás program			
Kreatív város - KRAFT program	X	X	
Alkonygazdaság centrum program		X	
Közösségi terek program			
Egyházi program			
Egészségügyi, szociális ellátás fejlesztése			
Hivatali infrastruktúra fejlesztése			
6. Egészséges Környezeti Fejlesztések Program - az egészséges lakókörnyezet, az			
Szennyvíz program	X		X
Hulladék-kezelési és hasznosítási program	X		X
Ivóvíz ellátási program			
Települési környezet fejlesztése program			
Folyóvíz menti területek fejlesztése program	X		X
7. Közlekedés Fejlesztési Program - a megye külső és belső elérhetőségének javítása,			
Megye közúti elérhetőségének javítása program	X		X
Megye vasúti elérhetőségének javítása program	X	X	X
Térségközpontok elérhetőségének javítása			
Intermodális közlekedési csomópontok kialakítása			
Alternatív meghajtású közlekedési eszközök beszerzése			
Alsóbbrendű utak karbantartása, javítása			
Határmenti utak fejlesztése	X		X
Kerékpáros közlekedés fejlesztése	X	X	X

1.7. Partnerség a végrehajtásban

Az egyeztetési szakaszban készül a programra vonatkozó **stratégiai környezeti vizsgálat** - ami befolyással lesz a program tartalmára -, illetve a megvalósuló partnerségi egyeztetések dokumentációja. A stratégiai környezeti vizsgálat és a partnerségi egyeztetés javaslatait átvezetjük a programon.

A partnerségi egyeztetéseket a megyei önkormányzat a **218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet alapján végzi el**, ami a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szól.

A **rendelet 10. sz. melléklete** alapján az alábbi szervezetek jogosultak a program véleményezésére, akiknek megküldésre kerül a program írásos véleményezésre:

- miniszterek
- a következő kormányhivatalok, illetve önálló szabályozó szervezetek:
 - Központi Statisztikai Hivatal,
 - megyei kormányhivatal,
 - Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal,
 - Országos Atomenergia Hivatal;
 - Országos Környezetvédelmi Tanács;
- Magyar Tudományos Akadémia;
- Országos önkormányzati érdekszövetségek;
- A megyei tagsággal rendelkező érintett térségi fejlesztési tanácsok;
- A szomszédos megyék önkormányzatai
- Szombathely Megyei Jogú Városok Önkormányzata
- A megye összes települési önkormányzata
- Az érintett területi államigazgatási szervek közül:
 - illetékes környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség,
 - illetékes vízügyi hatóság,
 - működési területével érintett nemzeti park igazgatóság,
 - működési területével érintett vízügyi igazgatóság,
- Nemzeti Környezetügyi Intézet működési területtel érintett területi kirendeltsége.
- Megyei Tervezéskoordinációs Testületbe (MTT) tagot delegált szervezetek és a tanács tagjai. Az MTT tagjai a megyei önkormányzat és Szombathely MJV képviselői mellett a járási munkacsoportok vezetői, illetve az ágazati operatív programhoz

tartozó szakterületeket képviselő szakmai szervezetek delegáltjai, valamint a megyei kormányhivatal.

A megyei program felkerül a **Vas megyei önkormányzat honlapjának** nyilvános felületére, ahonnan mindenki le tudja tölteni véleményezésre a dokumentumot. A honlapon széles kör számára lesz elérhető a program tervezete és nekik is lehetőségük lesz a program írásos véleményezésére. A vélemények **írásban kerülnek összegyűjtésre és megválaszolásra** egyrészt az önkormányzat, másrészt a tervezők részéről. A beérkezett véleményeket megvitatja a Megyei Tervezéskoordinációs Testület is. A testület elsősorban azon vélemények támogatásáról foglal állást, melyet nem javasolnak a tervezők átvezetni a programon. A vélemények alapján készül el a végleges fejlesztési program, amit elfogad a megyei közgyűlés.

A tervezés eddigi folyamata és az ahhoz kapcsolódó területi és szakmai egyeztetések részletesen bemutatásra kerültek az 1. fejezetben. A fejezetben bemutatottak szerint széles körű egyeztetés alapján alakult ki a megyei program tartalma. A program kidolgozásának részeként felállításra került **7 munkacsoport**, melynek tagjait szakértők, illetve az adott szakterületen releváns szakmai szervezetek delegáltjai alkották. A felkért szakértők koordinálásával készültek el a munkacsoport által felügyelt szakterületen javaslatok a stratégia program tartalmára. A szakterületek a következők voltak: termál és turizmus, fa – és bútortipar, emberi erőforrás, élhető környezet, agrárium, logisztika, mechatronika.

Ezt a folyamatot **egészítette ki a rendszeres kistérségi/járási települési önkormányzati, szakigazgatási szervek képviselőivel** folytatott egyeztetés, és a folyamatos projektgyűjtés. A beérkezett projektjavaslatok folyamatos feldolgozása, valamint a visszajelzések kezelése érdekében egy adatbázis fejlesztése is megtörtént. A program kidolgozásában résztvevő személyek listája mellékletben található.

A végrehajtásban közreműködő üzleti és civil szervezetek bevonásának módja

A programok végrehajtása kapcsán készülő éves monitoring, illetve értékelési jelentéseket a közgyűlés a szokott rend szerint nyilvánosságra hozza és annak megismerését a **széles kör számára lehetővé teszi**. A jelentések összeállításába bevonja mindazon szervezeteket, akik a megyei programhoz kapcsolódóan részt vesznek a finanszírozási (pl. operatív) programok megvalósításában.

A megyei önkormányzat az irányító hatóság információi alapján nyomon követi a jövőben a megyei integrált területi program megvalósulását. A megyei önkormányzat tervezi, hogy a **jövőben is működteti Megyei Tervezéskoordinációs Testületet (MTT)**, illetve igény szerint térségi szinten szervez egyeztetést a települési önkormányzatokkal a járási munkacsoportok bevonásával. A megyei önkormányzat az MTT-t bevonja a területi fejlesztések tárgyában készülő elterjesztések megvitatásába, illetve szakmai véleményezésébe.

A **civil szervezetek** már a tervezési fázisban is aktív szerepet vállaltak. A klaszterek képviselői, a horgászszövetség, a tudományos társaságok fontos tartalmi meglátásaikkal járultak hozzá a stratégiai és operatív program minőségéhez. Így a végrehajtásban is magas szintű elkötelezettséggel és azonosulással tudnak részt venni. A tervezési fórumokon több alkalommal hangot is adtak motivációjuknak a megvalósításban, mely így minden érintett fél nyitottságára alapozva fog létrejönni.

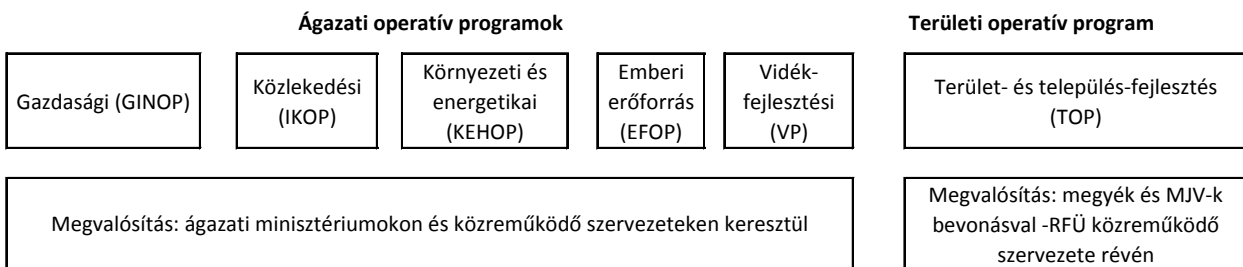
1.8. A végrehajtás, finanszírozás intézményi, eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatása

Mivel a **stratégiai program 7 évre vonatkozik**, ezért azon végrehajtási és finanszírozási rendszerek kerültek figyelembe vételre, melyek 7 évre előreláthatóak. Jelenleg ezek alapvetően az EU társfinanszírozású (operatív) programokhoz kapcsolódó rendszerek.

A program **finanszírozási keretfeltételeit** meghatározzák az állami és a megyei önkormányzat költségvetésben rendelkezésre álló fejlesztési források. A 2007-2013 támogatási időszakhoz hasonlóan a programozási időszakra előretekintve 2014-2020 között is meghatározó lesz az EU által társfinanszírozott programok szerepe a fejlesztéspolitikában, melyeket kiegészítenek az **európai területi együttműködési programok finanszírozási lehetősége** – határmenti, határon átnyúló programok finanszírozására szóló források is.

Az EU finanszírozású úgynevezett operatív programoknak két típusát lehet megkülönböztetni: az **ágazati és területi alapon szervezett programokat**.

Finanszírozás 2014-20

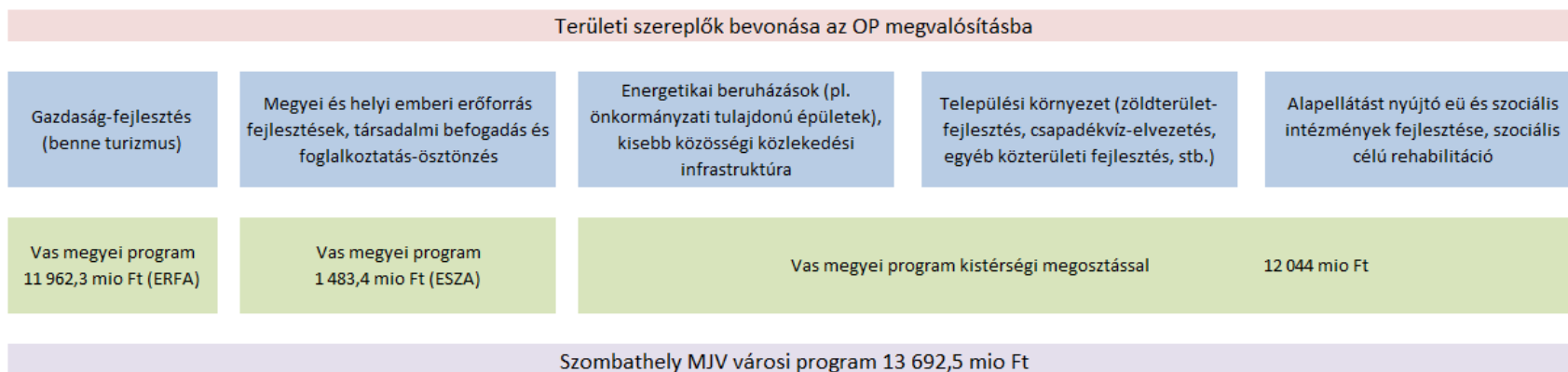

A **végrehajtási finanszírozási eljárásrendet** végül meghatározzák a megyei stratégiai programot finanszírozó egy ágazati, vagy területi operatív programok eljárásrendjei, melyek a jövőre nézve még nem ismertek.

Az ágazati, vagy területi operatív programokat egészítik ki az egyéb **európai uniós vagy hazai fejlesztési források**, melyek a finanszírozás további fontos eszközét képviselik.

A **megyei önkormányzatnak** az operatív programok tervezéséhez kapcsolódó kormányhatározatok alapján **elsődlegesen a Területi és Településfejlesztési Operatív Programban (TOP)** lehet befolyása.

A 1298/2014. (V.5) Kormányhatározat alapján **Vas megye, illetve Szombathely számára elérhető forrásokat a következőkben lehet összefoglalni:**

Az **ágazati operatív programokhoz kapcsolódások** a következő oldalakon kerül részletezésre.

A 1298/2014. (V.5) Kormányhatározatban foglaltak szerint a 2014-2020 közötti időszakra a TOP forrásaiból a Vas Megye dedikált fejlesztési kerete: ERFA 11 962,3 millió Ft; ESZA 1 438,3 millió Ft; összesen: 13 400,6 millió Ft.

A TOP forrásaiból 2014-2020 között Szombathely MJV kerete: 13 692 millió Ft

A 1298/2014. (V.5) Kormányhatározatban foglaltak szerint Vas **megye járásainak dedikált fejlesztési kerete** a következő:

Járás	mFt	Járás	mFt
Celldömölki	1 761,5	Szentgotthárdi	1 273,3
Körmendi	1 867,1	Szombathelyi	1 674,8
Kőszegi	1 796,4	Vasvári	1 194,1
Sárvári	2 476,8		
Összesen			12 044,0

A tervezés során a járási szintre allokált forráskerettől 10%-kal el lehet térni az adott járás tervezett költségkeretéhez viszonyítva.

Az **ágazati programokban** a Vas megyei fejlesztésekre rendelkezésre álló forrásokat megbecsültük. A becslés alapja a népességarányos tervezés, azt feltételezzük, hogy Vas megye az egyes ágazati programokból legalább lakónépesség arányosan részesedik a fejletlenebb régiók körében (az ország területe a Közép-Magyarországi régió kivételével).

A fenti elvet alkalmaztuk a **GINOP és EFOP** tekintetében. A **KEHOP, IKOP és VP** esetében más arányokkal számoltunk, mivel a Kohéziós Alap és a Vidékfejlesztési program kapcsán a KMR régióra is jut forrás, ezért ezen programok esetében az országos lakosságból vett népesség aránnyal számoltunk. Így a KSH adatbázisából a 2012. évi állandó népesség számot vettük figyelembe.

Terület	Állandó népesség (fő) 2012	Vas megyei arány	Alkalmazás OP-k esetén
Ország	10 068 560	2,572%	IKOP, KEHOP, VP
Országos adat KMR régió kivételével	7 124 703	3,635%	GINOP, EFOP, KÖFOP
Vas megye	258 955		

Fontos kiemelni, hogy ettől a valós arányok, igények eltérhetnek, attól függően, hogy egy-egy szakterületen az adott megyében mekkora, milyen jellegű feladatot kívánnak megvalósítani, illetve mekkora problémát kívánnak kezelni.

A program egyeztetése során feladat, hogy megfelelő tartalmi indoklással és kapcsolódó indikátorokkal indokolt legyen az egyes szakterületen a megye számára elérhető, a becslésnél akár magasabb forrás elérése.

A táblázat (2014.06.25. napi) MNB középárfolyam (306,12 Ft/Euro) alapján került kiszámításra. A Partnerségi Megállapodás szerint az összes uniós támogatás 24 999 449 476 EUR. Forintra átváltva 7 652 831 473 593 Ft, azaz 7 652,83 Mrd Ft az MNB árfolyam átváltást követően.

A fentiek alapján az alábbi keretösszegekkel lehet előzetesen számolni. Az alábbi táblázat egy becslést tartalmaz, a megyei fejlesztések finanszírozására kötelezettségvállalást nem jelent.

	PRIORITÁSOK	Arány OP-n belül	Finanszírozási Alap	Forráskeret (Mrd Ft)	Megyei indikatív forráskeret (Mrd Ft)
	GINOP				
1.	Vállalkozások versenyképességének javítása és foglalkoztatásának ösztönzése	17,67%	ERFA	439,34	15,97
2.	Tudásgazdaság fejlesztése	18,85%	ERFA	468,68	17,04
3.	Infokommunikációs fejlesztések	6,22%	ERFA	154,65	5,62
4.	Természeti és kulturális erőforrások megőrzése, az örökségi helyszínek hasznosításán és az energiahatékonyság növelésén keresztül	8,19%	ERFA	203,63	7,40
5.	Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése	22,80%	ESZA	566,89	20,61
6.	Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése	26,28%	ERFA	653,42	23,75

	PRIORITÁSOK	Arány OP-n belül	Finanszírozási Alap	Forráskeret (Mrd Ft)	Megyei indikatív forráskeret (Mrd Ft)
	Összesen	100,0%		2 486,37	90,39
	EFOP				
1.	Társadalmi együttműködés erősítése	36,82%	ESZA	287,71	10,46
2.	Infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés erősítése érdekében	19,64%	ERFA	153,46	5,58
3.	Gyapardó tudástőke	25,46%	ESZA	198,94	7,23
4.	Infrastrukturális beruházások a gyapardó tudástőke érdekében	16,88%	ERFA	131,90	4,79
5.	Pénzügyi eszközök alkalmazása a társadalmi együttműködés erősítése érdekében, valamint társadalmi innováció és transznacionális együttműködések	1,20%	ESZA	9,38	0,34
	Összesen	100,00%		781,39	28,40
	KEHOP				
1.	A klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás	27,6%	KA	271,92	6,99
2.	Települési vízellátás, szennyvízelvezetés és – tisztítás, szennyvízkezelés	32,8%	KA	323,66	8,32
3.	Települési hulladékgazdálkodással és kármentesítéssel kapcsolatos fejlesztések	10,6%	KA ERFA	104,18	2,68
4.	Természetvédelmi és élővilág-védelmi fejlesztések	2,7%	KA ERFA	27,00	0,69
5.	Az energiahatékonyság növelését és a megújuló energiaforrások használatát ösztönző pénzügyi eszközök	26,3%	KA	258,81	6,66
	Összesen	100,0%		985,58	25,35
	IKOP				
1.	Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása	29,0%	KA	264,26	6,80
2.	Nemzetközi (TEN-T) vasúti és vízi úti elérhetőség javítása	42,3%	KA	385,44	9,91
3.	Fenntartható városi közlekedés fejlesztése, elővárosi vasúti elérhetőség és energiahatékonyság javítása	3,8%	ERFA	34,74	0,89
4.	Fenntartható városi közlekedés fejlesztése, elővárosi vasúti elérhetőség és energiahatékonyság javítása	25,0%	KA	227,51	5,85
	Összesen	100,0%		911,86	114,53

VP					
1.	A tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben	3,0%	EMVA	31,73	0,82
2.	A mezőgazdasági üzemek életképességének javítása és a versenyképesség fokozása valamennyi régióban és a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa esetében, valamint az innovatív gazdálkodási technológiák és a fenntartható erdőgazdálkodás előmozdítása	42,0%	EMVA	444,25	11,43
3.	Az élelmiszerlánc szervezésének – többek között a mezőgazdasági termékek feldolgozásának és forgalmazásának, az állatjólétnek és a mezőgazdaság terén alkalmazott kockázatkezelésnek – az előmozdítása	3,0%	EMVA	31,73	0,82
4.	A mezőgazdasággal és az erdőszettel kapcsolatos ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása	26,0%	EMVA	275,01	7,07
5.	Az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, valamint a karbonszegény és az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszeripari és az erdőszeti ágazatban	5,0%	EMVA	52,89	1,36
6.	A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben	17,0%	EMVA	179,82	4,62
7.	Technikai segítségnyújtás	4,0%	EMVA	42,31	
Összesen		100,0%		1 057,75	26,12

KÖFOP					
1.	A szolgáltató közigazgatás szervezési feltételeinek fejlesztése	34,39%	ESZA	352,39	12,81
2.	A szolgáltató közigazgatás infrastruktúra feltételeinek fejlesztése	23,52%	ERFA	241,07	8,76
3.	A közszolgáltatási innováció erősítése	11,76%	ESZA	120,54	4,38
4.	A közszolgáltatási innováció erősítéséhez szükséges infrastruktúra feltételek fejlesztése	7,62%	ERFA	78,11	2,84
5.	Technikai segítségnyújtás	22,70%	KA	232,64	
ÖSSZESEN		100,00%		263,19	28,79

Vas megye számára rendkívül fontosak a nemzetközi források is, mind a határmenti vonatkozásban, mind pedig multilaterálisan. Ehhez a következő forrásokat lehet igénybe venni:

Együtműködés típusa	Program elnevezése
Bilaterális	magyar-osztrák
	magyar-szlovén
Regionális	Central Europe
	Duna Régió
Multilaterális	Interreg Europe
Tematikus	Horizont 2020
	LIFE
	Intelligent Energy

A programok közül a két határ-mentiben meghatározott a hazai keret. A **magyar-osztrák** relációban 31,6 millió euró, míg a **szlovén programban** 9,6 millió euró az elérhető teljes forrás.

A **multilaterális nemzetközi programokban** Vas megye a már aktívan működő partnerségi kereteit tudja kihasználni ahhoz, hogy érvényt tudjon szerezni stratégiai céljainak. A **Centrepe**, a **Jövő és az Alpok-Adria** programok megfelelő platformot tudnak biztosítani.

1.9. Monitoring és értékelési terv

A program és a benne szereplő intézkedések **megvalósulásáról évente célszerű jelentést** készíteni a megyei önkormányzat közgyűlése számára. A jelentéseket a program megvalósításhoz kapcsolódó **finanszírozási programok** (pl. operatív programok, egyéb hazai finanszírozású és nemzetközi támogatású programok) **információs rendszeréből** kinyert adatok alapján lehet összeállítani.

A jelentéseknek tartalmaznia kell az **intézkedések megvalósulásának előhaladására** vonatkozó pénzügyi (pl. kötelezettségvállalás és kifizetések) és naturális adatokat. Utóbbiak a megvalósult beruházások, programok főbb adatait, indikátorait összesítik.

Továbbá a jelentésekben célszerű szerepeltetni a célokhoz kapcsolódó eredmény indikátorok aktuális állapotát, a megye gazdasági-társadalmi-környezeti helyzetének főbb adatait.

A program eredmény jellegű indikátorai a következők lehetnek, mely mutatók a KSH területi statisztikája alapján kerül kijelölésre.

Megnevezés	2012. évi bázis érték	2020. évi célérték
Lakónépesség az év végén, ezer fő	255,3	262
Vándorlási különbözet	+ 1,6	+ 4
Munkanélküli, ezer fő	7,2	5
Aktivitási arány, %	59,0	65
Foglalkoztatási arány, %	55,4	60
Munkanélküliségi ráta, %	6,1	4
A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya, %	97,6	100
A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya, %	75,7	90
Egy házi orvosra és házi gyermekorvosra jutó lakos	1 484	1 600
Bölcsődei férőhely	811	1 000
Elhelyezést nyújtó szociális intézmények férőhelyei	3 248	3 500
Óvodai férőhely	8 989	9 000
Gimnáziumi feladat-ellátási hely	15	15
Szakközépiskolai feladat-ellátási hely	23	23
Középiskolai tanuló a nappali oktatásban	5 778	6 000
Felsőfokú alap- és mesterképzésben részt vevő hallgató	5 089	6 000
Ezer lakosra jutó regisztrált vállalkozás	111	120
Külföldi érdekeltségű vállalkozás	677	800
K+F-ráfordítás, millió Ft	3 960	5 000
Kereskedelmi szálláshelyen eltöltött vendégéjszaka	1 327 586	2 000 000

1.10. Vállalkozások fejlesztési igényeinek megjelenítése

A megyei gazdaság-fejlesztési fókuszú terület-fejlesztési program megalkotása **során folyamatos kapcsolattartás** volt mind vállalkozókkal, közvetlenül, mind pedig közvetetten, érdekképviselői és fejlesztési szervezeteken keresztül.

Az egyik fő célja a 7 tematikus munkacsoportnak pontosan az volt, hogy **alulról jövő vállalkozói igényeket** megfelelően szintetizálva lehessen a programban érvényre juttatni.

A vállalkozások fejlesztési terveit a tulajdonosi szerkezet, a beszállítói láncban elfoglalt pozíció és a menedzsment kompetenciák határozták meg. A legfontosabb, **megfogalmazott igények:**

- minőségi munkaerő biztosításnak folyamatos és növekvő szükségessége

Munkaerő

- piacra jutásban való támogatás

Piac

- menedzsment kompetenciák fejlesztése.

Menedzsment

A fenti kihívásoknak a megyei program **elsősorban közvetett eszközökkel** tud támogatást adni – vállalkozás-fejlesztő szervezetek, kamarák, érdekképviselői szervezetek – erősítésén keresztül, valamint **közvetlenül is, igényeiket összesítve** az ágazati programok felé továbbítva. Ugyanakkor a program fontos eleme, hogy **olyan irányokban fogalmaz meg cselekvési tervet**, melyek hozzájárulnak az igények kielégítéséhez – beszállító-fejlesztés a járműiparban, piacbővítési tevékenység az élelmiszeriparban, menedzsment erősítés és külpiaci támogatás meghatározott szegmensekben.

A kormány céljaival összhangban, a **vállalkozások támogatása, ösztönzése** a vezérgondolata a megyei terület-fejlesztési programnak is.

2. Stratégiai Program

Vas Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020) meghatározta a megye jövőképehez illeszkedő célrendszert. Ez a célrendszer a helyzetelemzésen alapul.

A megye **átfogó célja**, hogy jelentős export-orientált nagyvállalataira, a külpiazi értékesítésbe egyre intenzívebben bekapcsolódó kis- és középvállalkozásaira, a magas minőségű munkavállalóira, kiváló természeti és turisztikai adottságaira építve, földrajzi elhelyezkedéséből adódó előnyeit kihasználva elérje, hogy a megye versenyképessége 2020-ig a megyék átlaga feletti mértékben erősödjön.

Ennek keretében a megyében cél:

- **Foglalkoztatás szinten tartása és bővítése**, hogy növekedjen a foglalkoztatottak száma, különösen a képzett munkaerő körében, mely kapcsán csökken a megyéből való elvándorlás, illetve további új munkavállalókat vonzanak a megyébe
- **A gazdaság teljesítőképességének javítása**, hogy növekedjen a megyében elérhető lakossági és vállalati jövedelmek nagysága, ami vonzóvá teszi a megyében történő munkavégzést, illetve az életet
- **Munkaerő képzettségi szintjének javulása**, hogy mind többen megfelelő képzettséggel magasabb értékű munkát nagyobb jövedelemért végezzenek el
- **Természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása**, hogy csökkenjen az ökológiai lábnyom, bővüljön helyi adottságok fenntartható hasznosításának széles tára, a helyben előállító mezőgazdasági és egyéb termékek köre, illetve az értékek vonzó lakókörnyezetet teremtsenek a városi környezetben és vidékies térségekben egyaránt
- **Belső periferián lévő kistelepülések teljes társadalmi-gazdasági leszakadásának megakadályozása**, a népességmegtartás feltételeinek javítása, hogy ne legyenek elnéptelenedett települések a megyében

A koncepcióban megfogalmazott átfogó célok alapján került kialakításra **Vas megye víziója**: Életminőség, Élhető környezet, Érték-teremtés - sikeres Vas megye. Megyénk vonzó lakhely az itt lakók és az ide települni vágyók számára, ahol megvalósíthatják önmagukat, minőségi életre alkalmas jövedelemre tesznek szert érték-teremtő munkájukkal, önmagukkal, a környezetükkel és a közösségükkel összhangban.

A Stratégiai Program a megyei koncepcióban megfogalmazott célrendszeréből és abból eredeztetett víziójából kialakított **prioritásokra** épül.

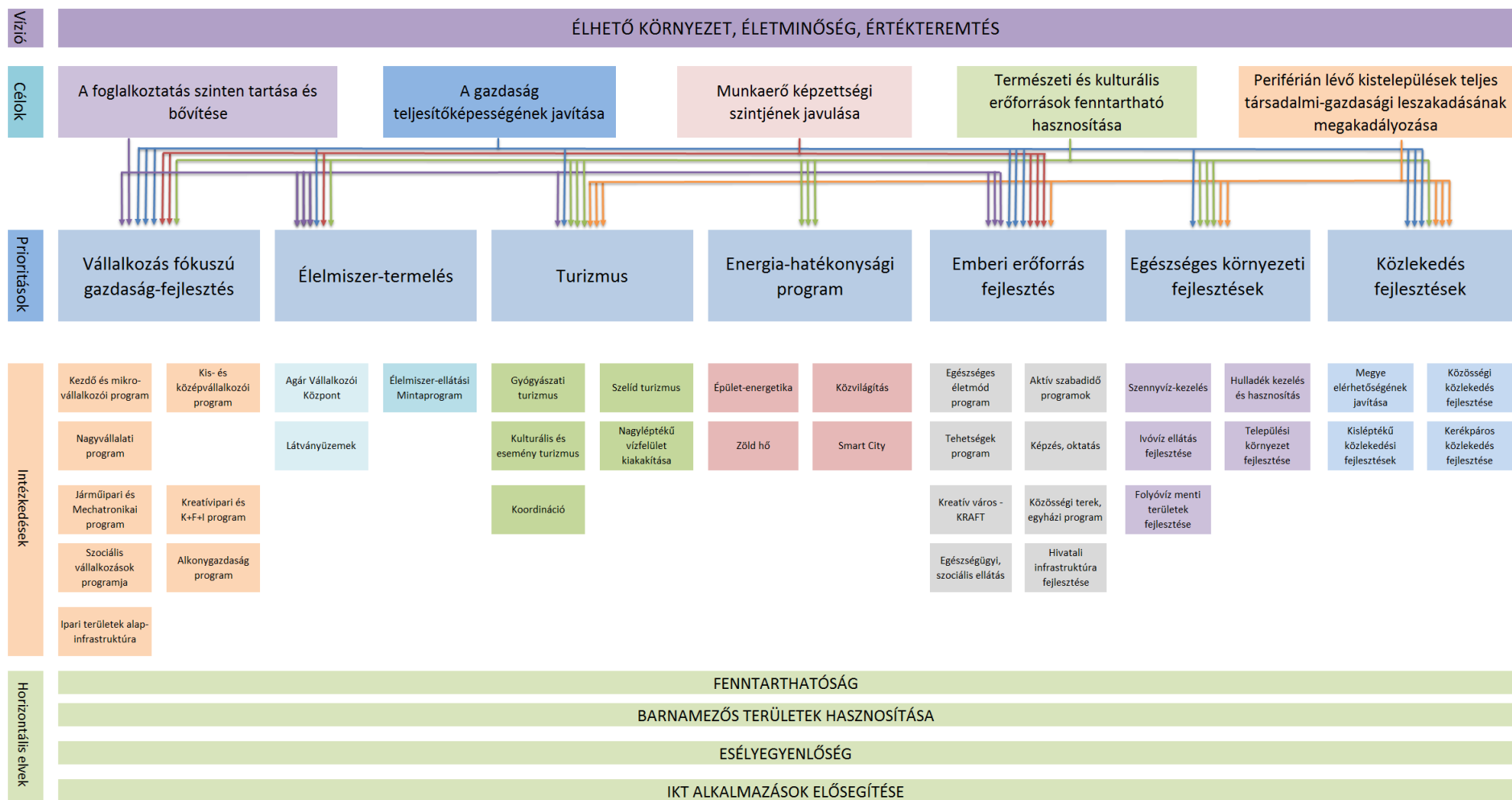
A megfogalmazott prioritások:

1. **Vállalkozás fókuszú gazdaság-fejlesztés** - hozzáadott érték növelése, nemzetközi versenyképesség erősítés
2. **Élelmiszer-termelés** - a helyi élelmiszer-termelés, fogyasztás ösztönzése, a vidék jövedelem-termelő és megtartó képességének erősítése
3. **Turizmus** - Egészség, Minőség, Egyediség szempontjainak érvényesítése a teljes programban, miközben tematikusan a Mozgásra történik a szerves építkezés
4. **Energia-hatékonysági Program** - környezettudatos "Zöld Vas megye" megvalósításához hozzájárulás
5. **Emberi Erőforrás Fejlesztési Program** - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja
6. **Egészséges Környezeti Fejlesztések Program** - az egészséges lakókörnyezet, az egészséget aktívan támogató települési beruházások programja
7. **Közlekedés Fejlesztési Program** - a megye külső és belső elérhetőségének javítása, fókuszáltn a környezetbarát modalitásokra

Az átfogó célok és prioritások közötti kapcsolatok áttekintő ábrája:

	A foglalkoztatás szinten tartása és bővítése	A gazdaság teljesítőképességének javítása	Munkaerő képzettségi szintjének javulása	Természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása	Periférián lévő kistélepülések teljes társadalmi-gazdasági leszakadásának megakadályozása
Vállalkozás fókuszú gazdaság-fejlesztés	XX	XXX	XX	X	
Élelmiszer-termelés	XXX	X		XXX	XXX
Turizmus	X	X		XXX	XXX
Energia-hatékonyság				XXX	
Emberi Erőforrás Fejlesztés	XXX	XXX	XXX		X
Egészséges Környezeti Fejlesztések		X		XXX	XX
Közlekedés Fejlesztés		XXX		X	XXX

Az átfogó céloknak és a megfogalmazott prioritásoknak, valamint az abból meghatározott intézkedéseknek az áttekintő ábrája:

2.1. Vállalkozás Fókuszú Gazdaságfejlesztési Prioritás

Célok

A **Vállalkozás Fókuszú Gazdaság-fejlesztési Prioritás célja**, hozzájárulni ahhoz, hogy a megye településein működő vállalkozások sikeresen tudjanak önálló termékekkel megjelenni a piacon, másrészt minél nagyobb számban legyenek képesek egy adott termelési láncban szereplővé válni.

Fontos célkitűzés, hogy a program során az elsődleges hangsúly a fenntartható erőforrásokon alapuló kulcsterületekre kerül, a meglévő természeti adottságainkra (termőföld, termálvíz, erdők, természeti értékek stb.) alapoz, egyúttal elősegítve a **megye földrajzilag teljes területének bevonását**.

A vállalkozás-fejlesztési program céljait **meghatározott földrajzi és ipari területekre koncentrálva, a vállalatok méretének figyelembe vételével** lehet a hatékonyan megvalósítani. Ezek elsősorban a járműipar, mechatronika, de a faipar, logisztika, kreatív ipar területén megvalósuló nagyvállalati fejlesztések, valamint átfogó kis- és középvállalkozás támogatás. Az adott területek megfogalmazásán túlmenően a program realitását az adja, hogy konkrét tartalmi javaslatok kerültek kidolgozásra.

A prioritás eleme továbbá, hogy azokat a szükséges infrastrukturális elemeket biztosítsa, melyek nélkülözhetetlenek a hatékony megvalósításhoz.

A **munkaerőpiacról kiszorult, illetve kiszorulóban van** egy egyre növekvő réteg, akiknek a re-integrációja jelentős kihívás. A lehetőséget megadni képes **szociális vállalkozások, civil szervezetek** minimális mértékben vannak jelen Vas megye gazdaságában. Jellemző módon eseti finanszírozású, projekt-alapú szerveződések, illetve olyan közösségek, ahol az üzleti szemléletű gazdálkodás nem jellemző vagy átfogó támogatási rendszer nélkül nem valósítható meg.

Önálló termék
és beszállító
lánc hangsúly

Vállalkozás fókuszú gazdaság-fejlesztés

Kezdő és mikro-
vállalkozói program

Kis- és
középvállalkozói
program

Nagyvállalati
program

Járműipari és
Mechatronikai
program

Kreatívipari és
K+F+I program

Szociális
vállalkozások
programja

Alkonygazdaság
program

Ipari területek alap-
infrastruktúra

2.1.1. intézkedés: Kezdő- és Mikrovállalkozások

Minden gazdaság életképességének tükrözi, hogy milyen mértékben képes hatékonyan útjára indítani innovatív vállalkozásokat, azaz a **vállalkozóvá válás igénye mennyire tud érvényesülni**. A program célja, hogy folyamatos és kiszámítható támogatást biztosítson induló vállalkozásoknak és ezáltal ösztönözze a megye összes járásban – akár térségenként eltérő profillal - új, elsősorban innovatív a megyén kívül is értékesíthető termék előállítását / szolgáltatás nyújtását tervező vállalkozások létrejöttét.

A programban egy vállalkozás a fejlődési igényétől függően 1-3 évig vehet részt és fejlettségi helyzetétől függően részesülhetne támogatásban. A támogatásnak több lépcsőfoka lenne, kezdetben az üzleti ötletek értékelése, majd a **termék/szolgáltatás kifejlesztése**, vállalkozóvá válás segítése és a termék/szolgáltatás piacra vitelének segítése, illetve végül az értékesítés támogatása.

A támogatás során biztosítani kell a fenti folyamatokhoz tartozó **tanácsadói tevékenységek** elvégzését, illetve a vállalkozások működéséhez szükséges **kis léptékű pénzügyi támogatást** (pl. vállalkozó kezdeti munkabérét, illetve a szükséges kisebb eszközigényeket). Fontos, hogy a támogatás ne növelje a vállalkozás adminisztratív terheit, illetve stabilitást jelentsen számra, miközben ösztönözze a térségben tartós munkavégzést (pl. a megye elhagyása esetén a támogatás egy részének visszafizetése). Szükség, igény esetén a program részeként kialakításra kerülhetnek a járási központokban olyan non-profit alapon működő inkubátorházak (300 nm –en, pl. co-working terek), hol lehetőségük van a kezdő vállalkozásoknak kedvezményesen működniük és kedvező feltételeket teremtenek a vállalkozói együttműködéseknek. Célszerű, ha ezek a létesítmények térben közel vannak az adott térség meghatározó kompetenciával rendelkező vállalkozásihoz, vagy kutatási, oktató központjához.

A program során biztosítani kell az **együttműködést** az megyében működő ágazati klaszterekkel (pl. piaci, technológiai ismeretek támogatása), illetve igény szerint a kompetenciakutató központokkal, valamint a képzési tevékenységet nyújtó szervezetekkel.

Új vállalkozások
létrehozásának
és működésének
támogatása

2.1.2. intézkedés: Kis- és Középvállalkozások

A megyében működő vállalkozások számára nem léteznek olyan megyei szintű, átfogó támogató folyamatok, programok, melyek kifejezetten a vállalkozások sajátos igényeit figyelembe véve támogatnák azokat a fejlődésben és fejlesztésben. Felmérések és nemzetközi összehasonlító eredmények mutatják, hogy a döntően hazai tulajdonú kis- és középvállalkozások menedzsmentje – **információ és tapasztalat hiányában - nem képes külső támogatás nélkül** a szervezetük hatékony fejlesztésére, amely biztosíthatja a további növekedést. Részben ez is oka annak, hogy a 36 000 vállalkozásból mindössze 140 középvállalkozás van.

Hazai
vállalkozói
menedzsment
kompetencia
komplex
fejlesztése

A program célkitűzése, hogy a megyében működő **kis- és középvállalkozásokat megerősítse**, fejlődési képességeiket javítsa, és így fokozottan versenyképesé tegye egy integrált szolgáltatás-portfólió révén. Mivel a hazai piac a legtöbb termékkategóriában csökkenő tendenciát mutat immár több, mint 5 éve, ezért a **beszállítói lehetőség és az export** a lehetséges túlélési alternatíva, a költségek folyamatos csökkentése mellett.

A program részeként megvalósul egy tanácsadói program, amely hosszabb időtávon (pl. 5-7 éven át) nyújt **kiszámítható, eredményességhez kötött tanácsadást, mentorálást a növekedést tervező vállalkozások számára**. A tanácsadási tevékenység elsősorban a szervezeti folyamatok hatékonyságának javítására, illetve a növekedés feltételeinek megteremtésére vonatkozik. Ösztönzik továbbá azon ismeretek megszerzését (aktuális fogyasztói igények ismerete, megrendelői igények, idegen nyelvtudás, termék- vagy szolgáltatás specifikus ismeretek, eljárások megszerzésének támogatása), melyek segítenek a nemzetközi értékesítési láncokba való bekapcsolódást.

A mentorálás kiegészül olyan szolgáltatási elemekkel, melyek **az ágazatról adnak összefoglaló képet** a helyi, illetve országos gazdaság-politikai vélemény-formálók számára. Ennek elemei **trendelemzések, iparági elemzések**.

Fontos továbbá ezen vállalkozásokat képessé és nyitottá tenni arra, hogy **nemzetközi fejlesztési forrásokat** fogadjanak be, illetve ezek elérését kezdeményezzék.

A program során biztosítani kell az együttműködést a megyében működő **ágazati klaszterekkel**, igény szerint a kompetencia-, illetve képző és kutató központokkal, valamint a **képzési tevékenységet** nyújtó programokkal.

2.1.3. intézkedés: Nagyvállalati Program

A **nemzetközi nagyvállalatok** alapjaiban határozzák meg a megye gazdaságának teljesítményét (pl. árbevétel, export teljesítmény, illetve foglalkoztatási szempontból). A vállalati **felsővezetéssel való sikeres együttműködés** nagymértékben tud hozzájárulni ahhoz, hogy ők hatékonyan tudjanak lobbizni a térségben megvalósuló esetleges fejlesztésekért. Ennek kapcsán közös érdek, hogy olyan beruházások, programok valósuljanak meg, amelyek az üzleti környezetet fejlesztik és segítik vállalkozásaik sikeres működését. A nagyvállalati felsővezetőkkel folytatott, illetve egymás között zajló **rendszeres és bizalmon alapuló** kommunikáció a stabil helyi működés és a jövőbeni további beruházások alapja.

A nagyvállalati program célja, hogy a megyében **működő multinacionális, nagyvállalatok vezetői** számára teremtsen **együttműködési teret**, ahol információt cserélnek egymással, illetve a közszereplőkkel annak érdekében, hogy elősegítsék az üzleti környezet (pl. szak-, felsőoktatás, közlekedési infrastruktúra, beszállítói igények, közigazgatási ügyintézés, lakó környezeti, szabadidős programok) **magasabb szintű teljesítményét**.

A rendszeres, fórum keretében zajló párbeszédnek jelentősége van abban, hogy a vállalkozások **megyéhez való kötődését erősítsük**, illetve támogassuk lobbizásukat az anyaközpont, kormányzati szereplők felé a megyében történő további beruházások érdekében.

További fontos szerepkör a folyamatos nehézséget jelentő **emberi erőforrás utánpótlásának** a segítése, támogatása. Ebben a tevékenységben kiemelkedő jelentősége van a képzőintézmények és a nagyvállalati igények közötti koordinációnak, valamint **pályaorientációs, pályakorrekciós tevékenységeknek**.

Bizalom

Lobbizás

Integrálódás

2.1.4. intézkedés: Járműipari és Mechatronikai program

A megye gazdasági ágazati közül a **feldolgozóipar** a meghatározó, mely a teljes megyei árbevétel 56%-át adta 2012-ben, míg a második legjelentősebb a kereskedelem volt, közel 19%-kal. Az ágazatok között **domináns a gépipar**, villamos berendezés gyártása a feldolgozóiparon belül, elérve annak **72%-át**, és a feldolgozóipari foglalkoztatottság 40%-át.

A mechatronika **meghatározó súlyú a gazdaságban**, mind termelési érték, mind pedig foglalkoztatás szempontjából. Jelentősége alapján **önálló kormányzati programként** is szerepel.

A járműipari és mechatronikai program elemei között elsődleges jelentőségű a **nagyvállalatokkal való hatékony kapcsolattartás**, az igények folyamatos nyomon követése, a feléjük történő szolgáltatáson alapuló, kölcsönösen előnyös kooperáció. Ez általános jelleggel megvalósul a nagyvállalati programban, míg itt az ágazat-specifikus elemek jelennek meg. Tematikus szakmai fórumok, információ- és igény-továbbítás és megosztás, harmonizáció.

Az **ágazati kis- és középvállalkozások** fejlesztése meghatározza azt, hogy milyen mértékben tudnak a nemzetközi nagyvállalatok szervesen beépülni a helyi gazdaságba. Ezen kívül egyértelmű költség-előnnyel és foglalkoztatási hatással is jár ezen szegmens megerősödése. Ezért fókuszáltan kell a releváns tevékenységeket elvégezni. A nagyvállalati programhoz hasonlóan a cél az, hogy egy működő gazdaság-fejlesztési eszközt, a középvállalkozások hatékonyságának komplex fejlesztését érdemes az ágazati igényekhez idomítottan, azt kiegészítve, megvalósítani.

Külön kiemelt **fejlesztési cél a megye számára**, hogy a járműiparba és mechatronikába a megye teljes területéről sikerüljön beszállítókat felhozni, illetve megerősíteni.

A megvalósításhoz kapcsolódó **részcélok**

- hazai beszállítók támogatása, fejlesztése
- térségi beszállítói lánc kialakítása
- ellátási láncba való integrálódás képességeinek fejlesztése
- hálózatosodás, szinergiák erősítése, innovációs lehetőségek feltárása

A tevékenységek eredményeképpen a megye teljes területére kiterjedően olyan **beszállítói program** valósul meg, mely képes a lehetséges cégeket azonosítani, számukra vonzó fejlesztési programot ajánlani, valamint együttműködésben azt megvalósítani.

A vállalkozások jelentős része számára kihívás, hogy a fejlesztéseiket, beruházásaikat megfelelő módon **finanszírozzák**. Ezért a program megvalósítása

A járműipar és mechatronika sikeressége meghatározza a megye gazdaságának eredményességét

során létrejön egy olyan **koordinatív, mentorálási szolgáltatás**, mely a meglévő források között segít az ágazati vállalkozásoknak kiigazodni, a fejlesztési igényeikhez és a vállalkozások adottságaihoz a legjobban illeszkedő alternatívát beazonosítani.

A járműipari és mechatronikai központ tevékenységének prioritásai között kiemelkedik a **kutatás-fejlesztés, az innováció** támogatása. A létrejövő **járműiparra alapozó fejlesztő, kreatívipari centrum** képes lesz arra, hogy nagyvállalati kooperációra alapozva, koncentráltan tudja az ezirányú tevékenységeket szolgálni, elősegíteni. Az elsődleges fókuszterülete a járműelektronika lesz.

Szombathelyen létrejövő centrumhoz kapcsolódóan egyúttal **inkubátorház** is létrejön. Az infokommunikációs megoldásokra alapozó szolgáltató centrum hatékonyan tud integrálódni a korábbi fejezetben részletezett alkalmazott fizikai és légiipari tevékenységek által biztosított üzleti lehetőségekhez. A kettő irány együttesen jelentős számú IKT vállalkozás számára tud megbízási potenciált nyújtani. Természetesen mindezen tevékenységeket a **Nyugat-Magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központjával** és az IKT területekhez kapcsolódó felsőoktatási intézményekkel szoros együttműködésben valósul meg.

A vállalkozások számára vonzó szervezeti és infrastrukturális háttér kialakítása érdekében hangsúlyos programelem a **szombathelyi központú beruházás-ösztönzési program**. Az ennek keretében létrejövő gazdaságfejlesztő szervezet Szombathely mellett a megye egészének vállalkozásai számára nyújthat támogatást: eszköz- és szolgáltatásfejlesztés, marketing tevékenységek támogatása, tanácsadás.

2.1.5. intézkedés: Kreatívipari és K+F+I program

Kreatívipari centrum

Az **informatikához, a világhálóhoz, a nyomtatott és digitális sajtóhoz, a kultúrához** valamint a **digitális szolgáltatásokhoz** egyúttal az intellektuális tőkéhez kötődő ágazatok nélkülözhetetlenné váltak a modern gazdaságot megteremtő információs társadalom és a versenyképes gazdaság számára.

A heterogénnek tűnő területek szoros együttműködése válik szükségessé, az ún. **kreatív ágazatok szerepe** nő. Az Európai Bizottság, s vele együttműködésben a **Kulturális és Kreatív Ipar Szakértői Bizottság** kiemelt területnek tartja az ilyen jellegű fejlesztéseket.

A tervezési ciklusban nem csak a történeti adatokra szabad hagyatkozni, hanem a **lehetséges jövőbeni irányokat** is figyelembe kell venni. A **kreativitás, az alkotó szellem** erősítése nagyon fontos, mely elsősorban a készségek általános fejlesztése, semmint egy adott ágazat specifikus fejlesztését jelenti. Ettől függetlenül a program során az elsődleges orientáció az **alkalmazott informatika, infó-kommunikáció, digitális ipar** lesz. Ezekben a területeken úgy kell a kreativitást, kreatív alkotóképességet erősíteni, hogy szervesen kapcsolódjanak a megye fenntartható erőforrásaira alapozó kulcs-ágazatokhoz.

Az együttműködések során az alábbi **szolgáltatások nyújtására** kell koncentrálni, összhangban az Európai Bizottság releváns irányelveivel:

- az **oktatás, képzés és a kutatás, mely a kreatív iparok kínálati oldali**, különösen a kis- és középvállalkozások, a kreatív szakmák és képességek erősítésére és a befogadás feltételeire egyaránt jótékonyan hat;
- a kulturális turizmus, mely önmagában is egy komplex innovatív eszközrendszer és fenntartható kínálatot jelent a turisztikai vonzás közvetlen lokációs körében.

Infokommunikációs és légi-iparibeszállítói centrum

A megyében több évtizedes múltra visszatekintve működik az **ELTE Gothard Asztrofizikai Observatóriuma**, amely a tudományos központ bázisa. Az Observatórium célja, hogy a **Big Data** technikára épülő kutatások és az **ESA és NASA űrkutatási programok** egyik jelentős európai centrumává váljon. A centrum, helyi IKT-fókuszú vállalkozásokkal és start-upokkal együttműködve képes szolgáltatást nyújtani és keresletet generálni. Emellett, a természettudományos érdeklődés felkeltésével, a lehetőségeinek bemutatásával elősegítheti az iparfejlődéshez szükséges szakemberképzés utánpótlását is.

A Vas megyei **járműiparban** tevékenykedő vállalkozások folyamatos **árprésben** kell, hogy növekvő teljesítményt érjenek el. Az iparág egyrészt vonzó, mert

Fiatalok és fiatal vállalkozók megnyerése

Vonzó alkotói lehetőségek

Hozzáadott érték növelése

Új piaci szegmensek elérése

modern gyártás-technológiai ismeretekre lehet szert tenni, minőségi géppark és szervezeti kultúra jön létre, azonban folyamatosan csökkenő árrés mellett valósul meg.

Ezért is fontos, hogy sikerüljön a megye **mechatronikai vállalkozásai számára új piaci szegmensekre** utat nyitni. Ennek egyik lehetősége a légi- és űriparba történő beszállítás támogatása. A központ pont ezen új szegmensek - aeronautika és űripar - irányába generál keresletet, mechatronikai vállalkozások részére, kiterjedt kapcsolatrendszere révén.

A központ az **alábbi tevékenységekre** fog fókuszálni:

- Információs bázis révén tudományos **légkörfizikai projektekhez** csatlakozás
 - **Beszállítói lehetőségek ösztönzése** nemzetközi konzorciális munkákban mechatronikai cégek számára
 - **IKT és Big Data alkalmazások** fejlesztése és beszerzése - adatbányászat, adatbázis management, 3D és 4D szimulációs technikák, IKT technológiák fejlesztése
 - **Matematikai szimulációk** fejlesztése, üzleti alkalmazási modellek kidolgozása, átadása vállalkozások számára
- A kutatóközpontban felhalmozott – elsősorban természettudományos - ismeretek átadása az **oktatásban, az ismeretterjesztésben, a hétköznapiakban, elősegítve az iparág szakember utánpótlásának** lehetőségeit

Technológiai transzfer park

A **hozzáadott érték növelésének** prioritása egyértelmű a megyeszékhely gazdaságában. A volt Huszárlaktanya területén kialakítandó **technológiai transzfer park** ezt a célt szolgálja.

Szervesen kapcsolódva a **járműipari központ programjához**, annak egy bázisául tud szolgálni. Képes lesz arra, hogy a területileg koncentrált helyen megvalósuló fejlesztések révén **interdiszciplináris jelleggel**, a különböző tudomány-területek képviselőinek ismeretein keresztül újfajta tudás megszerzésére és alkalmazására nyit lehetőséget.

Zöld Közlekedési Centrum létrehozása

A zöld közlekedéssel kapcsolatos megyei fejlesztési tervek két irányból épülnek fel. Az egyik meghatározó célkitűzés, hogy a Vas megyében működő **motorgyártási és -fejlesztési tevékenységeket** megfelelő hatékonysággal és elkötelezettséggel kell támogatni. A Járműipari és Mechatronikai Program részeként kiemelt figyelem összpontosul erre. A jövőkép az, hogy a megye a modern, környezettudatos motormodellek fejlesztésének integráns részét tudja

képezni, elősegítve, hogy térségünkben valósuljanak meg az ezzel kapcsolatos termelési beruházások.

A közlekedési centrum társadalmilag szélesebb bázist érintő célja, hogy az **alternatív közlekedési eszközökkel** a diákok és családok széles körét megismertesse. Lehetőséget kapnak arra, hogy megismerjék az alkalmazott műszaki megoldások körét, mindezt játékos, illetve kompetencia-fejlesztési, oktatási módon.

A centrumban megtalálhatóak az elektromos, földgáz, illetve hidrogén üzemű járművek, különböző alkalmazásokban – személygépkocsi, kerékpár, motor, busz stb.

A központ egyúttal **szórakoztató központként** is funkcionál, de kifejezetten abból a célból, hogy a jövő generációja számára **közelebb hozza a technológiát**. Egyúttal olyan attrakciót is jelent, mely családok számára is kikapcsolódási programot tud képviselni. Megvalósítja azt is, hogy a hiányszakmának számító mechatronika felé számos diák érdeklődését tudja felkelteni. A program kapcsolódhat a többi program szemléletformáló és képzési elemeihez.

Az alternatív meghajtású közlekedés fontos eszközei lesznek az **elektromos buszok**. Elsősorban ún. midibuszok kerülnek beszerzésre. A **turisztikai célállomások és a szálláshelyek** között fognak rendszeres időközönként közlekedni, jelentős mértékben járulva az egészség, egyediség, minőség hármas célkitűzéséhez hozzá.

Fa- és Bútoripari Program

A megye **erdősültsége 27%-os**, az ország negyedik erdővel legjobban ellátott megyéje, mely olyan potenciált rejt, amire hosszabb távon lehet alapozni. Jelentős **erdészeti tapasztalattal** és gazdasági súllyal rendelkezik, a bútoripara azonban az elmúlt évtizedben **jelentős kihívásokkal** kellett, hogy szembenézzon, elsősorban a hazai piac megrendeléseinek, vásárlásainak radikális visszaesése miatt.

A feladat a **hozzáadott érték növelése**, hogy fokozottan képessé váljanak **nemzetközi piacra lépésre**. A célkitűzés, hogy „ne fát exportáljunk és bútort importáljunk”.

Az együttműködések során az alábbi **szolgáltatások nyújtására** kell koncentrálni:

1. **Gyártásfejlesztés.** Innovatív technológiák fejlesztése és bevezetése a fa és bútoriparban. Részprojektek:
 - vezetői információs rendszer a vállalkozásoknál
 - innovatív energia-hatékony módszerek az üzemekben
 - gépbeszerzések

Oktatás

Szemlélet-
formálás

Kutatás

Szórakozás

Turisztikai
célállomások
összekapcsolása

Belső mobilitás

Nemzetközi
piacra jutás

Hozzáadott érték
növelése

2. **Innovatív termékfejlesztés.** Részprojektek:
 - idősek bútorai fejlesztése és piacra vitele
 - közösségi bútorok (kórház, szálloda, labor) fejlesztése és piacra vitele
 - közterületi bútor fejlesztése és piacra vitele
 - speciális textilek fejlesztése a bútortipar számára
3. **Faszerkezetű mintaház-rendszer** fejlesztése és mintaprojekt.
4. **Hálózatosság, együttműködés ösztönzése a Pannon Fa- és Bútortipari Akkreditált Innovációs Klaszterrel**

Az egyes részprojektek szervesen kapcsolódnak a prioritás egyéb intézkedéseihöz is.

2.1.6. intézkedés: Szociális vállalkozás-fejlesztő program

A XXI. század első évtizedére jelentős tömegek szorultak a **társadalmi lét peremére**. Az ő visszavezetésük az aktív munkaerőpiacra fontos és kihívásokkal teli feladat. A programnak az a küldetése, hogy segítse a vállalkozásokat olyan módon működni ebben a szférában, mellyel **eredményességük a saját teljesítmény szintjén elérje a klasszikus for-profit szektort** jellemző értékeket. Fontos, hogy olyan szociális vállalkozások működjenek, amelyek

- egyrésztől **értékteremtő munkán**, képzések és egyéni kompetencia-fejlesztő programokon keresztül tartós munkanélküliek visszavezetését szolgálják az aktív munkaerőpiacra
- másrésztől azokon a területeken és ágazatokban, **ahol a piaci szféra nem látja** a nyerség orientált működést, lehetőséget biztosítanak a munkanélküliek foglalkoztatásán keresztül az értékteremtő munkavégzésre.

Szociális
vállalkozások
teljesítményének
növelése

Ilyen vállalkozások nemcsak a megye legelmaradottabb járásban (pl. Vasvári, Óriszentpéteri), hanem a **megye egész területét lefedően** legfeljebb járási szinten szerveződve működhetnek önkormányzati és a munkaügyi központokkal való együttműködésben. A program megyei kiterjedésű, de területileg preferálni szükséges a leszakadó kistérségeket a projekt megvalósítása során: Vasi Hegyhát, Órség. Ezekben a térségekben a szociális gazdaság fejlesztése nagyrészt kihasználatlan lehetőség a helyi vállalkozási aktivitás növelésére, az emberek helyben való foglalkoztatására.

Jelen program biztosítja a szociális vállalkozások **hatékony pénzügyi-menedzsment-értékesítési stb. szempontú működését**, miközben az ágazati programok biztosítanak finanszírozást a foglalkoztatáshoz, képzésekhez, tanácsadáshoz.

2.1.7. intézkedés: Alkonygazdaság program

Észak- és Nyugat-Európában is általános folyamat a **társadalom elöregedése**. Jellemző a társadalom széles, elsősorban idősebb csoportjaira, hogy a munkavégzést szeretnék változatosabb környezetben megvalósítani, ahol nyugalomban és természet-közeli módon tudnak lakni.

Európában
általános
előregedés

Fontos célcsoport azok a **nyugdíjasok**, akik a termálkincsre, egészséges környezetre alapozva szeretnék huzamosabb ideig Vas megyében tartózkodni. A másik potenciális célcsoportot képviselik továbbá, akik **távmunkában tudják végezni az otthoni munkájukat**, és közben helyi szolgáltatásokat vesznek igénybe. Mindkét esetben a megye földrajzi elhelyezkedése és adottságai jelentik a legfontosabb vonzerőt számukra.

Célkitűzés a nyugat-európai demográfiai változásokból adódóan az **alkonygazdaságra épülő iparág** kiaknázása, az arra alapozó önkormányzati és üzleti beruházási projektekkal és szolgáltatásokkal, valamint a **turisztikai iparághoz kapcsolódó célcsoportok** szervezett megszólítása kapcsolódik ide.

Alkony-gazdaság
centrumok

Integrált
szolgáltatói
háttér

A magas színvonalú vidéki, vagy kisvárosi lakókörnyezet, illetve a meglévő terápiai, gyógyító kultúrára (gyógyfürdők, speciális ellátások, fogászati kezelések), szakmai ismeretekre alapozva tudnak kialakulni az **időskori szolgáltató bázisok**. A tervezett fejlesztések, vagy állandóan, vagy rövidebb tartózkodási időre tudnak vendégeket csábítani a megyébe, kihasználva a fejlettebb nyugati országokhoz való közelséget. Ezen beruházások hozzájárulnak a megyében található értékes, de kihasználatlanul álló ingatlanállomány hasznosításához. A program megvalósítása érdekében egy tudatosan szervezett, koordinált **befektetői, partner-kapcsolat építői tevékenységre** van szükség. Szükséges vállalkozói bevonással a létesítendő szolgáltatási bázisok fejlesztése.

2.1.8. intézkedés: Ipari területek helyi alpinfrastruktúrájának kiépítése, fejlesztése

A vonzó környezeti infrastruktúra nagymértékben képes befolyásolni a megtelepülő vállalkozások számát, összességében egy térség tőkevonzó-, és így munkahely-teremtő képességét.

Szombathely számára kiemelten fontos, hogy a telített **ipari parkjai mellett további fejlesztéseket** tudjon, támogatott módon megvalósítani. Az egész megye gazdasági vonzerejére hatással van, hogy Szombathely és várostérsége milyen típusú további ipart, illetve ahhoz kapcsolódó szolgáltatásokat tud megtelepíteni. Szükséges egyrészt a **meglévő ipari park bővítése közművesítéssel**, de a **várostérséggel közösen új ipari övezetek** kialakításának meghatározó jelentősége van. Lehetővé teszi, hogy Szombathely a létrejövő új közlekedési infrastruktúrára alapozottan egy új szintet érjen el a gazdaság-fejlesztésben, amelyhez az iparterületek elérhetőségének javítása, új feltáró és összekötő utak építése is szükséges.

Lehetséges kedvezményezettek köre

Vállalkozások	ezen belül intézkedéstől függően: kezdő- és mikro vállalkozások, kis- és középvállalkozások, nagyvállalatok, egyéni vállalkozók
Vállalkozások működését segítő szervezetek	ágazatok együttműködését biztosító klaszter szervezetek; Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara; non-profit alapon működő inkubátorházak
Kutató-fejlesztő központok	kompetenciakutató központok, Nyugat-Magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központ, kutatás-fejlesztéssel foglalkozó szervezetek, ELTE Gothard Asztrofizikai Observatóriuma
Képző és oktató szervezetek	képzési tevékenységet nyújtó intézmények, szervezetek (pl.: felsőoktatási intézmények, felnőttképző szervezetek)
Non profit, civil szervezetek	szociális vállalkozások, szociális szövetkezetek, egyesületek, alapítványok
Önkormányzatok és gazdasági társaságaik	üzleti infrastruktúra fejlesztés céljából

EU finanszírozású programokhoz való illeszkedés

A megye felelősségébe tartozó beavatkozások (TOP tartalom) és esetleg külső feltételek

TOP 1.	Térségi szintű integrált, foglalkoztatás-orientált gazdaságfejlesztés
TOP 6.	Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés

A megye felelősségén kívül eső, a célok eléréséhez elvárt beavatkozások

GINOP 1	Kis- és közepes vállalkozások
GINOP 2	Kutatás és innovációs programok
GINOP 3.	Info-kommunikációs fejlesztések
GINOP 4	Energiahatékonyság- és megújuló energia használat elősegítése a vállalkozásoknál
GINOP 5	Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodó készség fejlesztése

A prioritás kapcsolódása a releváns EU tematikus célkitűzéshez, beruházási prioritáshoz

tematikus célterület (1)	A kutatás, a technológia fejlesztés és az innováció megerősítése
tematikus célterület (3)	Kis és középvállalkozások versenyképességének fokozása

Az Európai Unió 1. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

a kutatási és innovációs infrastruktúra (K+I) és ennek kiválóságának a fejlesztésére irányuló kapacitás megerősítése és különösen az európai érdekeltségű kompetenciaközpontok támogatása	ERFA
a vállalatok K+I beruházásainak, a vállalkozások és K+F központok és felsőoktatási intézmények egymás közötti kapcsolatainak és szinergiáinak kialakításának támogatása, különösen a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélénkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által	ERFA
a technológiai és alkalmazott kutatás, kísérleti programok, korai termékHITELESÍTÉSI intézkedések, az alapttechnológiák fejlett gyártási kapacitásának és az első gyártás támogatása, az általános célú technológiák terjesztése	ERFA
a kutatás, a technológiai fejlődés és az innováció ösztönzése posztgraduális képzések kidolgozása, kutató képzési programok, valamint a felsőoktatási intézmények, kutató- és technológiai központok és vállalkozások közötti hálózatépítő tevékenységek és partnerségek révén	ESZA

Az Európai Unió 3. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, beleértve az üzleti inkubációt	ERFA
a kkv-k számára új vállalati modell kidolgozása és megvalósítása, elsősorban a nemzetközivé válás céljával	ERFA
a termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása	ERFA
a kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében	ERFA
a kis- és középvállalkozások versenyképességének növelése a vállalkozások és munkavállalók alkalmazkodóképességének elősegítése és a humántőke-beruházások növelése révén	ESZA

Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok meghatározása

- képzési programokba bevont vállalkozások száma	db
- tanácsadási programokba bevont vállalkozások száma	db
- vállalkozói kultúra oktatását bevezető iskolák száma	db
- együttműködési programokban résztvevő vállalkozások száma	db
- szolgáltatási hiányterületeken elindított új vállalkozások száma	db
- megyei mentorált középvállalkozások száma, illetve új kisvállalkozások bevonása	db
- benchmarking elemzésben résztvevő vállalkozások száma	db
- elkészült trendelemzés	db
- benyújtott nemzetközi kutatás-fejlesztési projektek száma	db
- rendezvények, programok, szakmai utak száma	db
- vállalatok „láthatóságának”, társadalmi felelősségvállalásának, szponzorációs tevékenységének növekedése	Ft
- KFI és a beszállítói együttműködések	db
- nagyvállalati tanműhelyek és tanulószerveződések száma	db
- nemzetközi tenderbe bevont vállalkozások száma	db
- IKT megbízások száma helyi vállalkozások számára	db
- alkalmazott fizikai és matematikai ismeretet hasznosító vállalkozások száma	db
- központhoz kapcsolódó kutatási projektek generálása	db
- tudományos publikációk, rendezvények száma	db
- iskolai rendezvények száma	db
- Szolgáltatást igénybe vevő vállalkozások száma	db
- Elkészült publikációk, kiadványok száma, innovációs fórumok, rendezvények száma	db
- Képzések és képzettek száma	db
- Elért általános és középiskolák, elért diákok száma	fő
- Nemzetközi együttműködések, pályázatok száma	db
- Megyei innovációk száma	db
- keresletet előrejelző kutatási jelentések és piacra viteli tervek, fejlesztést bemutató tanulmányok	db
- fejlesztések vállalkozásoknál történő bevezetése, beszerzett gépek száma, értéke	Ft
- megvalósításban részt vett fa-és bútorigipari kkv-k száma	db
- megvalósult innovációk száma ^{3/4} fejlesztést bemutató tanulmányok	db
- szolgáltatásba bevont vállalkozások száma	db
- fejlesztett új termékek, termék-családok száma	db
- érintett turisztikai szolgáltatók árbevételének alakulása	Ft
- fejlesztett szociális vállalkozások száma	db
- rendezvények, fórumok, illetve résztvevők száma	fő
- tanácsadási napok száma	db
- közvetített pénzügyi szolgáltatások száma	db
- a támogatott szervezetekben foglalkoztatottak száma	db
- megtelepült új vállalkozások száma	fő
- bevont helyi vállalkozások száma	fő
- új foglalkoztatottak száma	fő
- megvalósult beruházások értéke	Ft
- Betelepült vállalkozások száma	db
- Tudásátadásban realizált értéke	Ft
- Új, minőségi munkaerő száma	fő

Indikatív forrásallokáció

Vas megye számára 2014-2020-as költségvetési periódusban dedikált fejlesztési keretének - 1298/2014. (V.5) -, illetve a lakosságszám-arányosan elérhető ágazati program-forrásoknak a megoszlása:

Vas megye TOP	13 400 millió
Szombathely MJV	13 692 millió
Járásokra dedikált	12 044 millió
GINOP	90 390 millió
EFOP	28 400 millió
KEHOP	25 350 millió
IKOP	114 530 millió
VP	26 120 millió
KÖFOP	28 790 millió

Összesen több, mint 350 milliárd forint fejlesztési forrás elérésére lesz mód az adott 7 éves periódusban, Vas megye számára, várhatóan a fenti forrásmegoszlás szerint. A **Járműipari Központ és a KRAFT programok** sikeres megvalósításai a fenti értéket tovább tudják jelentős mértékben növelni. A **források allokálása intézkedés szinten** került meghatározásra, indikatív módon.

A program lebonyolításban közreműködő szereplők és felelősségi körének azonosítása

Vállalkozások
Képzőintézmények
K+F+I Intézmények
Kamarák, szakmai érdekképviseletek, Vállalkozás-fejlesztő szervezetek
Helyi önkormányzatok

2.2. Élelmiszer-termelés Prioritás

Célok

Az élelmiszer helyi előállítására **számos szempontból rendkívül jelentős** Vas megye számára. Meghatározó jelentőségű abból a szempontból, hogy **egészséges táplálékra** van szükség a helyi iskolákban, óvodákban, illetve a közétkeztetésben. Fontos továbbá abból a szempontból is, hogy lehetőséget tud teremteni számos módon a helyi lakosságnak, hogy **jövedelemtermelő tevékenységet** tudjon végezni. És itt nem az a cél, hogy minden falusi háznál újra megjelenjen az állattartás és zöldség-, gyümölcsstermesztés - hiszen azt területileg, mennyiségileg bizonyos koncentráció mellett lehet megtenni –, de ahol lehetséges a megfelelő feltételeket biztosítani, és van rá nyitottság, ott tenni kell érte.

A csomagoláson, tároláson, kiszállításon, reklámozáson keresztül számos vállalkozói eleme lehet a programnak.

A prioritás célkitűzése továbbá, hogy **demonstrációs helyszínt** tudjon biztosítani a megye területén tanuló diákok számára, egyúttal turisztikai attrakcióként és agrárvállalkozói képzési helyszínként is szolgáljon.

Végezetül a prioritás fontos eleme az is, hogy **építsen olyan elemzésekre, adatokra, információkra**, melyek a gazdálkodás lehető legjövödelmezőbb változatát tudják biztosítani, folyamatos tanácsadással, iránymutatással.

Az élelmiszer termelésének fontosságát jól érzékelteti e terület közelmúltja, mely tragikus képet mutat Vas megyében. Magyarországon az agrárium volt a rendszerváltozás és az EU csatlakozás legnagyobb vesztese. Mind **állatlétszámban mind feldolgozóipari kapacitásban óriási veszteségeket** szenvedett az ágazat. Az állattartás romló hazai tendenciáját érzékelteti az a nemzetközi kitekintés, amely alapján a Dunántúl nagyságú, 37 ezer négyzetkilométeres Hollandiában 5 millió szarvasmarhát és 15 millió sertést tartanak. A megyében az elmúlt két évtizedben összesen 27 ezer hektárral **csökkent a mezőgazdasági művelés alá vont területek nagysága**: a szántó 13 ezer, a gyepek 5 ezer, a kert 8 ezer, a gyümölcsös pedig ezer hektárral lett kisebb. A gyepek helyét elsősorban erdők és a beépített területek foglalták el. 2000-től kezdődően 2013-ra a megyében a művelés alól kivont területek nagysága 24%-kal nőtt.

A **zöldség és gyümölcs kertészetek megszűntek**. Az élelmiszerszállítás megnövekedett távolságai indokolatlanul **nagy környezeti terhelést** jelentenek, és egyben **csökkenti az ágazatban realizált bevételeket** is.

Az állattenyésztés területén rendkívül fontos a **magyartarka/üsző program**. Időhorizontját tekintve az élelmiszer-ellátásban csak középtávon fog tudni

Jövedelem

Egészség

Fenntarthatóság

Veszteségek a vidéki gazdálkodásban

Megszűnt kertészetek, vágóhidak, eltűnő tudás

jelentősebb részt kiharítani – szemben a szárnyasokkal -, de stratégiaileg rendkívül fontos. Egy ötéves, komplex program keretében, **tenyészállat-kihelyezési program** révén, az Órségi Nemzeti Park szakmai koordinációja mellett fog létrejönni.

A prioritás célja, hogy megtegye az **első lépést ennek a folyamatnak a visszafordítására.**

Fontos motiváció volt tovább a programalkotásnál, hogy elősegítse a **megye teljes területén megvalósuló fejlesztéseket, azok szétterítését.** Lehetővé válik beszállítói oldalról is számos ponton, helyben jövedelem-termelő módon, a kapcsolódás.

2.2.1. intézkedés: Agrárvállalkozói Központ

Az élelmiszertermelő vidék prioritás, az egészséges táplálkozás népszerűsítése és oktatása, az állattartás és növénytermesztés oktatása, a környezetbarát technológiák népszerűsítése, valamint az agrárvállalkozók oktatása olyan célkitűzések, melyek kapcsolódnak egymáshoz, és egy **közös demonstrációs centrumban integrálhatóak**. Célja ezen elemek kombinálásával egy egyedi beruházási program létrehozása.

A programelem célja, hogy a falvakban, kisebb településeken ismét elinduljon a helyi, háztáji, kisebb agrárvállalkozói tevékenységre alapozott gazdálkodás. Ennek lényeges eleme a tevékenység **szakmai oktatása a gyakorlatban**. A demonstrációs centrum az induló agrárvállalkozók számára szolgál képzési helyszínként. A központban az agrárvállalkozók számára nyújtott képzéseken túlmenően olyan **mentorálási, nyomon-követési szolgáltatások** is lesznek, melyek összekapcsolva finanszírozási eszközökkel a végrehajtás során is tudják támogatni a minőségi megvalósítást.

Az **egészséges táplálkozás**, a helyi, kontrollált körülmények között előállított élelmiszer népszerűsítése jelentős kihívás. Azonban amíg nem történik meg a tudatformálásnak ez az eleme, nincsen lehetőség valós, piaci alapú termelésre. A központnak ezért küldetése ezen promóciós gyakorlati helyszín működtetése, ahová **iskolások, óvodások szervezett programok** keretében tudnak ellátogatni.

A **zöld energiák** gyakorlati alkalmazására létrejön az a komplex rendszer, mely érzékeltetni és **konkrét üzemeltetési információk** alapján bizonyítani tudja ezeknek a technológiáknak a realitását és értékét. Biogáz, fotovoltaikus elemek szerves részei lesznek a rendszernek.

A megyében működik néhány kutató központ, mely célja **mezőgazdasági, erdészeti termékek fejlesztése**. Továbbá az elmúlt években megfigyelhető trend, hogy a klímaváltozás egyre kiszámíthatatlanabb szélsőséges időjárási körülményeket hoz (szárazságok, intenzív viharok, áradások váltogatják egymást), ami kiemelten hatással van a mezőgazdasági termelésre, a vízgazdálkodásra és az épület energetikára (fűtési-hűtési igényekre). A fentiek kapcsán szükséges az érintett a megyében zajló **kutatási tevékenységek bővítése, tevékenységeik során a szinergiák feltárása és alkalmazása**, valamint eredményeiknek a vállalkozások számára való hozzáférhetővé tétele. Az agrár-vállalkozói központ szükséges fejlesztései (eszközbeszerzés, kutatási tevékenységek támogatása) az alábbi tevékenységek ellátását is segítik:

Képzési centrum

Nyitott üzem

Szemlélet-
formálás

Oktatás,
tanácsadás

Elemzés

Szemlélet-
formálás

- mezőgazdasági termékek fejlesztése
- **természeti környezetváltozás** vizsgálata és hatásai a megyében a mezőgazdasági termelésre és vízgazdálkodásra
- az **épített környezetre** vonatkozó fényszennyezés kutatások, fényviszonyok felmérése és kapcsolódó világítástechnikai javaslatok készítése
- az épített környezethez kapcsolódó **település-földrajzi kutatások**

2.2.2. intézkedés: Járási rövid ellátási láncok kialakítása

A mintaprogram alapvetően kettő részből épül fel. **Egyik eleme a helyi élelmiszert** közvetlenül a lakosság számára értékesítő piaci tevékenység megerősítése. Ennek keretében primőr, frissáru, elsősorban a prémium árszegmensben kerül a helyi lakosság és a turisták számára eladásra. **A másik eleme** a tevékenységnek a fizikai **infrastruktúra fejlesztése**, vonzóbbá tétele.

Helyi piacok
helyi
élelmiszerral

A tevékenység célja, hogy **kisléptékben demonstrálni** lehessen a nagyobb területi egységek számára, hogy milyen módon lehet megszervezni az élelmiszer-önellátás feladatát. Célkitűzés továbbá, hogy gyakorlati ismeretekre lehessen szert tenni a létrehozás kihívásairól, majd a sikeres megvalósítást követően a megfelelő promóciós feladatokat kell végrehajtani.

A tevékenység előkészítése során kialakult koncepció, hogy **meglévő konyhai kapacitásra** kell építeni, esetlegesen annak a fejlesztésével. A **friss élelmiszerekre** kell helyezni az elsődleges hangsúlyt, de mellette a feldolgozott élelmiszerekre is érdemes fókuszálni.

Helyi
közétkeztetési
élelmiszer-
ellátása
demonstrációs
céllal

Fontos, hogy **vállalkozók bevonásával** kell a programot megvalósítani, olyan módon, hogy a vágópontok, húsfeldolgozók, tejtermék-feldolgozók meglévő tevékenységek kiegészítéseként jelennek meg, illetve új beruházás esetén további feldolgozási tevékenységet is végrehajtanak a demonstrációs projekten túlmutatóan.

A legjelentősebb kihívás általában a **megfelelő fizetőképességű piac** biztosítása. Ezért a tevékenység az előkészítéstől kezdődően önkormányzatokkal, kormányhivatali szervezetekkel együttműködésben valósul meg.

A **végrehajtás lépései** a következők:

- önkormányzat és a programban résztvevő intézmények kiválasztása
- szükséges adagok mennyiségi és időbeli felmérése
- térségi beszállítók azonosítása, szükség esetén fejlesztése
- átvételi és beszerzési árak meghatározása, különbözet kalkulációja és fedezete
- kommunikációs és promóciós program megvalósítása

Sikeres megvalósítást követően a **következő területi egységre** való adaptáció előkészítése, majd megvalósítása történik. Vas megye gazdaságilag, társadalmilag meghatározó települése Szombathely. Aktív részvételük nélkülözhetetlen, akár az iskolai étkezés bekapcsolásával az élelmiszer-ellátási programban. A program megvalósításában Szombathely és várostérsége szerepe a közétkeztetésen túl is kiemelkedő, a megyében betöltött funkciójából és méretéből adódóan a helyi élelmiszerek legnagyobb térben koncentrált felvevőpiaca. A megvalósítása

érdekében szükséges a megyeszékhelyen és a környező településeken a helyi élelmiszer-kereskedelmet segítő infrastrukturális beruházás megvalósítása – Vásárcsarnok rekonstrukció, piacterületek kialakítása, logisztikai- és tárolókapacitás stb.

2.2.3. intézkedés: Élelmiszer látványüzemek kialakítása

Annak érdekében, hogy a helyi **agrárvállalkozások és élelmiszeripar népszerűsége, elfogadottsága növekedjen**, szükséges bemutató és oktató célzattal meglévő üzemek, illetve esetlegesen üres önkormányzati épületek átalakítása, kibővítése.

Az oktatási cél lehetőséget teremt arra, hogy ezeknek a szakmáknak **növekedjen a presztízse**, megismerkedjenek a diákok, illetve érdeklődők az előállítás folyamatával, **valamint turisztikai célú desztinációként** is szolgáljanak.

A tevékenység során a megye különböző pontjain elhelyezkedő létesítmények **kommunikációs, marketing szempontból egy egységet** tudnak alkotni, ugyanakkor önálló egységként is működnek, és kell, hogy fenntartsák a működésüket.

A látványüzemek egyúttal **képzési helyszíneként** is szolgálnak az agrárvállalkozói központból kikerülő tanulók számára.

Látványüzem elhelyezése javasolt továbbá **Szombathely városában is**, mivel a célcsoportok elérése így egyértelműen biztosított.

Látványosság

Képzés

Program

Lehetséges kedvezményezettek köre

Vállalkozások	ezen belül intézkedéstől függően: kis- és középvállalkozások, mezőgazdasági nagyvállalkozások, fiatal gazdálkodók, családi gazdálkodók, őstermelők, termelési és értékesítési szövetségek
Nonprofit szervezetek	egyesületek (pl. Leader egyesületek), szociális szövetkezetek, célcsoportok elérését biztosító szervezetek
Vállalkozás-fejlesztő szervezetek	agrárkamara
Képző és oktató szervezetek	képzési tevékenységet nyújtó intézmények, szervezetek (pl.: felsőoktatási intézmények, felnőttképző szervezetek)
Önkormányzatok és gazdasági társaságaik	üzleti infrastruktúra fejlesztés céljából

EU finanszírozású programokhoz való illeszkedés

A megye felelősségébe tartozó beavatkozások (TOP tartalom) és esetleg külső feltételek

TOP 1.	Térségi szintű integrált, foglalkoztatás-orientált gazdaságfejlesztés
GINOP1.	Vállalkozások hálózatosodásának és piacra jutásának elősegítése

A megye felelősségén kívül eső, a célok eléréséhez elvárt beavatkozások

VP 1.	A tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben
VP 3.	Az élelmiszerláncok szervezése, ideértve a mezőgazdasági termékek feldolgozását és értékesítését, állatjólét, kockázatkezelés a mezőgazdaság terén történő előmozdítása
VP 5.	Az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, valamint a karbonszegény és az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszeripari és az erdészeti ágazatban
VP 6.	A társadalmi együttműködés előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben
	Leader program folytatása

A prioritás kapcsolódása a releváns EU tematikus célkitűzéshez, beruházási prioritáshoz

tematikus célterület (3)	Kis és középvállalkozások versenyképességének fokozása
tematikus célterület (4)	Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása
tematikus célterület (5)	Éghajlat-változáshoz való alkalmazkodás

Az Európai Unió 3. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, beleértve az üzleti inkubációt	ERFA
a kkv-k számára új vállalati modell kidolgozása és megvalósítása, elsősorban a nemzetközivé válás céljával	ERFA
a termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása	ERFA
a kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében	ERFA
a kis- és középvállalkozások versenyképességének növelése a vállalkozások és munkavállalók alkalmazkodóképességének elősegítése és a humántőke-beruházások növelése révén	ESZA

Az Európai Unió 4. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

a kis szén-dioxid-kibocsátású, az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes, erőforráshatékony és környezeti szempontból fenntartható gazdaságra való áttérés támogatása az oktatási és képzési rendszerek reformja, a készségek és képesítések munkanélküliség-igényekhez való igazítása, a munkavállalók képzési szintjének emelése, valamint a környezettel és energiával foglalkozó ágazatokban történő munkahelyteremtés révén	ESZA
--	------

Az Európai Unió 5. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló célzott beruházás támogatása	ERFA, KA
---	----------

Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok meghatározása

- Képzésbe bevont agrárvállalkozók száma	db
- Iskolai és turisztikai látogatók száma	fő
- Feldolgozott élelmiszer mennyisége	tonna
- Tanácsadásban részesülő agrárvállalkozások száma	db
- Erdészeti vállalkozás számára fejlesztési programok száma	db
- Vállalkozással elindított kutatás-fejlesztési projektek száma	db
- Növény-nemesítési projektek száma	db
- Energia-ültetvényvel kapcsolatos projektek száma	db
- Beszállítói fejlesztési programba bevont kkv-k száma	db
- Ellátott lakosok száma	fő
- Elégedettségi visszajelzés az élelmiszerekkel kapcsolatosan	%
- Magyar beszállítók által előállított érték	FT
- Beszállítóknál foglalkoztatottak száma	fő
- Beszállítói fejlesztési programba bevont kkv-k száma	db
- Ellátott lakosok száma	fő
- Elégedettségi visszajelzés az élelmiszerekkel kapcsolatosan	%
- Magyar beszállítók által előállított érték	Ft
- Beszállítóknál foglalkoztatottak száma	fő

A program lebonyolításban közreműködő szereplők és felelősségi körük azonosítása

Vállalkozások
Képzőintézmények
K+F+I Intézmények
Agrárkamara
Helyi önkormányzatok

2.3. Turizmus Prioritás

Célok – ebből a részből hiányzik a „nagyléptékű vízfelületekre” utaló pár gondolat!

Magyarország turizmusán belül Vas megye 2012-ben 6%-ot meghaladó vendégéjszakaszám részesedéssel rendelkezett, csak a vidéket (Bp. nélkül) tekintve pedig már közel 10% a megyére jutó vendégéjszakák aránya. Mindez egyértelműen jelzi a **megye jóval az országos átlag feletti teljesítményét.**

A bruttó hazai termék nagyjából 2%-a képződik közvetlenül az (I) gazdasági ágban, ezt csak Somogy, Veszprém és Zala adatai múlják felül (Hévíz+Balaton). Az összes **megyei gazdálkodó szervezet mintegy 6%-a** tartozik közvetlenül a szektorhoz, ami közel másfélszerese az országos átlagnak. A regisztrált **vendég-éjszakák száma Vas megyében meghaladja az 1,5 milliót**, a közvetlen szállásdíj-bevétel pedig a 9 milliárd forintot (2012).

Nemzetközi tendencia, hogy - a gazdasági feltételek változásával - **növekszik az élményközpontú, aktív**, inkább több alkalommal és rövidebb átlagos tartózkodási idővel jellemezhető turisztikai igény. A felmérések szerint folyamatosan nő a vendégek **környezettudatossága** is.

A jelentős médiazajban és az internetes kontroll-lehetőségek mellett az **egyértelmű, „szimpatikus”, komplex üzeneteket** hitelesen megfogalmazó (megfelelő termék- és szolgáltatáskínálatot felmutató), jól szervezett, az igényekre rugalmasan reagálni képes desztinációk versenyképessége kiemelkedő. A **szervezettség, a térségileg összehangolt termékfejlesztés és marketingstratégia** tekintetében lényegesen erősebbek a „nagy régiós”, (főleg az osztrák) versenytársak.

Vas megyében a turizmus egyértelműen számos kihívással küzd. Az erre adandó megfelelő válasz **komplex megoldást** kell, hogy tudjon kínálni. Ezért egyszerre kell fókuszálni minőségi és koordinált termék- és szolgáltatás-kínálatra, nemzetközi elvárásoknak megfelelő gyógyásatra, és többféle célcsoportra építő turizmusra. Mindezt összehangolt kommunikációval megtámogatva.

A megye turizmusának **központi gondolata az egészségre és kultúrára, valamint az épített és természeti, vallási, történelmi értékekre** építés, méghozzá annak teljes vertikumában. Megjelenik mind a prevenció-egészségmegőrzés-rehabilitáció hármasa, mind pedig a testi és lelki feltöltődés célkitűzése.

A Vas megye „márka” lényege: **egészség, minőség, egyediség.** Minden egyes tevékenység-elemnek vissza kell tükröznie ezt a gondolatiságot.

A Vas Megyei Turizmus Szövetség 3.0. Turisztikai koncepciójában megfogalmazottak szerint a megye turisztikai víziója:

Élmény-
központúság és
Környezet-
tudatosság

Egészség

Minőség

Egyediség

„A térségbe **Szelíd közlekedési módokon** érkező az **EGÉSZSÉG** élményét kereső turista a **helyi élelmiszereket** fogyasztva, vásárolva, azok előállítási körülményeit megismerve, esetleg abban tevékenyen részt véve, a **MINŐSÉGI élményportákat** általunk javasolt módon felkeresve, **vezetővel, útvonalakon megközelítve** harmóniával, felfedezésekkel, „lassú” és alkalmanként aktív **EGYEDI élményekkel** feltöltődve távozik 3-10 nap elteltével tőlünk.

A turisztikai ágazatok vízióba történő összekapcsolása, összekötése és tartalommal feltöltése az **ÉLMÉNY KAPU** rendszeren keresztül történik.

Élménykapu az olyan turisztikai szolgáltatás mely helyszínén a vendég az alap, magas minőségű ellátáson kívül extra „élményt” is szerez, mely lehet agro-turisztikai látványosság, attrakció, kézműves termék, épített örökség, egyéb látványosság, turista szerviz, mely a helyi értékleltárban minősítetten szerepel.”

A megyei turisztikai kínálat fő célcsoportjai:

1. családok
2. gyógyulni, rehabilitálódni vágyók
3. idősek
4. mozgássérültek

A turisztikai kínálatnak **három tematikus csomópont** köré kell épülnie, melyek külön-külön is értelmezhetőek, azonban együtt egy egységet alkotnak, értéket biztosítva a megye teljes területének, és széles célközönségnek. Ezek a következők:

- **gyógyászathoz** kapcsolódó turizmus (kiegészítve wellness elemekkel)
- „slow”, azaz **szelíd turizmus**
- **kulturális, vallási és esemény** turizmus.

Egyediséget ad a megyének a **határmentisége**, mely segíti a pozícionálás eredetiségét.

Minden turisztikai célállomás esetében a **kapcsolódó gasztronómiai szolgáltatásokra** építkezés óriási jelentőségű. Hiteles, helyi termékekre építő, építészetileg szervesen illeszkedő, jól kommunikált hálózatra van szükség.

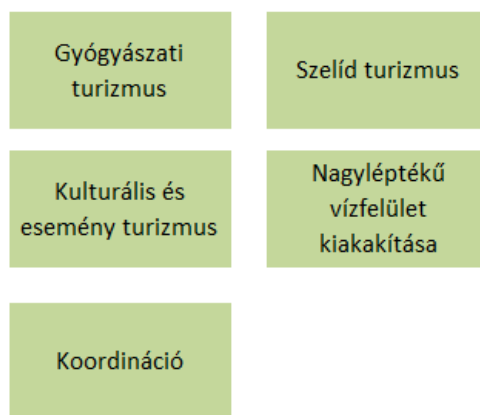
Kihívás, hogy biztosítani kell a programnak a minőségi megvalósítását, mely **folyamatos koordinációt és menedzsmentet** feltételez. Ezért is rendkívül fontos a megalakult Vas Megye Turizmus Szövetség, mely tematikus munkacsoportjaival és széleskörű bázisával alkalmas ennek a feladatnak a betöltésére.

A turizmus teljesítménye természetesen összefügg a megye egyéb gazdasági ágazatainak fejlődésével. A járműipari központban tevékenykedő vállalkozások sikeressége az **üzleti turizmus** szempontjából meghatározó. Az ehhez szükséges infrastruktúra biztosítása feltétele annak, hogy a nagyvállalatok sikeresen tudjanak fellépni, megjelenni az anyavállalat, illetve az üzleti partnereik irányába.

Szelíd
Gyógyászati
Kulturális, sport

Végezetül fontos kihívás a **minőségi külső és belső elérhetőség** biztosítása. Ennek megvalósítását szolgálja a „zöld közlekedés”-hez kapcsolódó eszköz-park fejlesztés, valamint a **kerékpárutak önálló fejlesztési programja**.

Turizmus

2.3.1. intézkedés: Gyógyászati és wellness turizmus

Gyógyászat és wellness területén Vas megye **ellentmondásos helyzetben** van. Miközben a megye egyedi módon rendelkezik minőségi gyógyvízzel, aközben a fejlesztések erőteljesen a **nagy árversenynek kitett wellness irányában** történtek az elmúlt évek során. Különösen igaz ez a két legnagyobb fürdővárosra, Sárvára és Bükre.

Egyensúly
wellness és
gyógyászat
között

Rendkívül fontos célkitűzés a következő időszakra vonatkozóan, hogy sikerüljön egy **kiegyensúlyozott arányt** találni, és a gyógyászat is visszanyerje egykori jelentőségét, miközben a wellness területén is meg tudja tartani a megye a sikerességét. A másik kihívás, hogy a **megye minél nagyobb területére** lehessen ezt a pozícionálást sikeresen sugározni. Ehhez minden érintett szereplőre szükség van, hogy közösen lehessen definiálni a kapcsolódási pontokat.

A gyógyászat és wellness területén jelenleg két helyszín, **Bükfürdő és Sárvár a meghatározó**, és ez nem is fog változni. A cél, hogy e két szereplő megerősítése, támogatása mellett sikerüljön további szereplőket is aktivizálni, bevonni.

A gyógyászat esetében nagy szerepe van annak, hogy **vissza kell nyerni** a korábban jelentős arányban elvesztett dél-német, osztrák és svájci vendégkört. Ennek elsődleges feltétele a nemzetközileg is **minőségi ellátás megteremtése**. Természetesen további elemeknek is kiemelkedő jelentősége van, mint például a programok, autentikus környezet, nyelvismerettel rendelkező munkavállalók.

Szükséges kizárólagosan **gyógyászati céllal létrehozni önálló, elkülönített intézményeket**. A vendégkör speciális elvárásai, a szükséges szolgáltatások egyedi jellege, illetve az árazási potenciál kiaknázása miatt egyaránt fontos elvárás.

Mind Sárváron, mind pedig Bükfürdőn adottak a fejlesztés területi feltételei, illetve a működő kórházi, egészségügyi ellátásra lehet alapozni.

Az **elsődleges célcsoport**, a Vas Megyei Turizmus Szövetség illetékes munkacsoportjának véleménye alapján, az **50 év feletti, ízületi, reumatikus panaszokkal bíró, vagy azt megelőzni kívánó, német-nyelvterületről** érkező vendégkör.

50 év feletti,
reumatikus,
ízületi panaszos,
német, osztrák,
svájci célcsoport

A gyógyászati fejlesztések, beruházások mellett mindkét településen fontos a megfelelő **települési fizikai infrastruktúra** megteremtése, illetve fejlesztése, valamint **rendezvényekkel, programokkal** történő folyamatos megtöltése.

Az erőteljes és tudatos **marketingkommunikáció**, célzott üzenetekkel, közvetlen megkeresésekkel, igény-felmérésre alapozott csomagok kidolgozásával az alapvető feltétele a sikeres megvalósításnak.

Természetesen a **gyógyvízre alapozott gyógyászat** nem elkülönülten, és kizárólagosan ezen a két településen kell, hogy megvalósuljon. Cél, hogy mind **Szentgotthárd**, mind **Celldömölk, illetve Vasvár, Borgáta és Mesteri** megtalálja ebben a saját lehetséges szerepét, és közös ajánlati csomaggal színesebb és vonzóbb kínálat tud lenni a lehetséges célközönség számára.

A gyógyvízbázis mellett a **komplementer medicinának** is van helye és jelentősége. Ehhez számos ponton ki is épült már kínálati elem – pl. Kneipp utak, nordic walking pályák -, melyeket mindenképpen kapcsolni kell a tematikus csomag-kínálatokhoz.

Gyógytermék Kiválósági Központ

Vas megye **rendkívül gazdag gyógyvízben**, és jelentős hagyományokkal rendelkezik a **gyógynövények termesztése és felhasználása** terén. A létrejövő központnak feladata:

- **kutatások, vizsgálatok végzése** különböző gyógyászati, rehabilitációs célok esetében
- új **gyógyvíz- és gyógynövény-bázisú új termékek fejlesztése**
- gyógytermékeket készítő, fejlesztő **vállalkozások számára információ nyújtása a termékeik piaci bevezetéséhez, kialakításához.**

A központ **inkubációs szolgáltatásokat** végez olyan vállalkozások, illetve vállalkozást indítani szándékozó magánszemélyek számára, akiknek szükségük van **termék-fejlesztési, gyártás-technológiai** ismeretekre ezekben a szegmensekben. Összekapcsolja a piaci igényeket a megfelelő fejlesztői elképzelésekkel, és biztosítani a szükséges **kutatói, fejlesztői kapcsolatokat.**

Azon termékek esetében, melyek piacképesek, igény **esetén nemzetközi kapcsolatokkal** is rendelkezésre áll. Segíti a vállalkozásokat abban, hogy az értékesítési csatornákon keresztül a lehető leghatékonyabban tudjanak **eljutni a célcsoportokhoz, potenciális fogyasztókhoz** – akár a megye többi területén való megjelenéssel, belistázással, akár más megyék, illetve országos láncok esetében is.

Tanácsadás

Termék-
támogatás

2.3.2. intézkedés: Szelíd turizmus

A „slow”, azaz szelíd turizmus a meglévő természeti és tájjellegű értékekre építő, a természettel harmóniára törekvő turisztikai koncepció. A Vas Megye Turizmus Szövetségének tematikus csoportja által **megfogalmazott jövőkép** a következő:

Annak érdekében, hogy a program-csomag minőségi módon váljon megvalósíthatóvá, a munkacsoport megkülönböztetett **program-elemeket**, melyek egymást szervesen egészítik ki:

- **vízitúra bázisok** és programok a Rába-Gyöngyös révén
- **kulturális, vallási, természeti (tájegységi)** tematikus utak
- **kerékpáros** hálózat és programok
- **élményporták** helyi termékekkel
- **horgász-turizmus**

A fenti elemek kapcsolódnak egymáshoz, kiegészülve a korábban említett **gasztronómiai szolgáltatásokkal**. Az **élményporták** pedig olyan helyi élményforrások, ahol kézművességgel, épített örökséggel tudnak az érdeklődők megismerkedni, akár szállást is igénybe véve, egységes minőség-biztosítási rendszerrel ellenőrizve.

Az Őrség, az Alpokalja, a Vasi Hegyhát és a Ság-hegy táj- és természeti értékei alkotják elsősorban a **tájegységi tematikus rész** elemeit. „Ezekben a desztinációkban a turizmus és vidékfejlesztés szerves kapcsolata érzékelhető, fejlesztési irányaik szinte azonosak, harmonizálhatóak, így alkotják az összefüggő megyei zöld övet. Ezekből a régiókból származik a helyi termék, kézműves termék, falusi vendégasztal szolgáltatók többsége. Az érintetlen természet, a biodiverzitás, a testi, lelki feltöltődés, természetben való mozgás, kikapcsolódás régiója.” – Vas Megyei Turizmus Szövetség Vas Megyei Turisztikai Koncepciója 5.1.

A kerékpáros turizmus esetében az egyik legnagyobb akadály az **egybefüggő**, minden résztvevő számára **biztonságos, összekapcsolódó kerékpár- és kerékpározható úthálózat** hiánya. Ezért a programnak deklarált célja, hogy mind a nemzetközi hálózatokhoz kapcsolódó építések, mind a tematikus utak hiányzó megyei **szakaszainak pótlása** megtörténjen. Különösen fontos a megyeszékhely központi elhelyezkedéséből és a koncentrált lakosságából adódóan a megyeszékhely és a jelentős turisztikai desztinációk (Sárvár, Bük, Kőszeg), illetve az osztrák határ közötti összefüggő kerékpárút és kerékpározható úthálózat kialakítása. A határmenti adottságokat kihasználva meg kell valósítani Szombathely megyeszékhely és az osztrák határ összekötését biztosító turisztikai célú kerékpárút hálózat kiépítését, melynek tervezett nyomvonala az Aranypaták mentén Sé, Torony, Dozmat (és víztározó), Narda, Bucsu településeket felfűzve valósulna meg, valamint a Szombathely-Kőszeg közötti kerékpárút kiépítését a Gyöngyös mentén.

Vízitúra
Kulturális
Kerékpáros
Élményporta
Horgászat

Az egyes települések gazdaságfejlesztést is támogató kerékpár úthálózat fejlesztésének igénye is megfogalmazódott a járásokban. Ezekkel a fejlesztésekkel biztosítható lehet az ipari parkok, foglalkoztatási centrumok megközelíthetősége a városból és várostérségi településekről.

A **minősített, helyi, egészséges élelmiszerek** kínálata pedig mind a gasztronómiai élmény részét képezik, mind pedig a helyi jövedelem-termeléshez hozzá tudnak járulni.

A **horgász-turizmus** számos potenciális célponttal rendelkezik a megyében. Mind az infrastrukturális, mind pedig a szolgáltatási elemeinek erősítése jelentősen **meg tudja sokszorozni a befektetett erőforrásokat**, mindezt a **megye turizmussal korábban kevésbé preferált részein** is.

2.3.3. intézkedés: Kulturális, vallási és esemény turizmus

A megye szakembereinek egyöntetű állásfoglalása szerint a megyében **megfelelő számú rendezvény** kerül egy évben megrendezésre. A feladat abban rejlik, hogy ezek az események nem koordináltan, tematizáltan és megfelelően kommunikálva kerülnek lebonyolításra. A program célkitűzése, hogy ebben nyújtson támogatást a megvalósításhoz.

Koordináció,
kommunikáció,
tematizálás

A Vas Megye Turisztikai Szövetség illetékes csoportja által felállított **tematikus priorizálás** a következő elemekre terjed ki:

- 1. Szent Márton kultusz**
- 2. Római és az azt követő középkor** (kiemelten a megyeszékhelyen)
- 3. Mária út**
- 4. Határmentiség**
- 5. Kastélyok (megyei épített örökségek)**

A programok esetében cél az új célcsoportok megnyerése, a látogatottság növelése, valamint a minőségi végrehajtás és időben, térben a megfelelő elosztás.

A rendezvények **között megkülönböztetünk hagyományőrzőt, vallás illetve kulturális témára építőt, épített örökségre alapozót és sportrendezvényt.** Minden esetben a megye már rendelkezik programokkal, ezen eseményeknek a bevezetőben említett támogatása és koordinációja a feladat, valamint az összekapcsolása a többi turisztikai kínálati elemmel.

Szombathely város számára a **2016-ban megvalósuló Szent Márton év** kiemelt jelentőségű, hazai és nemzetközi léptékben is meghatározó esemény. Komplex programot alkotott a város az évforduló méltó megünneplésére, valamint a benne rejlő kulturális, vallási turisztikai potenciál maximalizálására. A program keretében négy elem valósul meg: **belváros felkészítése, turisztikai attrakciók fejlesztése, közterületek rehabilitációja** és turisztikai **szolgáltatás-fejlesztés.** A programelemek közül kiemelkedik a Püspöki Palota rekonstrukciója és látogatóközponti funkció megerősítése, a székesegyház felújítása és turisztikai attrakcióval való bővítése, a Mindszenty tér, a Berzsényi tér, a Savaria Múzeum és környezetének megújítása, Szent Márton templom és a Smidt Múzeum renovációja, és Szent Márton útjának megújítása, a belváros középkori emlékeinek feltárása és bemutatása. A program fontos eleme az ünnepi eseménysorozatot kísérő Szent Márton tematikához kapcsolódó turisztikai szolgáltatások (szállás, vendéglátás, idegenvezetés, emléktárgyak, programok stb.) fejlesztése és megfelelő turisztikai marketingje. A **megyeháza épületének teljes körű megújítása** a középkori alapokon nyugvó tér egységes minőségi megjelenését fogja szolgálni.

A megye kiemelkedő, országos szintű egyedi turisztikai terméké fejleszthető lehetősége **Szombathely római és középkori múltja**, a „Savaria” építészeti és kulturális öröksége. A 2000 éves múlt értékeinek megőrzése és a turisztikai potenciál növelése érdekében fontos cél a római kori örökség folyamatos ápolása és fejlesztése: a Romkert – ebben a későbbi, középkori emlékek is -, mint turisztikai attrakció megújítása, az Iseum és Történelmi témapark összekapcsolását lehetővé tevő tematikus út fejlesztés megvalósítása. Az egyes attrakciók fizikális és programok általi tematikus összekapcsolása, valamint a Savaria Történelmi Karnevál hagyományának továbbvitele és népszerűsítése.

A sportturizmus területén kettős célkitűzéssel rendelkezik a megye. Egyrészt cél, hogy a jelenleg a megyeszékhelyre koncentrálódó eseményeket a **megye teljes területén sikerüljön** megvalósítani, mind az itt élő lakosság és a sportattrakciók iránt érdeklődők minél szélesebb körét bevonva az aktív részvételbe, mind pedig élményt adó turisztikai programként vonzerőt növelve.

A másik célkitűzés, hogy a **megyeszékhely magasabb szintre tudja** emelni a sporttal kapcsolatos szolgáltatásait. Ennek érdekében városhatáron belül és kívül is történnek fejlesztések. Szombathelyen a **rekreációs övezet további fizikai bővítése** a város és széles vonzáskörzete számára meghatározó jelentőségű. A **megyei hatókörű turisztikai attrakciók** és szolgáltatások fejlesztése - a Sportliget és Kalandváros fejlesztésével, uszoda-rekonstrukcióval, a Csónakázó tó körüli szolgáltatások, Tófürdő, műjégpálya bővítésével, a Vasi Skanzen fejlesztésével -, vonzó alapot tud teremteni a **turisztikai szolgáltatásoknak** – rendezvények, események.

A kiemelkedő jelentőségű kulturális- és sportturisztikai vonzerők, valamint a Nemzeti Stadionfejlesztési Program részeként Szombathelyen megvalósuló futball stadion és sportkomplexum szükségessé teszik a megyeszékhely magas kategóriájú (4*) **szállás-férőhelyeinek bővítését**, meglévők minőségi megújítását is.

Stratégiai jelentőségű a megye lakosságának **egészségügyi helyzete** szempontjából, hogy mind az infrastrukturális fejlesztések vonatkozásában, mind pedig a programok szervezésében aktívan kerüljön **minél több térség, település bevonásra a sportprogramok területén is**. A különböző településeken megtalálható **sportpályák és csarnokok** esetlegesen szükséges fejlesztéseket követően, de attól függetlenül is, ideális helyszínei tudnak lenni megyén belüli és azon túlnyúló programoknak. A **szabad levegőn végezhető programok** – teljesítmény-túrák, csillagtúrák, tájfutások, tömegsport és versenysport-rendezvények - esetében prioritás a területileg szétterítettség.

Szombathely és várostérsége számára a **dozmati víztározó** kialakítása mind turisztikai, mind árvíz-védelmi szempontból nagy jelentőségű.

A **kastélyok és egyéb, műemlék jellegű épületek** – és természetes vagy mesterségesen kialakított környezetük - rendkívül sajátos karaktert kölcsönöznek Vas megyének. **Önmagukban is vonzó** lehetőséget tudnak kínálni, **de**

hálózatba szervezeten, tudatosan és fókuszáltan fejlesztve akár a már megyébe érkezőknek, akár új célcsoportoknak lehet speciális ajánlat tárgya. Arra is lehetőséget nyújtanak, hogy az idegenforgalomban kevésbé érintett megyei területek is képesek legyenek profitálni, egyedi pozicionálás révén – akár kulturális, vallási, egyéb szempontok szerint – mint például a **Batthyány kastély (Körmend)**, a **Domonkos Ház (Vasvár)** és a **Ciszterci kolostor (Szentgotthárd)**, vagy a **vépi Erdődy kastély**.

2.3.4. intézkedés: Nagyléptékű szabad vízfelület – Bük térsége

Vas megye turizmusa szempontjából meghatározó **hiányosság**, hogy nem rendelkezik olyan **nagyméretű szabad vízfelülettel**, mely a fiatal korosztály, illetve a családos vendégek számára vonzó program lehetőségét adja.

A környező térségekben nagy népszerűségnek örvendő szabadvizes lehetőségek **nagy tömegeket képesek ellátni**. Ilyen akár Ikrényben, akár Rohoncon megtalálhatóak.

A létrejövő beruházás kezdő, szükséges minimális eleme a tó kialakítása. Azonban rendkívül fontos, hogy nem ez a hangsúlyos pont, hanem azok a szolgáltatások, melyek erre épülnek.

Többféle funkciónak a párhuzamos betöltésére nyílik lehetőség. Egyfelől a **kisgyermekes családok** számára egy sekélyvizes fürdési pont jön létre. Ezt egészíti ki a fiatal korosztály számára létrehozandó, aktív, akár **extrém sportos** kínálatnak a megteremtése. Ennek a területnek a tovább-bővítése a **rendezvényekre való alapozás**.

A vízfelület körül pedig olyan elérhetőséget kell biztosítani, mely a **kerékpározás, nordic walking, túrázás** céljából is megfelelő. Az előkészített elképzelés Bük város térségébe irányozza elő a beruházást.

**Aktív szabadidő
eltöltés, széles
célcsoportnak**

2.3.5. intézkedés: Koordináció – turizmus szervezés és marketing

Ahogy az már a korábbi alfejezetekben is leírásra került, a turisztikai komplex program megvalósításának előfeltétele, hogy megyei szinten működjön egy **koordinatív szervezet**, mely megfelelő **jogosítványokkal, elfogadottsággal** rendelkezik.

Ennek a szervezetnek a működését biztosítani kell, a feltételeket meg kell hozzá teremteni. **2014 márciusában megalakításra került**, másfél éves előkészítő munkát követően, a **Vas Megyei Turisztikai Szövetség**. Tagjai turisztikai desztináció menedzsment szervezetek, kereskedelmi és iparkamara, turisztikai és egyéb egyesületek és vállalkozások. A nyitott szerveződésű együttműködés **három tematikus munkacsoportot** határozott meg – **gyógyturisztikai; kulturális, rendezvény és sport; valamint szelíd turizmus** munkacsoportokat.

A választott elnökséggel működő szervezet alkalmas lehet a koordinatív és menedzsment funkciók ellátására. **Elsődleges célja** az ágazatban tevékenykedő szereplők munkájának segítése, szakmai munkájának támogatása, marketing erősítése.

Lehetséges kedvezményezettek köre

Turisztikai szolgáltatók	szálláshelyek, vendéglátóegységek Gyógy – és termálfürdők a gyógyászat, wellness, szépségipar, sport és rekreáció területén működő vállalkozások, gyógynövény-termesztők
Állami szervezetek	Nemzeti parkok, Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt, erdészeti társaságok, közútkezelő társaságok, egészségügyi intézmények
Turizmus működését támogató szervezetek	Vas Megyei Turizmus Szövetség, térségi turisztikai egyesületek, Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Gyógytermék Kiválósági Központ
Civil szervezetek	sporttal, rekreációs, természetvédelemmel, kultúrával, egészséges életmóddal, ismeretterjesztéssel foglalkozó egyesületek
Önkormányzatok és gazdasági társaságaik, kulturális intézményeik	

EU finanszírozású programokhoz való illeszkedés

A megye felelősségébe tartozó beavatkozások (TOP tartalom) és esetleg külső feltételek

TOP 1.	Térségi szintű integrált, foglalkoztatás-orientált gazdaságfejlesztés
TOP 2.	Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés

A TOP –ban a kisebb léptékű, de összehangolt turisztikai fejlesztések kapcsolása a GINOP-ból támogatott országosan kiemelt, nagyléptékű egyedi attrakció-fejlesztésekre.

A megye felelősségén kívül eső, a célok eléréséhez elvárt beavatkozások

GINOP 6.	Turizmus
GINOP 1.	Kis- és középvállalkozások (turisztikai desztináció menedzsment és szolgáltatók)
VP 6.	A társadalmi együttműködés előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben
	Leader program folytatása

A prioritás kapcsolódása a releváns EU tematikus célkitűzéshez, beruházási prioritáshoz

tematikus célterület (3)	Kis és középvállalkozások versenyképességének fokozása
--------------------------	--

Az Európai Unió 3. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, beleértve az üzleti inkubációt	ERFA
a kkv-k számára új vállalati modell kidolgozása és megvalósítása, elsősorban a nemzetközivé válás céljával	ERFA
a termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása	ERFA
a kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében	ERFA
a kis- és középvállalkozások versenyképességének növelése a vállalkozások és munkavállalók alkalmazkodóképességének elősegítése és a humántőke-beruházások növelése révén	ESZA

Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok meghatározása

- Gyógyhelyek forgalmának fejlődése	Ft
- Ellátott páciensek száma	fő
- Elégedettségi visszajelzés a szolgáltatásokkal kapcsolatosan	%
- Magyar beszállítók által előállított érték	Ft
- Beszállítóknál foglalkoztatottak száma	fő
- Gyógyhelyek forgalmának fejlődése	Ft
- Ellátott páciensek száma	fő
- Elégedettségi visszajelzés a szolgáltatásokkal kapcsolatosan	%
- Magyar beszállítók által előállított érték	Ft
- Beszállítóknál foglalkoztatottak száma	fő
- élményporták száma	db
- fogadott vendégek száma	fő
- érintett turisztikai szolgáltatók árbevételének alakulása	Ft
- rendezvényeken résztvevők száma	fő
- rendezvényeken kiállítók, termék-bemutatók, kereskedők árbevétele	Ft
- érintett turisztikai szolgáltatók árbevételének alakulása	Ft
- árvízi káresetek száma, értéke	Ft
- helyszínre látogatók száma	fő
- a megyébe érkező vendégek számának változása	fő
- érintett turisztikai szolgáltatók árbevételének alakulása	Ft
- megyébe érkező vendégek száma	fő
- a megyébe érkező vendégek költségének változása	Ft
- érintett turisztikai szolgáltatók árbevételének alakulása	Ft

A program lebonyolításban közreműködő szereplők és felelősségi körük azonosítása

Vállalkozások
Turisztikai koordinációs szervezetek
Turisztikai szolgáltatók és civil szervezetek
Kereskedelmi és iparkamara
Helyi önkormányzatok

2.4. Energia-hatékonysági prioritás

Célok

Az **élhető, értékteremtő Vas megye célkitűzésnek**, illetve a turizmus programban megfogalmazott **egészség, minőség, egyediség** vízióknak a stratégia minden elemében meg kell tudni felelni. Az összetett elképzelés egy további szerves elemét fogja jelenteni az integrált energia-hatékonysági program megvalósítása.

Természetesen ez a prioritás is **több célkitűzést** szolgál egyidejűleg:

- **környezetbarát** modalitás
- a megyeszékhely és a többi település **átfogó és nagy mélységű, integrált energetikai** megújítása
- térségi **elérhetőség** javítása
- **költség-hatékony és környezetbarát önkormányzati** infrastruktúra és szolgáltatás
- **szemlélet**-formálási eszköz
- **kutatási** platform
- **integrálási eszköz** a különböző attrakciók között

Fenntartható települések

Élményalapú közlekedés

Megye minden részének elérhetősége

Kutatási, fejlesztési terület kialakítása

Energia-hatékonysági program

Épület-energetika

Közvilágítás

Zöld hő

Smart City

2.4.1. intézkedés: Épületenergetika

Elsősorban az állami és önkormányzati intézményrendszerben a fenntartási költségek csökkentésének számos alternatívája mellett a legnagyobb jelentőséggel jellemzően a megyében a **hőszigetelések, nyílászáró** cserék bírnak. Az önkormányzati, egyházi-közösségi, állami intézmények épület-állományában az aktív és passzív **energia-hatékonyágának növelése** általános és releváns célkitűzés. Fűtés-korszerűsítések, alternatív energiákra épülő megoldások mind szükségesek az épületek jelentős hányadánál.

2.4.2. intézkedés: Közvilágítás program

A közvilágítás program célja, hogy **energiatakarékos világítási** rendszer kerüljön kialakításra a településeken, a **közterületeken**, valamint a **középületekben**. Jelentős megtakarítási potenciál mellett a környezetre gyakorolt szennyező hatások csökkentése is jelentős szerepet tud kapni.

2.4.3. intézkedés: Zöld hő program

A fűtési rendszerek közül ennek a technológiának elsősorban nagyobb településeken, kiemelten Szombathelyen van relevanciája. Nyugat-Európában is egyre növekvő fűtési megoldásról beszélünk, ahol mind a **hő előállításának** vannak környezet-barát megoldásai, mind pedig, mind pedig a **fogyasztóhoz való eljuttatásának**. Mivel jelentős és érzékeny költség-területről van szó, nagy prioritással bír ez a programelem.

A program legfontosabb elemét a **zöld távhő** fejlesztések jelenthetik a városokban, az érintett lakosság száma alapján kiemelten a megyeszékhelyen.

2.4.4. intézkedés: Smart City program

Az **intelligens várostervezés** hatékony módja a környezettel harmóniára törekvő települések létrejöttének, ösztönzésének. Lehetővé teszi, hogy akár a **közlekedési utak optimalizációjával**, várostervezési **térszerkezet** ökológiai aspektusainak prioritásával, akár a **korszerű energia-menedzsmenttel** nagymértékben tud hozzájárulni a vonzó és fenntartható települési környezet létrejöttéhez.

Lehetséges kedvezményezettek köre

Lakosság
Helyi önkormányzatok és intézményeik
Központi költségvetési szervek
Egyházi intézmények, nonprofit szervezetek
Távhő szolgáltatók
Gazdasági társaságok, ezen belül kis- és középvállalkozások; ipari park üzemeltető szervezetek; villamos energia-termelői engedéllyel rendelkező szervezetek; gazdasági társaságok, mint megújuló energiát előállító erőműveket

EU finanszírozású programokhoz való illeszkedés

A megye felelősségébe tartozó beavatkozások (TOP tartalom) és esetleg külső feltételek

TOP 3.	Alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való kiemelten városi területeken
--------	---

A megye felelősségén kívül eső, a célok eléréséhez elvárt beavatkozások

KEHOP 5.	Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások
GINOP 4.	Energetika: Energiahatékonyság- és megújuló energia használat elősegítése a vállalkozásoknál

Egyéb finanszírozási források

Egyéb támogatások: panel program, zöld beruházási program részeként lakossági ingatlanok energiatakarékosságot szolgáló felújítása

A prioritás kapcsolódása a releváns EU tematikus célkitűzéshez, beruházási prioritáshoz

tematikus célterület (1)	A kutatás, a technológia fejlesztés és az innováció megerősítése
tematikus célterület (4)	Alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása
tematikus célterület (5)	Éghajlat-változáshoz való alkalmazkodás
tematikus célterület (6)	Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése
tematikus célterület (7)	Fenntartható közlekedés elősegítése

Az Európai Unió 1. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

a kutatási és innovációs infrastruktúra (K+I) és ennek kiválóságának a fejlesztésére irányuló kapacitás megerősítése és különösen az európai érdekelttségű kompetenciaközpontok támogatása	ERFA
a vállalatok K+I beruházásainak, a vállalkozások és K+F központok és felsőoktatási intézmények egymás közötti kapcsolatainak és szinergiáinak kialakításának támogatása, különösen a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélénkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által	ERFA
a technológiai és alkalmazott kutatás, kísérleti programok, korai termékHITELESÍTÉSI intézkedések, az alaptermotechnológiák fejlett gyártási kapacitásának és az első gyártás támogatása, az általános célú technológiák terjesztése	ERFA
a kutatás, a technológiai fejlődés és az innováció ösztönzése posztgraduális képzések kidolgozása, kutató képzési programok, valamint a felsőoktatási intézmények, kutató- és technológiai központok és vállalkozások közötti hálózatépítő tevékenységek és partnerségek révén	ESZA

Az Európai Unió 4. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

megújuló energiaforrások gyártásának és forgalmazásának támogatása	ERFA, KA
a vállalkozásokban az energiahatékonyság és a megújuló energia használatának elősegítése	ERFA, KA
az infrastrukturális létesítményekben, beleértve a közcélú épületeket és a lakásépítési ágazatban az energiahatékonyság és a megújuló energia támogatása	ERFA, KA
alacsony és közepes feszültségű intelligens elosztórendszerek fejlesztése és megvalósítása	ERFA, KA
a vállalkozásokban az energiahatékonyság és a megújuló energia használatának elősegítése	ERFA, KA
az infrastrukturális létesítményekben, beleértve a közcélú épületeket és a lakásépítési ágazatban az energiahatékonyság és a megújuló energia támogatása	ERFA, KA
a kis szén-dioxid-kibocsátású, az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes, erőforrás-hatékony és környezeti szempontból fenntartható gazdaságra való áttérés támogatása az oktatási és képzési rendszerek reformja, a készségek és képesítések munkaerő-piaci igényekhez való igazítása, a munkavállalók képzési szintjének emelése, valamint a környezettel és energiával foglalkozó ágazatokban történő munkahelyteremtés révén	ESZA

Az Európai Unió 5. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló célzott beruházás támogatása	ERFA, KA
---	----------

Az Európai Unió 6. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

a hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése az Unió környezetvédelmi vívmányai követelményeinek teljesítése érdekében	ERFA, KA
a biológiai sokféleség védelme és helyreállítása, talajvédelem és- helyreállítás, és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA2000-t és a zöld infrastruktúrákat is	ERFA, KA
a városi környezetfejlesztést célzó intézkedések, ideértve a rozsdaovezetek helyreállítását és a légszennyezettség csökkentését is	ERFA, KA

innovatív technológiák támogatása a környezetvédelem és az erőforrás-hatékonyság fokozása érdekében a hulladék- és vízgazdálkodási ágazatban, a talajvédelem területén és a légszennyezettség csökkentése érdekében	ERFA
az erőforrás-hatékony gazdaság irányába történő ipari átmenet támogatása a zöld növekedés érdekében	ERFA

Az Európai Unió 7. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

környezetbarát és alacsony szén-dioxid-kibocsátású közlekedési rendszerek - beleértve a folyami és tengeri közlekedést, kikötőket és multimodális csomópontokat is - kifejlesztése és a fenntartható városi mobilitás elősegítése	ERFA, KA
---	-------------

Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok meghatározása

- energetikai beruházásba bevont épületek száma	db
- energetikai, fenntartási költség csökkenése	Ft
- energetikai beruházásba bevont települések, épületek száma	db
- energetikai, fenntartási költség csökkenése	Ft
- környezetterhelés, fényszennyezés csökkenése	
- programba bevont települések, épületek száma	db
- energetikai, fenntartási költség csökkenése	Ft

A program lebonyolításban közreműködő szereplők és felelősségi körük azonosítása

Vállalkozások
Közműszolgáltatók
Egyetem, kutatás-fejlesztési intézmények
Távhő-szolgáltatók
Kereskedelmi és iparkamara
Helyi önkormányzatok

2.5. Emberi Erőforrás Fejlesztési Prioritás

Célok

A megye lakosságát ösztönözni, segíteni abban, hogy **egészségtudatos életmódot** folytasson, rendkívül fontos. Tudatosítani kell, hogy minden egyénnek felelőssége van abban, hogy milyen életkilátásai vannak, és milyen mértékben és időtávon képes teljes értékű munkát végezni és életet élni. A célhoz közvetlenül kapcsolódik a már elindított, és a jövőben is folytatni kívánt **„Szombathely, a segítség városa”** program, amely kiemelkedő eredményeket ért el a lakossági egészségnevelés terén.

Meghatározó jelentőségű Vas megye számára, hogy mennyire sikerül minőségi változást elérnie a megye társadalmának **tanulásra, fejlődésre nyitottságában**, legyen szó akár vállalkozások vezetőiről, akár a munkavállalókról.

Vonzó és egészséget támogató lakhellyé akkor fog válni a megye, ha **tartalmas sportprogramok** széles spektrumát tudja kínálni.

Fontos célkitűzése az is a fejlesztési programnak, hogy **visszahozza, hazahozza az elköltözötteket**, és megszerzett tudásukat saját maguk és a megye érdekében itt kamatoztassák.

A **megfelelő mennyiségben és minőségben rendelkezésre álló szakemberek** kérdése kulcstényező a megye gazdasági versenyképessége szempontjából. A fejlesztésük, a releváns tevékenységek végzése, koordinálása döntő jelentőségű minden területen, de kiemelten a járműiparban.

A fejlesztések célkitűzése továbbá, hogy a **helyi közösségeket megerősítse**, fizikai teret és szolgáltatási programokat biztosítson a lakosság részére.

Az államigazgatás rendszerében (állami, önkormányzati) található **intézmények infrastrukturális fejlesztése** nagy jelentőséggel bír, és a megye teljes területét érinti. Fejlesztése révén a lakossági intézményi, önkormányzati, közösségi, vallási szolgáltatások további minőség-emelkedése valósul meg. Az élhetőség javítása érdekében, ide tartoznak az egyházi intézmények és az állami, önkormányzati feladatellátásban résztvevő azt támogató intézmények, szolgáltatások is.

Egészséges,
fejlődni vágyó
emberek

Emberi erőforrás fejlesztés

Egészséges
életmód
program

Aktív szabadidő
programok

Tehetségek
program

Képzés, oktatás

Kreatív város -
KRAFT

Közösségi terek,
egyházi program

Egészségügyi,
szociális ellátás

Hivatali
infrastruktúra
fejlesztése

2.5.1. intézkedés: Egészséges életmód program

Magyarország lakosságának **egészségügyi állapota javult** az elmúlt két évtizedben, ám az **Európai Unió más országaitól még messze elmarad**. Az átlagpolgárok 15 %-a pedig úgy nyilatkozik, hogy az egészségügyi állapotát rossznak, vagy nagyon rossznak ítéli; az Európai Unió átlagához viszonyítva ez 2,5-szeres szám. Magyarország, a Nyugat-dunántúli régió és Vas megye 2013-as korfáját összevetve szinte egyező képek kapunk, tehát **egyre kevesebb a születés**, viszont **magas az idősök aránya**, így öreg korösszetételű népesség–fogyó típusról beszélhetünk. Az egyik legfőbb probléma a társadalom elöregedése, mely nem csak Magyarországon, de az Európai Unióban is jellemző.

A magyar **gyerekek, diákok** körében egyre nagyobb (10-15 % becsült gyakoriság) a légúti, emésztőszervi és bőrgyógyászati **allergiás megbetegedések** aránya, **csökken a fizikai teherbíró-képességük** is, életkortól függően 5-20 % gyakoriságú az **elhízott gyerekek** aránya is, továbbá érdemes megemlíteni a szaporodó mentális problémákat. A magyar gyerekek egészségét befolyásolják a táplálkozási problémák, az aktív szabadidő-eltöltés hiánya, a családi háttér, az iskola légköre, és a kamaszok korában a dohányzás és alkoholfogyasztás problémája is megjelenik.

Ezért is rendkívül fontos, hogy megvalósuljon a megyében tudatosan felépített és programszerűen végrehajtott **család-tervezési és felvilágosító tevékenység**. Már egészen kis korban el kell kezdeni az iskolákban a megvalósítását.

A **prevenációs és szűrőprogramok** jelentősége szintén óriási. A drogmegelőzés és informálás iskolai kortól, valamint a különböző életfázisokban aktuális szűrőprogramok promóciója nagyban hozzá tud járulni az egészség megőrzéséhez.

A **táplálkozással kapcsolatos ismeretek** átadása, mely egyúttal szervesen kapcsolódik az élelmiszer-termelési prioritáshoz, valamint a szelíd turizmus kereslet-generálásához, szintén szerves eleme az egészséges életmód programnak.

A fentiekben megfogalmazott célok megvalósításában fontos szerepe lesz a Szombathelyen elindított **„Segítés városa” reanimációs programnak**, amelynek továbbvitele és lehetséges kiterjesztése nagymértékben szolgálja az egészséges életmód program sikeres megvalósítását.

Felvilágosítás

Dietetika

Szűrőprogramok

2.5.2. intézkedés: Aktív szabadidő program

A fentiek tükrében is elengedhetetlen fontosságú az **egészségtudatos életmód kialakítása** már óvodás-iskolás kortól a család többi tagjának bevonásával. Ennek fontos eleme a megelőzés érdekében az **aktív sportolás**. A sport népszerűsítését látványos tömegsport tevékenységgel, folyamatos promócióval kell tudni megvalósítani. Természetesen ez a tevékenység is egyértelműen **kapcsolódik a turisztikai attrakciókhoz**, valamint a **zöld közlekedés e-bike** rendszeréhez és a koordináló szervezete, megvalósítói is együttműködnek a turisztikai munkacsoportokkal.

A program során olyan elemek tudnak megvalósulni, mint például **táncprogramok, hagyományőrző programok és túrák, tájékoztató versenyek**, illetve az **alapsportágak** népszerűsítése.

Mozgás élménye

Közösség-
formálás

2.5.3. intézkedés: Tehetségek programja

A megye gazdaságának fejlesztéséhez szükséges emberi erőforrás csak részben áll rendelkezésre. Elsősorban Vas megye aprófalvas településszerkezetéből, a megye méretéből, felsőfokú iskolai ellátottságának hiányosságából fakadóan, a megyében belül a kistelepülésekről, illetve a **megyéből a fiatalok elvándorlása magas fokú**. A legnagyobb problémát azoknak a fiataloknak az elvándorlása okozza, akik megfelelő szakmai tudással, képzettséggel bírnak, de nem találnak a megyében megfelelő munkát.

Tehetségek
itthon tartása és
hazahozatala
kihívásokkal
teli

Már több évtizedes definíció szerint a terület- és **gazdaság-fejlesztés lényege a „harc a tehetségekért”**. Rendkívüli nemzetközi versenyben kell tudni Vas megyének helyt állnia, és ez nem fog sikerülni, csak egy **komplex program** révén. Ebbe beletartozik a **tehetségek felkarolása**, a más városokba induló jó képességű diákjaink **hazatérésre ösztönzési** programja, vagy a már máshol bizonyított, de esetlegesen olyan életfázisba lépett **egykori vasiak „hazahozatala”**, akik nyitottak a visszatérésre.

Ennek megfelelően a program része gimnáziumi és egyetemi alprogram, melyet kiegészít a felnőtt, **tapasztalt szakemberek hazacsábításának** program-célkitűzése.

A program-sorozat része a **szabadegyetemi tevékenység** is, mely egyfajta multidiszciplináris elemként segíti komplex eredmények rendezvény-sorozatokon keresztül történő megosztását az érdeklődő szakemberekkel.

Szombathelyen, mint a megye munkaerő-piaci, oktatási és szellemi központjában a „Segítés városa” program jegyében tervezett **Szent Márton ösztöndíjprogram** és tehetséggondozó programok szolgálják a kitűzött célok elérését.

2.5.4. intézkedés: Oktatás, képzési program

Valamennyi szakterületen égető probléma a megfelelő szakemberek képzése, megnyerése, és a megyében tartása. Ez a kihívás kiemelten érinti a járműipari és mechatronika területét. Ezért fokozott erőfeszítések történtek az elmúlt években, melyek révén létrejön Szombathelyen a **műszaki felsőoktatás keretében** az önálló gépészmérnök képzés 2015-től. Ezt egészíti ki a várhatóan 2018-ban induló villamosmérnök képzés. A megyei képzési forma progresszív jellegét mutatja, hogy duális képzés formájában valósul meg a szakemberek helyi utánpótlásának programja.

Mérnökképzés

Duális képzés

A **műszaki szakképzés területén** mind az oktatók képzése prioritás, mind pedig a tanműhelyek megfelelő felszereltségének biztosítása.

Az egészségügy területén is jelentős nehézség a szakorvosok és ápolók, védőnők biztosítása. Ezért fontos, hogy indul a megyében, átalakult oktatási intézmény révén egy új ezirányú, iskolai rendszerű képzés.

A **létrejött, területi és szakmai alapon szervezett képzési bizottságok** munkájának köszönhetően a képzési kínálat jelentős mértékben közeledett immár a piaci kereslethez. A jövőben a tevékenység révén még szorosabb és eredményesebb hatékonyság várható.

A **felnőttképzés, a szakképzés és a továbbképzés területén** szükséges a piaci kereslethez igazodó, rugalmas képzési formák megvalósítása. Ez a tevékenység tudja biztosítani a rövidtávon szükséges és elérhető tudás, ismeret biztosítását. Emellett fontos fejlesztési cél, olyan nem formális képzési programok kialakítása és megvalósítása, amely elsősorban a mentális egészség, az önismeret, a közösségi tevékenységek megőrzését, fejlesztését teszik lehetővé.

A képzéssel kapcsolatos fontos kihívás, hogy valamennyi területen **nyitottá kell tenni a lakosság széles körét** a folyamatos tanulásra, a készségek állandó megújítására, valamint a nyelvismeretek erősítésére.

A megfogalmazott célkitűzések koordinált megvalósítása érdekében szükséges egy **Szombathely központú, megyei hatókörű átfogó foglalkoztatási program** kidolgozása és megvalósítása. Ennek keretében fontos feladat a munkaerő-kereslet és – kínálat összehangolása, együttműködések kialakítása, a munkavállalók földrajzi mobilitásának elősegítése és a lakhatás támogatása.

2.5.5. intézkedés: Kreatív város, fenntartható vidék – KRAFT program

Az országban egyedülálló módon olyan **multidiszciplináris centrum** fog létrejönni Kőszegen, mely szervező erőként képes egy térség számára kitörési pontot jelenteni. Egy olyan nemzetközi szinten is jegyzett kutatási és oktatási program megvalósítása a cél, melynek bázisa egy **szellemi műhely**, elsősorban nemzetközi kutató professzorokra, diákokra, és rendkívül magas minőségi oktatókra támaszkodva.

Tudás-centrum

A központi szellemi bázisára alapozva létjogosultsága lesz **infrastrukturális fejlesztéseknek**, hiszen szerves egységet alkotva a **tudáscentrummal**, minőségi fizetőképes kereslet megjelenése és multiplikatív tevékenység-sorozat realizálódik.

A **kreatív város koncepció magját** adó magas szintű tudás-központ **egyúttal ideális koordinátora** tud lenni a megyében létrejövő, fizikailag és tudományterületileg elkülönülő know-how fejlesztési és transzfer központoknak.

A rendkívül összetett program nemzeti projektként, a miniszterelnöki hivatal koordinációja mellett fog megvalósulni.

2.5.6. intézkedés: Közösségi terek kialakítása, egyházi fejlesztések

A helyi önkormányzatok által igényelt **egyik legjelentősebb** terület. Elemei többek között a **helytörténeti** épületeknek az állagjavítása, kialakítása, valamint **közösségi házak** létrehozása. De idetartoznak a települési játszóterek, a helyi hagyományoknak, közösségi programoknak is színteret adó szabadidős parkok, közösségi terek. A programelemnek rendkívüli jelentősége van, mert segít kialakítani azt a fizikai környezetet, mely alkalmas a kapcsolódó programok számára infrastruktúraként szolgálni.

Közösségi terek

A közösségi terek egy rendkívül jelentős egységét alkotják az **egyházak**. A **Szent Márton év** programjainak sikeres megvalósításában kiemelt szerep jut az egyházi fejlesztések megvalósításának Szombathelyen: a Székesegyház, Püspöki Palota, Szent Márton templom és kapcsolódó építészeti értékek megóvása és fejlesztése által biztosíthatóak az ünnepi eseménysorozat méltó helyszínei. A megye szempontjából ugyanilyen értékkel és fejlesztési igényekkel/lehetőségekkel bír a **Mária út** is. A **Mindszenty kultusz** megerősítése és továbbvitele. A történelmi értékekkel is bíró egyházi és felekezeti épületek, intézmények megújítása, fejlesztése a helyi közösségek, a turisztika – ezen belül a vallási turizmus - szempontjából rendkívül fontos. Szükséges az **infrastrukturális fejlesztéseken** túlmenően a **rendezvények, események**, vallási, kulturális és szociális tevékenységeihez kapcsolódó **működés** támogatása, erősítése. Itt kiemelt cél lehet a **vallási turizmust támogató szállásfejlesztés** mellett a kistelepülések közösségeit megtartó egyházi épületek felújítása, korszerűsítése.

Egyházak

A helyi közösségek szervezése és az életminőség javítása érdekében fontos feladat a leszakadó, szociális szempontból **hátrányos helyzetű térségek, településrészek rehabilitációja** mind a fizikai infrastruktúrára, mind a kísérő társadalmi felzárkóztatásra kiterjedően. A megyeszékhelyen a „**Szombathely a segítség városa**” program következő ütemei által valósulhat meg.

2.5.7. intézkedés: Egészségügyi, szociális, közoktatási ellátás fejlesztése

A programelem révén lehetővé válik, hogy önkormányzatok kialakítsák, fejlesszék **orvosi rendelőiket**, megvalósuljanak akadálymentesítések, épület-felújítások. **Bölcsődék, óvodák, alap- és középfokú oktatási intézmények, kollégiumok kialakítása**, nők munkába állását segítő nappali gyermek-gondozás megoldása a szerves részei a lehetséges tevékenységeknek.

Szombathely várostérségében a **szuburbanizációs folyamatok** következtében egyre növekvő népesség él, ezért a megyeszékhelyet övező települések bölcsődei, óvodai fejlesztései kiemelt hangsúlyt kell, hogy kapjanak a szombathelyi fejlesztésekkel összehangolva.

A megyei kórházi, egészségügyi infrastrukturális ellátottság és a kórházi, házi orvosi, mentő szolgáltatások fejlesztései közül kiemelkedhet a **Markusovszky Kórház** fejlesztése. Melynek szolgáltatásai, tevékenysége a teljes megye lakosság számára, sőt azon túlnyúlóan is meghatározó jelentőségű. Mind a regionális szolgáltatási funkciók erősítése, mind a szakmai, képzési, oktatási és kutatási karakter megőrzése kiemelten fontos.

2.5.8. intézkedés: Hivatali infrastruktúra fejlesztése

A megyében található állami, megyei, szakigazgatási, **járási és önkormányzati hivatalok** fontos terepe a lakossággal való állami érintkezésnek. A minőségi, egységes megjelenés, az igényes környezet, az akadálymentes feltételek megteremtése erősíti a szolgáltatások tartalmi elemeit, és kölcsönösen visszahatnak. Ezért a **kormányhivatal és önkormányzatok és intézményrendszereik infrastrukturális elemeinek** optimalizációja integráns részét képezi a komplex megyei fejlesztési programnak.

Lehetséges kedvezményezettek köre

Helyi önkormányzatok és intézményeik
oktatási intézmények (óvodák, általános iskolák, gimnáziumok, középiskolák, egyetemek), szakképző és felsőoktatási intézmények, alapítványok
egészségügyi intézmények, egészségügyi vállalkozások
szociális intézmények, idősgondozást végző vállalkozások
kulturális intézmények
regionális munkaügyi központok és azok kirendeltségei
Nonprofit, civil szervezetek (alapítványok, egyesületek, gazdasági társaságok)
Egyházak (melyek egészségügyi szociális, oktatási és kulturális tevékenységet is végeznek)

EU finanszírozású programokhoz való illeszkedés

A megye felelősségébe tartozó beavatkozások (TOP tartalom) és esetleg külső feltételek

TOP 1.	Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében
TOP 4.	A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése
TOP 5.	Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztések (CLLD)
TOP 6.	Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzést és társadalmi együttműködés

A megye felelősségén kívül eső, a célok eléréséhez elvárt beavatkozások

EFOP	Együttműködő társadalom és Infrastrukturális beruházások a társadalmi felzárkózás területén
EFOP	Gyarapodó tudástőke és Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében

A prioritás kapcsolódása a releváns EU tematikus célkitűzéshez, beruházási prioritáshoz

tematikus célterület (3)	Kkv-k versenyképességének fokozása
tematikus célterület (8)	A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése
tematikus célterület (10)	Beruházás az oktatásba, készségekbe és az életen át tartó tanulásba

Az Európai Unió 3. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, beleértve az üzleti inkubációt	ERFA
a kkv-k számára új vállalati modell kidolgozása és megvalósítása, elsősorban a nemzetközivé válás céljával	ERFA
a termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása	ERFA
a kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében	ERFA
a kis- és középvállalkozások versenyképességének növelése a vállalkozások és munkavállalók alkalmazkodóképességének elősegítése és a humántőke-beruházások növelése révén	ESZA

Az Európai Unió 8. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

beruházás az állami foglalkoztatási szolgálatok infrastruktúrájába	ERFA
munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén	ESZA
fiatalok - különös tekintettel a munkanélküli és oktatáson kívüliekre - fenntartható munkaerő-piaci integrációja	ESZA
önfoglalkoztatás, vállalkozói készség és vállalkozásalapítás	ESZA

a munkavállalók, vállalkozások és a vállalkozók alkalmazkodása a megváltozott körülményekhez	ESZA
aktív és egészséges idősödés	ESZA

Az Európai Unió 10. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztése	ERFA
a felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése és a végzettségi szintek emelése érdekében	ESZA
az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakésszé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerő-piaci igényekhez való jobb igazítása; beleértve a szakoktatás és szakképzés minőségi javítását, valamint a gyakornoki rendszerek és munkaalapú tanulás kialakítását, mint pl. a duális képzési rendszerek	ESZA

Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok meghatározása

- rendezvényeken résztvevők száma	fő
- népegészségügyi mutatók alakulása	%
- hazatérő szakemberek száma	fő
- képzési programokon résztvevők száma	fő
- vállalati szféra munkaerő-elégedettségének alakulása	%
- aktivitási ráta alakulása	%
- kutatási és képzési programokon résztvevők száma	fő
- kutatásban, oktatásban résztvevők közül innovációba bevontak száma	fő
- koordinált kutatás-fejlesztési projektek száma	db
- ellátott emberek száma	fő

A program lebonyolításban közreműködő szereplők és felelősségi körük azonosítása

Egyetem, kutatás-fejlesztési intézmények
Kereskedelmi és iparkamara
Képzéssel, oktatással foglalkozó intézmények
Szociális és egészségügyi intézmények
Munkaügyi központ és kirendeltségek
Gazdaság-fejlesztéssel foglalkozó szervezetek
Civil szervezetek
Helyi önkormányzatok

2.6. Egészséges környezet

Célok

Az egészséges környezet biztosítása a **megye vonzerő növelésének, az életszínvonal további emelésének** kulcseleme. A stratégiai program kiemelt fejezete, melynek jelentősége a lakosság teljes körének életminőségére kihat.

2.6.1. intézkedés: Szennyvízkezelés, csapadékvíz elvezetés

A **talajszennyezés mérséklése**, különös tekintettel az ivóvízbázisok védelmére, a közcsatorna hálózatra való csatlakozás arányának növelése a jövőben is fontos feladat. Ennek érdekében beruházásokat kell eszközölni a **szennyvízhálózat fejlesztése** terén. Vas megyében még több mint 100 kistelepülésen megoldatlan a szennyvízkezelés, amely kapcsán vagy egyedi szennyvíztisztítókat kell építeni, vagy a szennyvíz-agglomerációs rendszerekbe való illeszkedést kell megoldani. Továbbá a szennyvízkezelés terén is követni kell a városokban történt bővítéseket, azaz a szennyvíz-hálózatot ki kell építeni azokon a területeken, ahol az elmúlt években lakóterületi beruházásokat nem követte a szennyvíz-csatornahálózat kiépítése. A szennyvízberuházások különösen azokon a területeken sürgetőek, ahol **sérülékeny ivóvíz-bázisok** vannak.

A települések élhetőségének javítása érdekében, elengedhetetlen fejlesztési terület a csapadékvíz elvezetését biztosító csatornarendszerek kiépítése azokon a településeken, amelyek ilyen hálózattal még nem rendelkeznek.

A természeti katasztrófák megelőzése érdekében a **szükséges ár- és belvízvédelmi, települési csapadékvíz-elvezetési infrastrukturális fejlesztések** megvalósítása a településeken (kiemelten a Rába mentén Csákánydoroszló, Gasztony és Rátót térségében, a Pinka mentén Vaskeresztes és Horvátlövő településeken, valamint a hegyvidékhez közeli településeken).

2.6.2. intézkedés: Hulladékkezelési és hasznosítási rendszer fejlesztése

A hulladékkezelés területén azon túl, hogy törekedni kell a keletkező hulladékok mennyiségének csökkentésére, javítani kell a **hulladékok újrahasznosításán**. A hulladék-felhasználás különböző formáira szükséges programot indítani, mint a hulladékok anyagában történő újrafelhasználására, vagy a kommunális hulladékok szelektálása után azok újrahasznosítása, illetve a keletkező hulladék energetikai célú hasznosítása. A hulladékgazdálkodási programot a **megyei hulladék-gazdálkodási szervezetekkel** való együttműködésben kell megvalósítani, legyen az kommunális, vagy veszélyes hulladékkezelési feladat.

Összességben cél, hogy minél kevesebb hulladék kerüljön lerakásra, és a hulladékot lehetőség szerint minél nagyobb hányadban **nyersanyagként hasznosítsuk** a jövőben. A fentiek a partnerségi, egyeztetési feladatokon túl infrastrukturális fejlesztéseket, illetve szemléletformálási akciók megvalósítását is igénylik.

2.6.3. intézkedés: Ivóvíz-ellátás fejlesztése hatékonyság javítása és minőségmegőrzés érdekében

A **vízi-közműrendszerek indokolt rekonstrukciója**, mely eredményeként javul az ivóvízellátás minőségének biztonsága és csökkenthetők az ivóvízrendszerek működéséből származó veszteségek. Mindezekon túl azokon a területeken, ahol a kockázatos az ivóvízbázisok tisztasága, további vízminőség javítási beavatkozások szükségesek. Ezen beavatkozásokat több esetben a szennyvízkezelési beruházásoknak is kísérniük kell.

Szombathely megyeszékhely és térsége lakossága szempontjából nagy jelentőségű fejlesztési feladat a **kenézi vízbázis megóvása**, a szükséges infrastrukturális beruházások mielőbbi megvalósítása annak érdekében, hogy a lakosság egészséges ivóvízzel való ellátása hosszú távon biztosított legyen.

2.6.4. intézkedés: Települési környezet fejlesztése

Vonzó települési környezet kialakítása a városokban, melyhez kapcsolódóan megfelelő színvonalú **kulturális és zöldövezeti szabadidő infrastruktúra** (pl. Szombathelyen a Csónakázó-tó - Haladás focipálya környékén az „új Városliget építése”, Kőszegen a Gyöngyös patak mente, Sárváron a csónakázót és környéke, Celldömölkön a Ság-hegy és térsége, Körmenden a Rába part, Vasváron a Római sánc járhatóvá tétele, Bük-fürdőn központi szabadidőpark létesítése) megteremtése.

A fejlesztéseknél különös figyelmet kell fordítani a **zöldfelületek védelmére, fejlesztésére**, illetve a kulturális tárgyi és szellemi (pl. ókori Savaria és Szent Márton kultusz) örökség értékek hasznosítására. Továbbá törekedni kell az un. barnamezős területek, így a belterületeken üresen álló, **elhagyott ingatlanok, volt üzemek, laktanyák hasznosítására**. A megye határmenti sajátosságából fakad a volt **határmenti (határőrségi) laktanyák és közúti határátlépő** pontok újrahhasznosítása vagy funkcióinak megváltoztatása, megszüntetése.

Szombathelyen kiemelt feladat a **volt szovjet laktanya területének kármentesítést** követő hasznosítása. További feladat a városokban az alapvető működései feltételek megoldása: belterületi utak folyamatos karbantartása, temető bővítések. A települések lakófunkciók fejlesztéseinek törekedni kell arra, hogy a zöldmezős fejlesztések helyett a meglévő területeket hasznosítsák. Javasolt a negatív, a területhasználatot extenzíven bővítő agglomerációs hatás megállítása, a városszéli, városkörnyéki kiköltözést lehetővé tevő belterületek bővítése, vagy a beépítési arány növelése helyett már a települési szövetbe ékelődött használaton kívüli épületek, területek hasznosítása.

Ezzel összhangba törekedni kell a megye városaiban az úgynevezett **kompakt várospolitikai elveinek megvalósítására**, ami elsősorban a beépített területek szétterülésének korlátozását és ebből következően a beépítések intenzitásának növelését, a lakó-, szolgáltató funkciók, valamint a munkahely közti közlekedési távolságok csökkentését és zöldterületek, folyosók bővítését – ezzel párhuzamosan parkolóházak kiépítését - jelenti. Ehhez kapcsolódóan a fejlesztések során ösztönözni kell településeken belül az alközpontok megerősítését, azok funkcióinak bővítését, illetve a foglalkoztatásban a települések viszonylatában a többközpontúság kialakítását. A városban törekedni kell a szolgáltatási kínálat növelésére, energia-megtakarítások ösztönzésére, valamint az örökség értékek magasabb szintű fenntartható hasznosítására (pl. Fedett uszoda és termálfürdő szolgáltatási és energetikai célú fejlesztése, Régi víztorony újrahhasznosítása) Ezen elvek mentén szükséges pl. Szombathely belvárosa 2005-ben megkezdett rehabilitációjának folytatása.

A lakófunkciók minimális infrastrukturális feltételeinek megteremtése, melynek alapfeltétele a **kistelepülések egyéni és közösségi közlekedést kiszolgáló normális közúti megközelíthetősége**, szélessávú telekommunikációs hálózatokon való elérhetősége (pl. kiemelten az Őrségben), illetve a megfelelő minőségű ivóvíz nyújtása mellett szennyvízkezelés megoldása. A településeken sürgető az alapvető működései feltételek megoldása: belterületi utak, járdák folyamatos karbantartása – hiányzó szakaszok megépítése, bel- és külterületi csapadékvíz-elvezető rendszerek karbantartása, önkormányzati épületek korszerűsítése, temető bővítések. A mezőgazdasági, illetve a turisztikai funkciókhoz illeszkedve szükséges a települések külterületi úthálózatának a korszerűsítése

A lakhatás elősegítése nagymértékben képes befolyásolni, hogy mennyire tud a megye, és főleg a megyeszékhely megfelelő mennyiségű és minőségű szakembert a városba csábítani, illetve megtartani. Komplex eszköz-rendszer működtetésével az önkormányzat akár aktív szereplőként is részt kell, hogy vállaljon ebben a tevékenységben. A mobilitás feltétele nagyon gyakran a minőségi lakóhely elérhetősége, valamint a családdal történő együttlét biztosítása. Ezért a társadalmi integrációt, a helyi beilleszkedést és megfelelő közérzetet elő kell segíteni, **bérlakás-programmal, lakhatási alternatív megoldások kidolgozásával**. Ennek eszköze lehet önkormányzati és vállalkozói kooperáció.

2.6.5. intézkedés: Folyóvizek (pl. Rába, Répce, Marcal) menti területek összehangolt fejlesztése

A megye folyóvízhálózata fontos értéket képvisel, mely lehetőségeire a jövőben nagyobb hangsúllyal javasolt építeni. A jövőben törekedni kell arra, hogy kiemelten a **Rába, a Répce, a Marcal menti területek** - a fenntarthatósági szempontokat, így a táji és természeti értékek megőrzését, a vizes élőhelyek rehabilitációját szem előtt tartva – térben és ágazati alapon is összehangolva szolgálják az öntözéssel a mezőgazdaság, vízienergia-termelés, illetve a szelíd turizmus (pl. csónakázás, túrázás, horgászás) céljait. Ide tartozhatnak azok a komplex fejlesztések, amelyek révén a töltéseken kerékpárutak kerülnek kialakításra. Ez erősíti a töltésrendszert és természetközeli, különleges kerékpáros élményeket is biztosít.

Az árvíz elleni védekezés keretében Szombathely és várostérsége biztonsága szempontjából kiemelkedő jelentőségű a **dozmati** víztározó megépítése, valamint a **Bük, Bő, Gőr** védelmét biztosító víztározó kialakítása. A **víztározók megépítése** a lakosság, táji és épített környezet védelmén túl az esetleges turisztikai kapcsolódó fejlesztések miatt rendkívül fontos.

Lehetséges kedvezményezettek köre

Helyi önkormányzatok és intézményeik
Szennyvízkezeléssel foglalkozó szervezetek
Hulladékgazdálkodással és hulladékkezeléssel foglalkozó szervezetek
Ivóvíz-ellátással foglalkozó szervezetek
Árvízvédelemmel foglalkozó szervezetek
Nemzeti parkok

EU finanszírozású programokhoz való illeszkedés

A megye felelősségébe tartozó beavatkozások (TOP tartalom) és esetleg külső feltételek

TOP 2.	Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés
--------	--

A megye felelősségén kívül eső, a célok eléréséhez elvárt beavatkozások

KEHOP 1.	Klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás
KEHOP 2.	Települési vízellátás és szennyvízelvezetés és tisztítás, szennyvízkezelés fejlesztése
KEHOP 3.	Hulladékgazdálkodással és kármentesítéssel kapcsolatos fejlesztések
KEHOP 3.	Levegő és zajvédelem
KEHOP 4.	Természetvédelmi és élővilág-védelmi fejlesztések
KEHOP 5.	Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása
VP 4.	A mezőgazdaságtól és az erdészettől függő ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása
VP 5.	Az erőforrás hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony széndioxid kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszeripari és az erdészeti ágazatban
VP 6.	A társadalmi együttműködés előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben

A prioritás kapcsolódása a releváns EU tematikus célkitűzéshez, beruházási prioritáshoz

tematikus célterület (5)	Éghajlat-változáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok kezelésének elősegítése
tematikus célterület (6)	Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése

Az Európai Unió 5. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló célzott beruházás támogatása	ERFA, KA
egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló-képesség biztosítására és katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése	ERFA, KA

Az Európai Unió 6. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

a vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási igényeinek kielégítése az Unió környezetvédelmi vívmányai követelményeinek teljesítése érdekében	ERFA, KA
a kulturális és természeti örökség védelme, elősegítése és fejlesztése	ERFA, KA
a biológiai sokféleség védelme és helyreállítása, talajvédelem és- helyreállítás, és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA2000-t és a zöld infrastruktúrákat is	ERFA, KA

Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok meghatározása

- létrejött beruházások száma (db)	db
- veszélyeztetett lakosok számának csökkenése (fő)	fő
- környezetterhelés csökkenése	
- ellátott emberek száma (fő)	fő
- férőhely-kapacitás és kihasználtság alakulása (fő)	fő
- veszélyeztetett lakosok számának csökkenése (fő)	fő
- árvízi káresemények gyakorisága (db)	db
- beruházások által generált turisztikai vonzerő növekedés (Ft)	Ft

A program lebonyolításban közreműködő szereplők és felelősségi körük azonosítása

Helyi önkormányzatok
Katasztrófavédelem
Vízügyi szervezetek
Hulladékkezelő szervezetek
Civil szervezetek

2.7. Közlekedés-fejlesztési prioritás

Célok

A megye **külső kapcsolatainak erősítése**, a **periférikus területek bekapcsolása**, valamint a térségi **belső mobilitás elősegítése** – figyelembe véve a megye aprófalvas településszerkezetét - a megyei fejlődésének kulcseleme. Rendkívül fontos beruházások történtek az elmúlt években, melyeknek folytatására, tudatos összekapcsolására nagy hangsúlyt kell helyezni.

2.7.1. intézkedés: A megye elérhetőségének javítása

Nagytárségi közlekedési kapcsolatok megvalósítása:

- **észak-déli** (M86, S31-87-es, Szombathelyen északi körgyűrű befejezése, majd a következő fejlesztési szakaszban az M9) és a
- **kelet-nyugati** irányú nemzetközi közúti (M8), valamint
- a **vasúti közlekedési tengelyek** (Szlovénia, Oberwart irányába) és azok elérhetőségének fejlesztése (pl. mellékutak korszerűsítése).

A nagytárségi közlekedési fejlesztésekhez kapcsolódóan Szombathely térségében tervezik **vasúti és közúti kapcsolatok Sárvár-Pápa** között (45km) kihasználásával és fejlesztésével logisztikai szolgáltatások bővítését.

A logisztikai kapcsolatok bővítéséhez szükséges a **Győr-Pápa-Celldömölk-Szombathely vasútvonal fejlesztése**. Szükséges még a **Hegyeshalom-(Csorna)-Porpác**, és a **Szombathely-Zalaszentiván** vasútvonalak rekonstrukciója (állomások átépítése, pályahibák felszámolása, biztosító berendezés korszerűsítése) és villamosítása, valamint a központi forgalomirányítás kiépítése, az üzembiztonság fokozása, illetve az utas-tájékoztatás korszerűsítése.

A **közúti kapcsolatok** fejlesztésénél:

- az **M86-os út gyorsforgalmi úttá** fejlesztése a Közép-Európai Közlekedési Folyosó, mint az európai főközlekedési folyosók kiegészítő hálózata részeként északi irányba Győr és Budapest közötti elérhetőségét javítja, míg déli irányba hosszabb távon az **M9-es gyorsforgalmi úttal** együtt – többek között a Pannon Járműipari Centrumhoz kapcsolódóan is - Zalaegerszeg és Nagykanizsa irányába javítja közúti kapcsolatokat
- **87-es út új nyomvonalon való főút fejlesztése** Bécs és Nyugat-európai piacok gyorsabb közúti elérhetőségét biztosítja a megyéből, kapcsolódva az S31-es gyorsforgalmi út további fejlesztéseihez

A közúti közlekedéssel párhuzamosan vizsgálni kell a vasúti kapcsolatok bővítését **Szombathely – Oberwart** és **Körmend–Németújvár** térségében. A közúti fejlesztésekhez kapcsolódóan szükséges a kerékpárutak, lovasutak határon átnyúló hálózatának is az összekapcsolása.

2.7.2. intézkedés: Közösségi közlekedés fejlesztése

Közlekedés-fejlesztési feladat a **térségközpontok megközelíthetőségének javítása**, ezen belül is a **Szombathely környéki elővárosi közösségi közlekedés** fejlesztése (pl. Kőszeg irányába), a vasútvonalak mentén a különféle közlekedési típusról az átszállást biztosító, intermodális (pl. (Park+Ride; Bike+Ride) rendszerek kiépítése, illetve a kistelepüléseket érintő kisléptékű közösségi közlekedési szolgáltatások működtetése a munkalehetőségek szélesebb körének elérhetővé tétele érdekében.

Szombathelyen intermodális közösségi közlekedési központ létesítése az Éhen Gyula tér rehabilitációjával összhangban, illetve a belső közúti körgyűrű keleti szakaszának megépítése. Az intermodális központ összekötése a Szombathely – Kőszeg tengellyel és a kőszegi intermodális központ kialakításával. A közösségi közlekedés fejlesztéséhez az érintett szereplőkkel együttműködve (pl. Volán társaságok, önkormányzatok) egy sikeres közlekedési szövetség működtetése. A közösségi közlekedés működését támogató kisebb beruházások (pl. informatikai rendszer-fejlesztések, buszvárók, fordulók kialakítása is szükséges lehet a szolgáltatás minőségi javítása érdekében.

Az energiahatékonyság javítása érdekében szükséges lehet a **járművek korszerűsítése, az új járművek beszerzése**, melyek között előnyben kell részesíteni az **elektromos meghajtású járművek** használatát.

2.7.3. intézkedés: Kisléptékű közlekedési fejlesztések

Az egyéni és a közösségi (autóbusz) közlekedés fejlesztése érdekében elengedhetetlen a megye minden kategóriába eső közútjának a **korábbinál intenzívebb karbantartása**, illetve magasabb minőségű biztonságos kiépítése, hogy a megyén belül a települések elérhetősége gyorsabb és biztonságosabb legyen.

A **kistelepülések népességmegtartó erejének** megőrzése szempontjából a közlekedési infrastruktúra fejlesztése az egyik legfontosabb tényező: a leromlott **településközi alsóbbrendű utak, települési járdák (akár kerékpárutakkal egyben) karbantartása, fejlesztése, építése** az alapja minden további, kistelepülést érintő fejlesztésnek. A kisléptékű közlekedési fejlesztéseknél előnyben kell részesíteni azokat a megoldásokat, melyek elősegítik a vállalkozások működését, iparterületek elérhetőségét, illetve a biztonságos munkába járást.

Osztrák, szlovén határ menti kapcsolatok bővítése, különös tekintettel a közös munkaerőpiac kihívásaira, illetve a természeti értékek közös fenntartható hasznosítására (pl. Őrség- Vendvidék, Irottkő Natúrpark, Vashegy térségében), valamint **élénk részvétel transznacionális együttműködésekben**. A határ-menti együttműködések fokozása érdekében bővíteni kell határátlépő-helyek számát az alsóbb rendű utak párhuzamos fejlesztésével egyidejűleg: Alsószölnök, Kemestaródfa, Csákánydoroszló, Nemesmedves és Olmód térségében.

2.7.4. intézkedés: Kerékpáros közlekedés

A **kerékpáros közlekedés** rendszer fejlesztése nemcsak a városi közlekedésen belül, hanem a településközi közlekedésben is fontos szereppel bír, ami igényli kerékpárutak építését mind turisztikai, mind hivatásforgalmi céllal.

A turizmusban egyre fontosabb szerepet betöltő **kerékpárutak hálózatának** fejlesztésekor tekintettel kell lenni a megye **határon átnyúló kapcsolatok** biztosítására: pl. az Őrségben Zala megye, illetve Szlovénia, Ausztria irányába, Kőszeg-Bük térségében Zsira és az Ausztria irányába, illetve Acsád és Sajtoskál irányába, illetve a **Vasfüggöny kerékpáros hálózat** útvonala mentén.

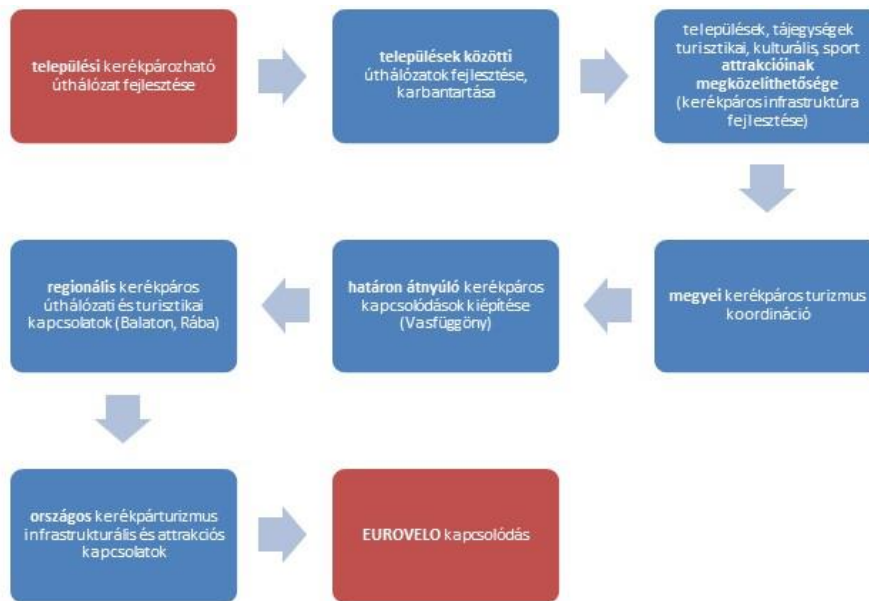
A **hivatásforgalmi célú kerékpárutak** fejlesztése kiemelt jelentőségű a lakóövezetek és a munkaerő-piaci központok elérhetősége, ezáltal a foglalkoztatási szint növekedése szempontjából. Ennek keretében hangsúlyos cél Szombathely megyeszékhely nagy létszámot foglalkoztató iparterületeinek elérhetőségét biztosító kerékpár-úthálózat kiépítése a városon belül, valamint a környező települések és Szombathely között egyaránt. Emellett a nagyobb települések ipari, foglalkoztatási centrumainak megközelíthetősége a térség egyéb településein élők számára.

A biztonságos kerékpáros közlekedés infrastrukturális feltételeinek javítása kapcsán kiemelt figyelmet kell fordítani a települések belterületén, különösen a városokban, illetve azon települési szakaszokon ahol jelentős átmenő forgalom van. Ezért – ahol lehetséges – a többi forgalomtól elzártan, a kereszteződések számát minimálisra csökkentve kell ezeket a fejlesztéseket megvalósítani. Ahol ez nem lehetséges, ott elsősorban a településen belüli járdák fejlesztésével vagy az alacsony forgalmú utakra tereléssel kell megoldani.

1. Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése:

- a. **úthálózat fejlesztése** – kerékpáros és kerékpározható utak fejlesztése, összekapcsolása
- b. **kerékpáros infrastruktúrák** fejlesztése (információs táblák, információs pontok, szállás, frissítő pontok, „tűzrakók”, szervizek stb.)

2. Kerékpáros infrastruktúrával összekötött **helyszínek, tájegységek, eseményeinek sport, kulturális, turisztikai marketingje** – kerékpáros esemény- és élményturizmus fejlesztése, fenntartása
- szelíd turizmus koordinációs központ
 - tájékoztató anyagok, térképek, portálok, alkalmazások fejlesztése

Lehetséges kedvezményezettek köre

Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.
Magyar Közút Zrt. Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ
Belügyminisztérium
Országos Rendőr-főkapitányság
Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt.
MÁV Zrt., MÁV-START Zrt.
NISZ Zrt.
Volán társaságok
TDM
Helyi önkormányzatok és önkormányzati intézmények
Személyszállítással foglalkozó vállalkozások
Üzleti infrastruktúrát (ipari parkok, iparterületek) üzemeltető gazdasági társaságok
Civil szervezetek pl. Kerékpáros szervezetek, Rádiós Segélyhívó és Infokommunikációs Országos Egyesület (RSOE), kerékpáros klubokat működtető szervezetek
Kerékpáros infrastruktúrát kiszolgáló szervezetek (szállásadók, szervizek stb.)

EU finanszírozású programokhoz való illeszkedés

A megye felelősségébe tartozó beavatkozások (TOP tartalom) és esetleg külső feltételek

TOP 1.	Települési közutak korszerűsítése és fejlesztése a foglalkoztatás ösztönzése érdekében
TOP 3.	Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken

A megye felelősségén kívül eső, a célok eléréséhez elvárt beavatkozások

IKOP 1.	Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása
IKOP 2.	Nemzetközi (TEN-T) vasúti és vízi úti elérhetőség javítása
IKOP 3.	Fenntartható városi közlekedés fejlesztése, elővárosi vasúti elérhetőség javítása
IKOP 4.	Közlekedési rendszer energia-hatékonyágának javítása
Nemzetközi források	Osztrák-magyar határon átnyúló program
Egyéb finanszírozási források	Hazai költségvetési forrás

A prioritás kapcsolódása a releváns EU tematikus célkitűzéshez, beruházási prioritáshoz

tematikus célterület (4)	Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása
tematikus célterület (7)	Fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása
tematikus célterület (8)	Foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése

Az Európai Unió 4. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

a kis szén-dioxid-kibocsátású, az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes, erőforrás-hatékony és környezeti szempontból fenntartható gazdaságra való áttérés támogatása az oktatási és képzési rendszerek reformja, a készségek és képesítések munkaerő-piaci igényekhez való igazítása, a munkavállalók képzési szintjének emelése, valamint a környezettel és energiával foglalkozó ágazatokban történő munkahelyteremtés révén	ESZA
--	------

Az Európai Unió 7. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

környezetbarát és alacsony szén-dioxid-kibocsátású közlekedési rendszerek - beleértve a folyami és tengeri közlekedést, kikötőket és multimodális csomópontokat is - kifejlesztése és a fenntartható városi mobilitás elősegítése	ERFA, KA
---	----------

Az Európai Unió 8. tematikus célkitűzésének releváns elemei:

beruházás az állami foglalkoztatási szolgálatok infrastruktúrájába	ERFA
munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén	ESZA

Prioritáshoz kapcsolódó indikátorok meghatározása

- létrejött beruházások értéke	Ft
- elérési idő csökkenése	perc
- közlekedési forgalom változása	%
- kerékpáros közúti balesetek számának csökkenése	%
- kerékpáros közlekedők számának változása	%

A program lebonyolításban közreműködő szereplők és felelősségi körük azonosítása

Helyi önkormányzatok
Állami szervezetek
Közlekedési társaságok
Infrastruktúra építő vállalkozások
Üzemeltető szervezetek

3. Operatív Program

Vas Megye Operatív Programjának megalkotása során a Stratégiai Program-alkotásra épülő, **decentralizált, széles szakértői és települési képviselői bázist** aktívan bevonó tevékenység valósult meg.

Széles szakértői bázis az intézkedések kialakításában

23 munkacsoportban, vezető szakértő koordinálása és iránymutatása mellett zajlott a program-alkotás. Személyes egyeztetések, közös workshop-ok, illetve írásos anyagok folyamatos megosztása révén alakultak ki az egyes területek tartalmi elképzelései.

Az egyik legnagyobb kihívás a **beavatkozások közötti szinergiák** megteremtése. Ennek érdekében a Stratégiai Programban résztvevő munkacsoport-tagok, az egyes beavatkozások, projektek kidolgozásában aktív szerepet vállaló szakértők közös fóruma hivatott arra, hogy a kapcsolódási pontokra való utalásokat megtegyék.

Közös fórum a személyes bevonódásra, kapcsolódásokra

A következő kihívás a **járási elképzelések** szintetizálása, megyei stratégiai illeszkedések elősegítése, valamint a prioritizálás megteremtése. A célnak való hatékony megfelelés érdekében folyamatos személyes egyeztetések történnek, az országos tervezői útmutatásokon túlmenően is.

Járási, települési tervek összefogása, koordinációja

Tervezési folyamat, tárgykörének leírása

A 218/2009-es (X. 6.) számú Kormányrendelet részletesen taglalja az **operatív program tartalmi elemeit**. Jelen dokumentum elsődleges fókuszja azon megvalósítandó programok, illetve projekt-csomagok, melyek **együttműködésben, illetve önkormányzati részvétellel** valósulnak meg.

Stratégiai Program alapján beavatkozások részletezése

Az **operatív program célja**, hogy a stratégiai programban meghatározott prioritások alapján kialakult beavatkozásokat részletesen bemutassa.

Az operatív program tartalmazza az egyes prioritásokhoz kapcsolódóan a **meghatározott célokat**, ahhoz kapcsolódó **tevékenységeket**, **pénzügyi ütemtervvel** és a **végrehajtásért felelős szervezet** megnevezésével.

A megyei operatív program megvalósításához igénybe vett egyéb operatív programok és források

A programalkotás időpontjában a különböző ágazati programokkal való **pontos lehatárolások nem ismertek**. A Gazdaság-fejlesztési és innovációs operatív program a **vállalkozás-fejlesztés** esetén mutat több párhuzamosságot a Terület- és településfejlesztési operatív programmal. A Nemzeti vidék-fejlesztési program és a Terület- és településfejlesztési operatív program között a **turizmus területén** vannak elhatárolási kihívások, akárcsak a Gazdaság-fejlesztési és innovációs operatív programmal.

Mindez nehézzé teszi, hogy pontosan meghatározható pénzügyi keretek **korrektül feltölthetőek** legyenek. Az egyes kiemelt kormányzati jelentőségű projektek előkészítése, tartalmi pontosítása pedig még folyamatban van.

Gazdaságfejlesztési és innovációs OP (GINOP)	
1.	Kkv-k
1.1.	Vállalkozói kultúra elterjesztése
1.2.	Modern üzleti infrastruktúra megteremtése
1.3.	A kkv-k növekedési lehetőségeinek megteremtése
1.4.	Piacképes és együttműködő kkv szektor megteremtése
1.5.	Vállalkozások hálózatosodásának és piacra jutásának elősegítése
1.6.	Piacképes és együttműködő kkv szektor megteremtése
1.7.	Nemzeti turisztikai marketing és keresletösztönző program
2.	K+I
2.1.	Tudásgazdaság fejlesztése
2.2.	K+I tevékenységek, beruházások, kapcsolatok támogatása
2.3.	Vállalati K+I tevékenység intenzitásának ösztönzése
2.4.	K+I beruházások támogatása – együttműködés és hálózatosodás
2.5.	Stratégiai K+I együttműködések és kezdeményezések támogatása
2.6.	Kiválóságot szolgáló K+I kapacitások megteremtése
2.7.	K+I infrastruktúra és kapacitás megerősítése a nemzetközi kiválóság érdekében
3.	Infokommunikációs fejlesztések
3.1.	Versenyképes IKT szektor fejlesztése
3.2.	Digitális gazdaság fejlődésének előmozdítása
3.3.	Digitális felzárkózás (e-inclusion) és közösségi hozzáférés erősítése
3.4.	Újgenerációs szélessávú hálózatok és hozzáférés fejlesztése
4.	Energia
4.1.	Energiahatékonyság- és megújuló energia használatának elősegítése
5.	Foglalkoztatás és képzés
5.1.	Álláskeresők és inaktívok foglalkoztatáshoz való hozzáférése
5.2.	Fiatalok fenntartható munkaerő-piaci integrációja
5.3.	Munkavállalók és vállalkozások alkalmazkodása
5.4.	Egész életen át tartó tanulás
5.5.	Oktatási és képzési rendszerek munkaerő-piaci igényekhez való igazodásának javítása
6.	Turizmus
6.1.	Természeti és kulturális örökség megőrzése

Emberi Erőforrás Fejlesztés OP (EFOP)	
1.	Együttműködő társadalom
1.A.	Az aktív befogadás, többek között az esélyegyenlőség és az aktív részvétel előmozdítása, valamint a foglalkoztathatóság javítása érdekében
1.1.	A halmozottan hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci eszközökben való részvételének és munkaerő-piacon való megjelenésének elősegítése
1.2.	A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok
1.3.	Aktív közösségi szerepvállalás és önkéntesség fejlesztése
1.4.	Társadalmi együttélés erősítése
1.B.	A marginalizálódott közösségek – például a romák – társadalmi-gazdasági integrációja
1.5.	Gyermekeket sújtó nélkülözés felszámolását célzó programok és szolgáltatások fejlesztése
1.6.	Területi hátrányok felszámolását szolgáló komplex programok emberi erőforrást célzó beavatkozásai
1.7.	Mélyszegénységben élők, romák felzárkózásának, periférikus élethelyzetek felszámolásának segítése
1.8.	Az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése
1.C.	A megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat
1.9.	Népegészségügyi mozgósítás, az egészségtudatosságot erősítő programok és szolgáltatások fejlesztése
1.10.	A minőségi feladatellátást támogató eszközök és alkalmazások fejlesztése, illetve a korai intervenció megerősítése
1.11.	Az intézményekben, szolgáltatások területén dolgozó humán erőforrás fejlesztése, életpályájának javítása, képzési rendszerek fejlesztése, dolgozói mobilitás
1.D.	A foglalkoztatáshoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében a társadalmi vállalkozói szellem, a társadalmi vállalkozásokba történő szakmai integráció és a szociális és szolidáris gazdaság előmozdítása
1.12.	Hátrányenyhítés a társadalmi integrációt szolgáló társadalmi gazdaság eszközeivel
2.	Infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés erősítése érdekében
2.A.	A nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába történő beruházás, az egészségi állapotbeli egyenlőtlenségek csökkentése, a társadalmi, kulturális és rekreációs szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés megteremtésével a társadalmi együttműködés előmozdítása, valamint az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra való átállás
2.1.	A rászoruló gyermekek életésélyeinek növelése
2.2.	A társadalmi együttműködést szolgáló intézmények és szolgáltatások fejlesztése, bentlakásos intézmények kiváltása, új kapacitások létesítése
2.B.	A városi és vidéki területeken élő, rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása
2.3.	Területi hátrányok felszámolása komplex programokkal
2.4.	Mélyszegénységben élők, romák felzárkózását és a periférikus élethelyzetek megszüntetését segítő infrastrukturális beruházások
3.	Gyarapodó tudástőke
3.A.	A korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a korai iskolaelhagyás megelőzése, valamint a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés előmozdítása

	a koragyermekkorai nevelésben, az alap- és középfokú oktatásban, ideértve az oktatásba való visszatérést ösztönző formális, informális és nem formális tanulási formákat is
3.1.	A minőségi oktatáshoz, neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítása, korai iskolaelhagyás csökkentése
3.2.	A neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítása a nem formális és informális tanulási formákon keresztül
3.B.	A felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése érdekében, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára. A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése posztgraduális képzések és a vállalkozói képességek fejlesztése, kutatói képzési programok, valamint a felsőoktatási intézmények, kutató- és technológiai központok és vállalkozások közötti hálózatépítő tevékenységek és partnerségek révén
3.3.	A felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányának növelése a felsőoktatás szerkezetalakítása és minőségi színvonalának emelése révén
3.4.	Intelligens szakosodás növelése a felfedező kutatásokban
4.	Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében
4.A.	Az oktatásba, a készségekkel kapcsolatos képzésbe, szakképzésbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével
4.1.	A köznevelést és a nem formális képzést szolgáló infrastrukturális fejlesztések
4.2.	Felsőoktatási infrastrukturális fejlesztések

Közigazgatás – és közszolgáltatás Fejlesztés OP (KÖFOP)	
1.1.	egyedi célkitűzés: Ügyfélközpontú közigazgatás
1.1.1.	Intézkedés: Szervezet-és szolgáltatásfejlesztés
1.1.2.	Intézkedés: Elektronikus ügyintézés kibővítése
1.2.	egyedi célkitűzés: Kompetens közigazgatási állomány
1.2.1.	Intézkedés: Központi Közigazgatási Kompetenciaközpont fejlesztése
1.2.2.	Intézkedés: Közigazgatási dolgozók kompetenciafejlesztése.
2.1.	egyedi célkitűzés: Közigazgatási kompetenciafejlesztés feltételeinek megteremtése
2.1.1.	Intézkedés: Nemzeti Közszolgálati Egyetem infrastruktúrájának fejlesztése
2.1.2.	intézkedés: Nemzeti Közszolgálati Egyetem IKT fejlesztése 2.2. egyedi célkitűzés: Korszerű és fenntartható közigazgatási ügyintézés
3.1.	egyedi célkitűzés: A közösségi fenntartású humán közszolgáltatások szervezési és humán erőforrás feltételeinek fejlesztése
3.1.1.	Intézkedés: Szervezet-és szolgáltatásfejlesztés
3.1.2.	Intézkedés: Kapacitásfejlesztés
4.1.	egyedi célkitűzés: A közösségi fenntartású humán közszolgáltatások infrastruktúra feltételeinek fejlesztése
4.1.1.	Intézkedés: szolgáltatási célú épületeinek korszerűsítése
4.1.2.	Intézkedés: szolgáltatásnyújtáshoz kapcsolódó IKT korszerűsítés

Környezeti és energiahatékonysági OP (KEHOP)	
1.	Klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás
1.1.	Vízgazdálkodással és az éghajlatváltozás hatásaival kapcsolatos adat- és tudásbázisok fejlesztése
1.2.	Hatékony alkalmazkodás társadalmi feltételeinek elősegítése
1.3.	Vízkezeléssel történő fenntartható gazdálkodáshoz szükséges feltételek javítása
1.4.	A vizek okozta kártételekkel szembeni ellenálló-képesség fejlesztése
1.5.	Dombvidéki vízgazdálkodás fejlesztése, tározók építése
1.6.	A személy- és vagyonbiztonság növelése céljából a katasztrófavédelmi beavatkozások hatékonyságának fokozása
2.	Települési vízellátás, szennyvízelvezetés-, és tisztítás, szennyvízkezelés fejlesztése
2.1.	Ivóvízminőség-javítás ivóvíz-kezelési technológiák fejlesztésével, más vízbázisra áttéréssel, térségi rendszerek kialakításával, rekonstrukcióval, illetve ezek kombinációjával
2.2.	Szennyvízelvezetéssel és kezeléssel kapcsolatos fejlesztések
2.3.	Szennyvíziszap optimális hasznosítása érdekében szükséges beruházások, fejlesztések energiahatékonysági elemekkel
3.	Hulladékgazdálkodással, és kármentesítéssel kapcsolatos fejlesztések
3.1.	Az elkülönített gyűjtési és szállítási rendszerek fejlesztése
3.2.	Az előkezelés, a hasznosítás és az ártalmatlanítás alrendszerének fejlesztése a települési hulladék vonatkozásában
3.3.	Országos Környezeti Kármentesítési Program
4.	Természetvédelmi- és élővilág-védelmi fejlesztések
4.1.	A fajok és élőhelyek természetvédelmi helyzetének javítását célzó közvetlen élőhely-fejlesztési és fajmegőrzési beavatkozások
4.2.	A természetvédelmi kezelés infrastrukturális feltételeinek javítása
4.3.	A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok
5.	Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása
5.1.	Hálózatra termelő, nem épülethez kötött megújuló energiaforrás alapú zöldáram-termelés elősegítése
5.2.	Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
5.3.	Táv hő és hő-ellátó rendszerek energetikai fejlesztése, illetve megújuló alapra helyezése
5.4.	Szemléletformálási programok
5.5.	Intelligens hálózati rendszerek támogatása a villamosenergia-rendszer rugalmasságnak biztosítására

Nemzetközi források áttekintése

A nemzetközi források közül 3 tematikusan is illeszkedő, és jelentős kerettel rendelkező területet lehet meghatározni. Ezek a **közlekedéshez** kapcsolódó CEF, a **nemzetközi partnerségeket** támogató Interreg és a **kutatás-fejlesztést** ösztönző Horizon2020.

A fentiekén kívül természetesen számos egyéb forrás van, de ezek a leginkább meghatározóak.

CEF

Connecting European Facility – CEF – néven lesz elérhető a 2014-20-as időszakban egy új lehetőség közlekedési projektek finanszírozására. **Hazánk részesedése** kb. 1 milliárd euró, fő fókusza pedig határmenti utak fejlesztése

A programnak Vas megye számára, határmenti karaktere révén, rendkívüli jelentősége van.

Horizont 2020 keretprogram

Az Európa 2020 stratégia alapján megfogalmazott és létrehozott pénzügyi keret. Célja, hogy Európa versenyképessége globálisan ismét növekedési pályára álljon. A korábbi, széttagolt fejlesztési forrásokat integrálták egy programba. **87 milliárd euró** a teljes hétéves keret.

Vas megye számára a kialakuló fejlesztési központok, valamint a megerősítendő vállalkozói szektor számára szükséges tudás-transzfer szempontjából van meghatározó jelentősége.

Interreg program

A program különböző területi egységek közötti tudás-átadást, tapasztalat-cserét ösztönzi elsősorban. Kiemelt területei a határmenti programok – melyek közül kettő érinti Vas megyét -, a regionális programok – Duna Régió, Central Europe -, valamint a multilaterális programok – Interreg Europe kiírások.

A programok közül valamennyinek van relevanciája, jelenleg folyamatban vannak a program-dokumentum készítések.

A tervezett fejlesztési elképzelések megyei prioritások szerinti csoportosításban

3.1. Vállalkozás Fókuszú Gazdaságfejlesztési Prioritás

	Prioritás rövid leírása	Kapcsolódó EU tematikus cél	Kapcsolódó megyei átfogó cél	Prioritás intézkedései
1. prioritás - Vállalkozás fókuszú gazdaság-fejlesztés - hozzáadott érték növelése, nemzetközi versenyképesség erősítése				
	Cél hozzájárulni ahhoz, hogy a megye vállalkozásai sikeresen tudjanak önálló termékekkel megjelenni a piacon, másrészt minél nagyobb számban legyenek képesek egy adott termelési láncban szereplővé válni	(1) A kutatás, a technológia fejlesztés és az innováció megerősítése (3) Kkv-k versenyképességének fokozása (3)	A gazdaság teljesítő-képességének fokozása	Kezdő- és Mikro-vállalkozás Program, Kis- és Középvállalkozói Program, Nagyvállalati Program, Járműipari és Mechatronikai Program, Kreatívipari és K+F+I Program, Szociális Vállalkozások Programja, Alkonygazdaság Program, Ipari területek alpinfrastruktúra Programja

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
1. prioritás - Vállalkozás fókuszú gazdaság-fejlesztés - hozzáadott érték növelése, nemzetközi versenyképesség erősítés		
<p><i>1.1. Kezdő- és mikro-vállalkozások programja</i></p>	<p>Kezdő és működő mikro és kisvállalkozások sikeres működéséhez szükséges vállalkozói ismeretek fejlesztése, a vállalkozások irányításához, hatékonyabb működtetéséhez szükséges tudás széles körű elérhetőségének javítása szakma-specifikus tanácsadás igénybevételén keresztül</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alaptanácsadások - jogi, pénzügyi, munkavédelmi, közbeszerzési, környezetvédelmi, menedzsment 2. Speciális tanácsadások - szakma-specifikus ismeretek, minőségbiztosítási és innovációs és iparjogvédelmi tanácsadás nyújtása 3. Mikro-hitel Alap biztosítása a beszállítóvá váláshoz, hatékony monitoring rendszer kialakítása. 4. Inkubációs szolgáltatások - infrastruktúra, irodai és könyvelési szolgáltatások, vállalkozásindítási és működtetési ismeretek. 5. Virtuális vállalkozási környezet kialakítása diákok számára, akik a középiskolákból felváltva
<p><i>1.2. Kis- és középvállalkozói program</i></p>	<p>Célja, hogy elősegítse a vas megyei kis- és középvállalkozások versenyképességét, innovativitását és foglalkoztatási képességét.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mentor-program megvalósítása - középvállalkozásokkal kapcsolat-tartás, növekedési potenciállal rendelkező kisvállalkozások bevonása, a kiválasztás alapján szolgáltatás-fejlesztést végzése 2. Benchmarking rendszer működtetése - kulcsfontosságú működési, hatékonysági mutatók alapján komplex fejlesztési program végrehajtása 3. Trendelemzések végzése - hazai és nemzetközi piac alakulása, készletszintek változása, foglalkoztatási változások és beruházási elképzelések nyomon követése 4. Kutatás-fejlesztési aktivitás erősítése - az innovativitás, a kutatás-fejlesztés előmozdítása érdekében hazai és nemzetközi együttműködésekben részvétel ösztönzése
<p><i>1.3. Nagyvállalati program</i></p>	<p>A nagyvállalati program legfontosabb célja a befektetési és működési környezet fejlesztése a nagyvállalati igények pontos megismerésével, felmérésével, együttműködések előmozdításával, a szakképzés és felsőoktatás együttműködéseinek munkaerő-piaci erősítése a nagyvállalatok speciális igényeinek megfelelően, a megyei gazdaság hozzáadott-értékének növelése céljából.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nagyvállalati kapcsolatok erősítése - komplex felmérések készítése, a szakmai szükségletek mellett az egyéb, működtetéssel és fejlesztésekkel összefüggő igényeket integrálása. 2. Nagyvállalati társadalmi események, rendezvények, versenyek, szakmai utak szervezése 3. Kutatás-fejlesztési együttműködések elősegítése a felsőoktatási intézmények és a nagyvállalatok között Vas megyében 4. (Szak)képzési együttműködés

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
1. prioritás - Vállalkozás fókuszú gazdaság-fejlesztés - hozzáadott érték növelése, nemzetközi versenyképesség erősítés					
<i>1.1. Kezdő- és mikro-vállalkozások programja</i>	<ul style="list-style-type: none"> - térségi mikro-és kisvállalkozások - növekedés előtt álló családi vállalkozások, - a nők vezette vállalkozások - a fiatal vállalkozók - vállalkozást indítani szándékozó magánszemélyek 	<ul style="list-style-type: none"> - képzési programokba bevont vállalkozások száma (db) - tanácsadási programokba bevont vállalkozások száma (db) - vállalkozói kultúra oktatását bevezető iskolák száma (db) - együttműködési programokban résztvevő vállalkozások száma - szolgáltatási hiányterületeken elindított új vállalkozások száma (db) 	250	TOP1; GINOP1	Megye teljes területe
<i>1.2. Kis- és középvállalkozói program</i>	A megye középvállalkozásai, valamint a növekedési potenciállal rendelkező kisvállalkozások	<ul style="list-style-type: none"> - megyei mentorált középvállalkozások száma, illetve új kisvállalkozások bevonása - benchmarking elemzésben résztvevő vállalkozások száma - elkészült trendelemzés - benyújtott nemzetközi kutatás-fejlesztési projektek száma 	500	TOP1; GINOP1	Megye teljes területe
<i>1.3. Nagyvállalati program</i>	A megye nagyvállalatai, potenciális befektetők, esetleges beszállítók a kkv szektorból, felsőoktatási intézmények	<ul style="list-style-type: none"> - rendezvények, programok, szakmai utak száma, résztvevők visszajelzése. - vállalatok „láthatóságának”, társadalmi felelősségvállalásának, szponzorációs tevékenységének növekedése - KFI és a beszállítói együttműködések - nagyvállalati tanműhelyek és tanulószerveződések száma 	400	TOP1; GINOP1	Megye teljes területe

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
1. prioritás - Vállalkozás fókuszú gazdaság-fejlesztés - hozzáadott érték növelése, nemzetközi versenyképesség erősítés		
1.4. Járműipari és Mechatronikai program	<p>A Nyugat-Pannon Járműipari Központ programjához kapcsolódóan a megyei vállalkozások versenyképességének fejlesztése, beszállítói lehetőségének erősítése a jármű, és - gépipar valamint az elektronikai ipar területén.</p> <p>A Nyugat-Pannon Járműipari Központ programjának további projektjei kidolgozás alatt állnak, és a későbbi változatban a megyei operatív program szerves részét fogja képezni.</p>	<p>1. Beszállítói térkép kialakítása - lehetséges térségi magyar beszállítói kapacitások feltérképezése, térségi kkv-k elérése, és bevonása</p> <p>2. Mentor rendszer kialakítása potenciális beszállítóknak</p> <p>3. Beszállítói hálózatfejlesztés - beszállítói benchmark, technológia és tudás transzferek támogatása, piacra jutás támogatása, menedzsment szemlélet erősítése</p> <p>4. Beszállítói Foglalkoztatási program - munkaerő igények és állások adatbázisa, információs szolgáltatások, a beszállítóvá válást lehetővé tevő munkaerő kiválasztásának segítése, munkaerő piaci kereslethez kapcsolódó kiválasztási és fejlesztési szolgáltatások (AC-DC), vállalkozások HR funkcionálisának fejlesztése, műszaki életpálya modellek kidolgozása, és beszállítói folyamatokhoz igazítása</p>

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költség-vetés	Forrás	Területi hatály
1. prioritás - Vállalkozás fókuszú gazdaság-fejlesztés - hozzáadott érték növelése, nemzetközi versenyképesség erősítés					
1.4. Járműipari és Mechatronikai program	- nagyvállalatok - kis- és közép vállalkozások	<ul style="list-style-type: none"> - Beszállítói fejlesztési programba bevont kkv-k száma (db) - Beszállítóvá vált kkv-k száma (db) - Magyar beszállító arány mértéke a jármű, gép-és elektronikai iparágakban (%) - Magyar beszállítók által előállított érték (Ft) - Beszállítóknál foglalkoztatottak száma (fő) 	600	TOP1; GINOP	Megye teljes területe

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
1. prioritás - Vállalkozás fókuszú gazdaság-fejlesztés - hozzáadott érték növelése, nemzetközi versenyképesség erősítés		
<p>1.5. <i>Kreatív-ipari és K+F+I program</i></p>	<p>Célja, hogy elősegítse a hozzáadott érték növelését a gazdaság ágazatának széles spektrumában, lehetőséget teremtsen egy vonzó, magasabb technológia-igényű és árrésű szegmensek irányába elmozdulásra.</p>	<p>1. Kreatívipari alprogram</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szemléletformálás – „megyét meghatározó márkatermék”, vagyis a Vas megyéhez kötődő helyi adottságok, termékek, az innovációs potenciál kommunikálása, melyek a program többi projektsomagjában megjelennek, rendhagyó „kreatív ipar” tanórák, kreatív, kreativitás vetélkedő a megye középiskolái számára, megyei kreatív díj, fórumok 2. Képzés és kompetenciafejlesztés a versenyképesebb megyei munkaerő-állományért - innovációs képzések, kreatív készségfejlesztő tréningek, termékfejlesztések a kézműves és helyi termékek, gyógytermékek, bútoripar, infó-kommunikáció és a turizmus területén - a „megyét meghatározó márkatermék” 3. Virtuális kreatívipari inkubáció „kreatív csekk rendszer” bevezetésével <p>2. IKT és Léggipari alprogram</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. IKT beszállítói lehetőségek megvalósítása - infokommunikációs eszközökkel való vállalkozói tevékenységek igénybe vétele, adatbázis-menedzsment, szimuláció, adatbányászat. 2. Aeronautikai és űripari beszállítói lehetőségek ösztönzése - beszállításra alkalmas vállalkozások technológiai kompetenciáinak felmérése, felkészítés és fejlesztés, együttműködési projektek generálása, beszállítóvá válás támogatása 3. Asztrofizikai kutatási tevékenységek - spektrográfiai vizsgálatok végzése, színképelemzések, Big-Data-Science vizsgálatok és kutatások, 4. Alkalmazott fizikai és matematikai ismeretek hasznosítása - a Nyugat-Magyarországi Egyetem SEK TTK Doktori Iskolájában meglévő elméleti matematikai ismeretek gyakorlati hasznosítása a célkitűzés 5. Tudományos eredmények disszeminációja - az elért tudományos eredményeknek, felfedezéseknek közérthető nyelven történő megosztása, a fizika, csillagászat, matematika népszerűsítése <p>3. Fa- és Bútoripari alprogram</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gyártásfejlesztés - innovatív technológiák fejlesztése és bevezetése a fa és bútoriparban 2. Innovatív termékfejlesztés hazai és export piacra - idősék bútorai fejlesztése és piacra vitele, közösségi bútorok, közterületi bútor fejlesztése és piacra vitele, speciális textilek fejlesztése 3. Faszerkezetű mintaház-rendszer fejlesztése és mintaprojekt szintjén történő megvalósítása 4. Hálózatosság, együttműködés ösztönzése <p>4. Gyógytermék Fejlesztő Centrum alprogram</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kutatások, vizsgálatok végzése különböző gyógyászati, rehabilitációs célok esetében 2. Gyógyvíz- és gyógynövény-bázisú új termékek fejlesztése 3. Gyógytermékeket készítő, fejlesztő vállalkozások számára információ nyújtása a termékeik piaci bevezetéséhez, kialakításához

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
1. prioritás - Vállalkozás fókuszú gazdaság-fejlesztés - hozzáadott érték növelése, nemzetközi versenyképesség erősítés					
<i>1.5. Kreatívipari és K+F+I program</i>	- mechatronikai vállalkozások, - IKT cégek, IKT start-up	- nemzetközi tenderbe bevont vállalkozások száma - IKT megbízások száma helyi vállalkozások számára - alkalmazott fizikai és matematikai ismeretet hasznosító vállalkozások száma - központhoz kapcsolódó kutatási projektek generálása - tudományos publikációk, rendezvények száma - iskolai rendezvények száma	900	GINOP1	Megye teljes területe
Kreatívipari alprogram	- mikro-, kis-, középvállalkozások, - egyetemek, kutatóintézetek, - gazdaságfejlesztési szervezetek, - start-up vagy spin-off vállalkozást alapítani kívánó magánszemélyek	- Szolgáltatást igénybe vevő vállalkozások száma - Elkészült publikációk, kiadványok száma, innovációs fórumok, rendezvények száma - Képzések és képzetek száma	300	TOP1; GINOP	Megye teljes területe
<i>IKT és Légiipari alprogram</i>	- megyei gazdaságfejlesztő hálózatok, klaszterek, - a kreatív iparág szereplői	- Elért általános és középiskolák, elért diákok száma - Nemzetközi együttműködések, pályázatok száma - Megyei innovációk száma			
<i>Fa- és Bútoripari alprogram</i>	- a fa- és bútorigarban tevékenykedő kis- és középvállalkozások - fa- és bútorigar beszállítók	- keresletet előrejelző kutatási jelentések és piacra viteli tervek, fejlesztést bemutató tanulmányok - fejlesztések vállalkozásoknál történő bevezetése, beszerzett gépek száma, értéke - megvalósításban részt vett fa-és bútorigar kkv-k száma - megvalósult innovációk száma% fejlesztést bemutató tanulmányok	500	GINOP	Megye teljes területe
<i>Gyógytermék Fejlesztő Centrum</i>	helyi vállalkozások, turisztikai szolgáltatók	- szolgáltatásba bevont vállalkozások száma (db) - fejlesztett új termékek, termék-családok száma (db) - érintett turisztikai szolgáltatók árbevételének alakulása (Ft)	350	TOP1, GINOP1	Egyeztetés alatt

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
1. prioritás - Vállalkozás fókuszú gazdaság-fejlesztés - hozzáadott érték növelése, nemzetközi versenyképesség erősítés		
<p><i>1.6. Szociális vállalkozások programja</i></p>	<p>Célkitűzés, hogy képessé kell tenni a szociális gazdaság szereplőit arra, hogy fenntartható gazdaságot hozzanak létre, önálló termékekkel/szolgáltatásokkal tudjanak megjeleni a piacokon, képesek legyenek együttműködni a közszféréval és a for-profit szektorral.</p>	<p>1. A szociális vállalkozások elindításához, a meglévők működőképessé tételéhez és felfuttatásához kapcsolódó szolgáltatások - üzleti terv és megvalósíthatósági tanulmány készítése, projektgenerálás, tanácsadás, coaching, mentorálás, a termékek és szolgáltatások piacra juttatását segítő marketingtámogatás</p> <p>2. Erőforrásokhoz való hozzáférés segítése - a létrehozáshoz vagy működéshez szükséges jogszabályok, pénzügyi kondíciók, munkaügyi- és HR információk elérhetővé tétele, partner/termék/szolgáltatáskeresés, közvetítés, virtuális inkubátorház létrehozás</p> <p>3. Szemléletformálás - a társadalmilag felelős vállalkozó „megteremtése”</p> <p>4. Szociális vállalkozások infrastruktúra, technológia, és eszközfejlesztése, marketing tevékenység támogatása</p> <p>5. Jó gyakorlatok megismertetése, azok adaptálásához szakmai támogatás nyújtása</p> <p>6. Szakmai, módszertani anyagok elkészítése</p>
<p><i>1.7. Alkony-gazdaság centrum program</i></p>	<p>Célkitűzés a nyugat-európai általános idősödési folyamatra alapozva, valamint a megye vonzó természeti környezetét és elhelyezkedését hasznosítva munkahelyek jöjjenek létre Vas megyében</p>	<p>1. Szükséges szolgáltató alpinfrastruktúra megteremtése – a minőségi célcsoportok megnyerése érdekében megfelelő minőségű szolgáltatói háttérrel és alpinfrastruktúrával kell rendelkezni.</p> <p>2. Üzemeltetők megszólítása, megnyerése – a professzionális piackutatás és marketing támogatása, a lehetséges helyi foglalkoztatási és vállalkozói multiplikatív hatás tudatos elősegítése - helyi élelmiszer, minőségi foglalkoztatás, gyógyászati kapcsolódás, stb.</p> <p>3. Oktatás, képzés – a minőségi szolgáltatáshoz kapcsolódó, nyelveket beszélő, rugalmas munkavégzésre nyitott szakemberek folyamatos biztosításának a programja</p>

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
1. prioritás - Vállalkozás fókuszú gazdaság-fejlesztés - hozzáadott érték növelése, nemzetközi versenyképesség erősítés					
<i>1.6. Szociális vállalkozások programja</i>	Szociális gazdaság menedzsentje, azok szakmai megvalósítói és szociális vállalkozások	<ul style="list-style-type: none"> - fejlesztett szociális vállalkozások száma - rendezvények, fórumok, illetve résztvevők száma - tanácsadási napok száma - közvetített pénzügyi szolgáltatások száma - a támogatott szervezetekben foglalkoztatottak száma 	150	TOP6; GINOP; HEFOP	Megye teljes területe
<i>1.7. Alkonygazdaság centrum program</i>	Lakosság (felnőttek, időskorúak) Kis- és középvállalkozások Egészségügyi intézmények és egészségügyi vállalkozások Külföldi alkonygazdasági szereplők Egyház	<ul style="list-style-type: none"> - megtelepült új vendégek száma (fő) - bevont helyi vállalkozások száma (fő) - új foglalkoztatottak száma (fő) - megvalósult beruházások értéke (Ft) 	400	TOP1	Megye egész területén, de egyeztetés alatt Kőszeg, Vasvár, Jánosháza

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
1. prioritás - Vállalkozás fókuszú gazdaság-fejlesztés - hozzáadott érték növelése, nemzetközi versenyképesség erősítés		
<i>1.8. Ipari területek helyi alap-infrastruktúrájának kiépítése, fejlesztése</i>	Célkitűzés, hogy a megye területén aktív vállalkozások versenyképes helyszínen és formában tudják végezni gazdálkodásukat. A feladat, hogy az ehhez szükséges infrastruktúra rendelkezésre álljon.	<p>1. Ipari park, iparterület fejlesztés - meglévő ipari parkok és iparterületek bővítése, új vállalkozások megtelepítésére alkalmassá tétele</p> <p>2. Innovációs transzfer-intézmény indítása - technológiai transzfer park, elsősorban a megyeszékhelyen létrehozva</p>

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
1. prioritás - Vállalkozás fókuszú gazdaság-fejlesztés - hozzáadott érték növelése, nemzetközi versenyképesség erősítés					
<i>1.8. Ipari területek helyi alap-infrastruktúrájának kiépítése, fejlesztése</i>	<ul style="list-style-type: none"> - nagyvállalatok - önkormányzatok - kis- és középvállalkozások - letelepülni szándékozó munkavállalók 	<ul style="list-style-type: none"> - Betelepült vállalkozások száma (db) - Tudásátadásban realizált érték (Ft) - Új, minőségi munkaerő száma (fő) 	1 200	TOP1; GINOP	Megye teljes területe

Vállalkozások fejlesztési tervei

A vállalkozás-fókuszú gazdaság-fejlesztési prioritáshoz illeszkedő vállalkozói tervek a következő csoportosítás szerint mutatható be:

- finanszírozással kapcsolatos igények
- beszállítói program
- gépbeszerzés, eszközvásárlás
- nemzetköziesedés

A **finanszírozással kapcsolatos igényeket** az ágazati programból megvalósított különböző tervezett konstrukciók teljes mértékben le tudják fedni. Jelentős az igény a **mikro-hitel, a mikro-hitel plusz, valamint a forgóeszköz-finanszírozással** kapcsolatos termékekre.

A **beszállítói válás** már immár több évtizede hangoztatott célkitűzés. A már beszállító cégek esetében nagyon jelentős igény a magasabbra szintre lépés a beszállítás **hozzáadott érték láncában**, melyhez **komplex eszközök nyújtására** van szükség – ezek kiterjednek a menedzsment képességek fejlesztésén keresztül az innovációs tanácsadáson át a szakmai fórumokon és kiállításokon való részvételig.

A **hard eszközök** fejlesztése, folyamatosan nemzetközileg versenyképes szinten tartása minden fejlődő vállalkozás számára rendkívül nagy jelentőséggel bír.

A vállalkozások folyamatosan kívánják az értékesítésüket növelni, illetve a haza piacok csökkenése esetén **nemzetközi értékesítésből** kompenzálni. Ezért az export-ösztönzés különböző eszközei nagy népszerűségnek örvendenek a köreikben.

Együttműködés keretében tervezett intézkedések

Az **önkormányzat és a vállalkozói szektor** közötti együttműködés rendkívül aktív. Kiemelkedő példája a Járműipari és Mechatronikai Program. Hasonló együttműködésre alapoz az Alkonygazdasági Program is, egy másik területen.

A **non-profit, oktatói és for-profit** együttműködés példái a kreatívipari programok, a kis- és középvállalkozói program, a szociális gazdaság, fa- és bútorigipari valamint az IKT és légi-ipari programok. A felsorolás is egyértelműen mutatja, hogy a fejlesztő szervezetekkel és oktatási intézményekkel való együttműködés adja a program központi elemét.

Finanszírozás

Beszállítás

Eszköz-vásárlás

Külpiacra jutás

Széleskörű
partnerségek

3.2. Élelmiszer-termelés Prioritás

	Prioritás rövid leírása	Kapcsolódó EU tematikus cél	Kapcsolódó megyei átfogó cél	Prioritás intézkedései
2. prioritás – Élelmiszer-termelés - a helyi élelmiszer-termelés, fogyasztás ösztönzése, a vidék jövedelem-termelő és megtartó képességének erősítése				
	Cél hozzájárulni ahhoz, hogy a megye élelmiszer-ipara megerősödjön, hozzájárulva mind a jövedelemtermelő képesség növekedéséhez, mind az egészséges, helyi élelmiszerrel történő ellátáshoz	(3) Kkv-k versenyképességének fokozása (4) Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása (5) Éghajlat-változáshoz való alkalmazkodás	Foglalkoztatás bővítése Gazdaság teljesítőképességének javítása Természeti és kulturális erőforrások hasznosítása	Agrár-vállalkozói központ, Élelmiszer-mintaprogram, Látványüzem program

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
2. prioritás – Élelmiszer-termelés - a helyi élelmiszer-termelés, fogyasztás ösztönzése, a vidék jövedelem-termelő és megtartó képességének erősítése		
<p>2.1. Agrár-vállalkozói Központ Program</p>	<p>Az élelmiszertermelő vidék program, az egészséges táplálkozás népszerűsítése és oktatása, az állattartás és növénytermesztés oktatása, a környezetbarát technológiák népszerűsítése, valamint az agrárvállalkozók oktatása olyan célkitűzések, melyek kapcsolódnak egymáshoz, és egy közös demonstrációs centrumban integrálható.</p> <p>Célja továbbá egy geoinformatikai alapú, megyei szintű, finomléptékű hatáselemző- és döntéstámogató szakértői rendszer létrehozása, mely mind a természeti környezet (hozam-számítások, nemesítések, stb.), mind az épített környezet szempontjából támogat.</p>	<p>1. Agrárvállalkozói Centrum alprogram</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Növénytermesztési mintatelep létrehozása - mind gabonanövények, mind gyümölcsök telepítését követően a gazdálkodás, oktatás és élményalapú attrakció is meg tud valósulni. 2. Állattartási mintatelep létrehozása, a háztáji gazdálkodásra is jellemző állattípus tenyésztése megoldott 3. Vágópont és hentes üzem, valamint kisléptékű tejfeldolgozó kialakítása 4. Zöldenergia alkalmazása – mind az előállítási, mind a feldolgozási folyamat során, valamint az oktatási létesítményekben 5. Élményközpont szolgáltatások – olyan élményközpontként szolgáljon, mely a társadalom széles köreinek nyújt élményalapú oktatást. Iskolai és óvodai programok, családi program egyaránt létrejön. 6. Oktatási, képzési helyszín – agrárvállalkozást indító, vagy azt tervező vállalkozók, magánszemélyek számára oktatási program létrehozása a tevékenység tartalma. Komplex tréning-program révén nyújt ismereteket, melyet különböző mentorálási programokkal egészít majd ki 7. Szemlélet-formálás – a helyi élelmiszer jelentőségének tudatosítása, a munkahely-teremtésben és élhető vidékben betöltött szerepének bizonyítása, a minőség-biztosítás rendszerének ismertetése azok a feladatok, melyeket a központnak mindenképpen be kell töltenie <p>2. Környezeti Kiválósági Központ alprogram</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adatelemzési és szintetizálási tevékenységek - adatintegráció térinformatikai alapon, 21. századi hőmérséklet- és csapadéktendenciák meghatározása Vas megye területére, természeti és épített környezet finomléptékű elemzése, környezeti megfigyelő és információs rendszerek regionális kiépítése, megújuló energia potenciáljára vonatkozó területi ismeretek folyamatos karbantartása 2. Adatelemzésre épülő szolgáltatási tevékenységek - termény-optimalizáció elősegítése, típus, hozam, öntözés, stb. területein. Digitálisan elérhető formában, testre szabottan, tanácsadási tevékenységgel, erdészetek számára előrejelzések készítése, szaktanácsadás, megújuló energia alkalmazások vállalkozások, lakosság és közületek számára. Helyrajzi számra meghatározott optimális megújuló-energia javaslatok készítése, fényszennyezéssel kapcsolatos alkalmazások vállalkozások és önkormányzatok számára; alkalmazott kutatások vállalkozásokkal, közvilágítás-optimalizáció településeknek, intelligens város és várostervezés; növény-nemesítés vállalkozásokkal együttműködésben; szárazságtűrő fajták nemesítése; energiaültetvényekkel kapcsolatos kutatások, és alkalmazásai 3. Szemléletformálás, forgatókönyvek készítése - regionális klímaforgatókönyvek, sebezhetőség elemzése, disszemináció

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költség-vetés	Forrás	Területi hatály
2. prioritás – Élelmiszer-termelés - a helyi élelmiszer-termelés, fogyasztás ösztönzése, a vidék jövedelem-termelő és megtartó képességének erősítése					
2.1. Agrár-vállalkozói Központ Program	- térségi mikro-és kisvállalkozások - növekedés előtt álló családi vállalkozások, - a nők vezette vállalkozások - a fiatal vállalkozók - vállalkozást indítani szándékozó magánszemélyek	- Képzésbe bevont agrárvállalkozók száma (db) - Iskolai és turisztikai látogatók száma (fő) - Feldolgozott élelmiszer mennyisége (tonna)	1 700	TOP1; TOP2; GINOP	Egyeztetés alatt
Agrárvállalkozói Centrum alprogram					
Környezeti Kiválósági Központ alprogram	Agrárszereplők, erdőgazdálkodók, államigazgatás, agrárkamara, építészkamara, nemzeti parkok	- tanácsadásban részesülő agrárvállalkozások száma - erdészeti vállalkozás számára fejlesztési programok száma - vállalkozással elindított kutatás-fejlesztési projektek száma - növény-nemesítési projektek száma - energia-ültetvényel kapcsolatos projektek száma	750	TOP1; GINOP	Egyeztetés alatt

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
2. prioritás – Élelmiszer-termelés - a helyi élelmiszer-termelés, fogyasztás ösztönzése, a vidék jövedelem-termelő és megtartó képességének erősítése		
2.2. Járási Rövid Ellátási Láncok kialakítása	<p>Célkitűzés a legalább részleges önellátás, majd a minél teljesebb-körű élelmiszer-önellátás, végül a jelentkező „felesleg” /export/piacra juttatásának megszervezése - a közellátás bázisán elindítva</p> <p>Célja, hogy a lakosok és turisták széles körének biztosítson minőségi, helyi élelmiszer vásárlási és fogyasztási lehetőséget</p>	<p>1. Városterzési ellátási alprogram</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beszállítói térkép kialakítása - lehetséges helyi beszállítói kapacitások feltérképezése, térségi kkv-k elérése, és bevonása 2. Beszerezési feltételek feltérképezése, beszállítói ütemterv létrehozása 3. Beszállítói hálózatfejlesztés - beszállítói kapacitás és kompetencia fejlesztése 4. Technológiai fejlesztése - konyhatechnikai és kapacitás megerősítése 5. Minőségbiztosítási rendszer működtetése 6. Promóció és disszemináció végzése <p>2. Városterzési helyi élelmiszer alprogram</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Helyi élelmiszer-termelők fejlesztési programja - csomagolás, minőség-biztosítás, szaktanácsadás 2. Helyi élelmiszert értékesítő helyszínek, piacok infrastrukturális feltételeinek javítása

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költség-vetés	Forrás	Területi hatály
2. prioritás – Élelmiszer-termelés - a helyi élelmiszer-termelés, fogyasztás ösztönzése, a vidék jövedelem-termelő és megtartó képességének erősítése					
2.2. Járási Rövid Ellátási Láncok kialakítása Várostérségi ellátási alprogram	helyi lakosság, agrár-vállalkozók, önkormányzatok	<ul style="list-style-type: none"> - Beszállítói fejlesztési programba bevont kkv-k száma (db) - Ellátott lakosok száma (fő) - Elégedettségi visszajelzés az élelmiszerekkel kapcsolatosan (%) - Magyar beszállítók által előállított érték (Ft) - Beszállítóknál foglalkoztatottak száma (fő) 	600	TOP1; GINOP; VP	Egyeztetés alatt
Várostérségi helyi élelmiszer alprogram	helyi lakosság, agrár-vállalkozók, turisták, önkormányzatok	<ul style="list-style-type: none"> - Beszállítói fejlesztési programba bevont kkv-k száma (db) - Ellátott lakosok száma (fő) - Elégedettségi visszajelzés az élelmiszerekkel kapcsolatosan (%) - Magyar beszállítók által előállított érték (Ft) - Beszállítóknál foglalkoztatottak száma (fő) 		TOP1; GINOP; VP	Egyeztetés alatt

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
2. prioritás – Élelmiszer-termelés - a helyi élelmiszer-termelés, fogyasztás ösztönzése, a vidék jövedelem-termelő és megtartó képességének erősítése		
2.3. Látványüzem program	Célja, hogy az élelmiszeripart népszerűsítse, turisztikai látványként szolgáljon, egyúttal a működtető vállalkozások ismertségét is erősítse	<p>1. Helyi élelmiszer-termelő vállalkozások bázisán bemutató infrastruktúra kiépítése - látványpontok, üzemi folyamatok bemutatása, attrakív programok szervezése</p> <p>2. A megye több pontján működő üzemekre építő látvány-telepek hálózatba szervezése, oktatási és turisztikai célú hasznosításának maximalizálása</p>

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költség-vetés	Forrás	Területi hatály
2. prioritás – Élelmiszer-termelés - a helyi élelmiszer-termelés, fogyasztás ösztönzése, a vidék jövedelem-termelő és megtartó képességének erősítése					
2.3. Látványüzem program	helyi lakosság, agrár-vállalkozók, turisták, önkormányzatok	<p>- Beszállítói fejlesztési programba bevont kkv-k száma (db)</p> <p>- Látogatók száma (fő)</p>		TOP1; GINOP; VP	Egyeztetés alatt

Vállalkozások fejlesztési tervei

Az élelmiszeripar, a helyi élelmiszer előállítása csak akkor tud sikeresen megvalósulni, ha annak teljes vertikumában, illetve valamennyi potenciálisan érintett körében egy következetes program-végrehajtás történik meg. Ennek szerves részét képezik a releváns vállalkozók, és a támogatásuk.

A vállalkozások számára a legfontosabb, hogy jövedelemszerző módon, **profitábilisan tudjanak gazdálkodni**. Ennek számos akadályát fogalmazták meg az élelmiszer-termelés vonatkozásában, melynek megoldására különböző támogatási eszközökre van szükségük. Ezek az alábbiak szerint csoportosíthatóak:

- technológia-fejlesztés, eszköz-vásárlás
- marketing-támogatás
- minőség-biztosítás, tanácsadás
- telephely-fejlesztés

A versenyképes gazdálkodáshoz szükséges **termelőeszközök és technológia** számos agrár-vállalkozó esetében korszerűtlen, **elavult**. Ugyanez igaz az előállítási lánc különböző szintjein lévő vállalkozásokra is – legyen szó modern **tárolásról, csomagolásról** vagy **kész-étel előállítást biztosító konyhatechnikáról**. Ezért mindenképpen szükséges állami eszközzel ennek a stratégiai célnak a megvalósíthatóságához hozzájárulni. A vállalkozások akkor tudják sikeresen megvalósítani a programjukat, ha a piaci kereslet is növekszik, és az igényeiknek megfelelően ehhez támogatást kapnak. A **helyi termékek promóciója, a helyi gazdaságok népszerűsítése** lényegi elem, mely a jelenlegi gazdálkodási feltételek mellett nem kitermelhető, és szükséges a szubvenciója. A **folyamatosan, magas minőségben történő termék-előállítás** nélkül nem reális célkitűzés a **fenntartható helyi élelmiszer-ipar**. A releváns vállalkozások számára támogatott módon kell elérhetővé tenni a minőség-biztosítási rendszerek bevezetését, fejlesztését, és az ehhez szükséges tanácsadást, mentorálást. A vállalkozások által megfogalmazott igény a **telephelyek fejlesztéséhez** nyújtott támogatás, mely szintén a fenntartható, nyereségesen működtethető, a munkahely-teremtéshez tartósan hozzájárulni tudó program feltétele.

Együttműködés keretében tervezett intézkedések

Az **önkormányzat, a közszféra és a vállalkozói szektor** közötti együttműködés példája az Agrár-vállalkozói Központ program, ahol közösségi célokat is szolgáló szolgáltatások működnek, üzleti szemléletű üzemeltetéssel.

Technológia-
fejlesztés

Marketing-
támogatás

Minőség-
biztosítás

Telephely-
fejlesztés

Közszféra és
magánszféra
kooperációja

3.3. Turizmus Prioritás

	Prioritás rövid leírása	Kapcsolódó EU tematikus cél	Kapcsolódó megyei átfogó cél	Prioritás intézkedései
3. prioritás - Turizmus - Egészség, Minőség, Egyediség szempontjainak érvényesítése a teljes programban, miközben tematikusan a Mozgásra történik a szerves építkezés				
	Cél hozzájárulni ahhoz, hogy a megye egyedi márkaépítés révén, összehangolt programok rendszerével minőségi vevőkört tudjon sikeresen meghódítani	(3) Kkv-k versenyképességének fokozása	<i>Foglalkoztatás bővítése</i> <i>Gazdaság teljesítőképességének javítása</i> <i>Természeti és kulturális erőforrások hasznosítása</i>	<i>Turisztikai tematikus program, Gyógytermék program, Egyedi turisztikai nyíltvizes attrakció program, Koordináció</i>

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
3. prioritás – Turizmus - Egészség, Minőség, Egyediség szempontjainak érvényesítése a teljes programban, miközben tematikusan a Mozgásra történik a szerves építkezés		
3.1. Gyógyászati és wellness turizmus program	<p>Célkitűzés az ötven év feletti, elsősorban nyugat-európai vendégekre alapozó, ízületi bántalmakra építő gyógyászati és rehabilitációs infrastruktúra és kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése</p> <p>Célja, hogy nemzetközileg versenyképes szolgáltatásokkal jelenjenek meg a piacon az országos jelentőségű gyógyhelyek, további vendégkört vonzva</p>	<p>1. Gyógyászati fejlesztési alprogram</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fürdőhelyi infrastrukturális fejlesztések 2. Magas minőségű oktatás, képzés biztosítása 3. Vevőanalízis, piackutatások végzése, marketing-tevékenység 4. Szolgáltatás-fejlesztési program végrehajtása - tematikus gyógyhelyek kialakítása <p>2. Kiemelt gyógyhelyek fejlesztési alprogram</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fürdőhelyi infrastrukturális fejlesztések 2. Szolgáltatás-fejlesztési program végrehajtása

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költség-vetés	Forrás	Területi hatály
3. prioritás – Turizmus - Egészség, Minőség, Egyediség szempontjainak érvényesítése a teljes programban, miközben tematikusan a Mozsásra történik a szerves építkezés					
3.1. Gyógyászati és wellness turizmus program	elsősorban ízületi bántalmaktól szenvedők, gyógyászati és rehabilitációs céllal érkezők	<ul style="list-style-type: none"> - Gyógyhelyek forgalmának fejlődése (Ft) - Ellátott páciensek száma (fő) - Elégedettségi visszajelzés a szolgáltatásokkal kapcsolatosan (%) - Magyar beszállítók által előállított érték (Ft) - Beszállítóknál foglalkoztatottak száma (fő) 		TOP1; GINOP	Egyeztetés alatt
Gyógyászati fejlesztési alprogram					
Kiemelt gyógyhelyek fejlesztési alprogram	elsősorban ízületi bántalmaktól szenvedők, gyógyászati és rehabilitációs céllal érkezők	<ul style="list-style-type: none"> - Gyógyhelyek forgalmának fejlődése (Ft) - Ellátott páciensek száma (fő) - Elégedettségi visszajelzés a szolgáltatásokkal kapcsolatosan (%) - Magyar beszállítók által előállított érték (Ft) - Beszállítóknál foglalkoztatottak száma (fő) 		GINOP	Sárvár, Bükfürdő

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
3. prioritás – Turizmus - Egészség, Minőség, Egyediség szempontjainak érvényesítése a teljes programban, miközben tematikusan a Mozgásra történik a szerves építkezés		
3.2. Szelíd turizmus program	Célkitűzés a meglévő természeti és tájjellegű értékekre építő, a természettel harmóniára törekvő turisztikai potenciál hasznosítása	<ol style="list-style-type: none"> 1. Élményporták kialakítása 2. Rába-Gyöngyös vízi út önkormányzati beruházásai 3. "Bringázz és Bámulj" program beruházásai

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költség-vetés	Forrás	Területi hatály
3. prioritás – Turizmus - Egészség, Minőség, Egyediség szempontjainak érvényesítése a teljes programban, miközben tematikusan a Mozgásra történik a szerves építkezés					
3.2. Szelíd turizmus program	elsősorban a gyermekes családok, valamint a burn-out által érintett célcsoportok	<ul style="list-style-type: none"> - élményporták száma (db) - fogadott vendégek száma (fő) - érintett turisztikai szolgáltatók árbevételének alakulása (Ft) 		VP	Egyeztetés alatt

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
3. prioritás – Turizmus - Egészség, Minőség, Egyediség szempontjainak érvényesítése a teljes programban, miközben tematikusan a Mozgásra történik a szerves építkezés		
3.3. Kulturális, aktív és vallási turisztikai programok	Célkitűzés a rendezvények közötti szinergia megteremtése, minőségi fókuszálás, célközönség széleskörű bevonása. Tematikus fókuszok: Szent Márton, Római kor, Mária út, Kastélyok.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kapcsolódó önkormányzati beruházások megvalósítása 2. Rendezvények koordinált megvalósítása 3. Megye teljes területének bevonására törekvés

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költség-vetés	Forrás	Területi hatály
3. prioritás – Turizmus - Egészség, Minőség, Egyediség szempontjainak érvényesítése a teljes programban, miközben tematikusan a Mozgásra történik a szerves építkezés					
3.3. Kulturális, aktív és vallási turisztikai programok	helyi lakosság, hazai és külföldi vendégek, rendezvény-szervezők, önkormányzatok	<ul style="list-style-type: none"> - rendezvényeken résztvevők száma (fő) - rendezvényeken kiállítók, termék-bemutatók, kereskedők árbevétele (Ft) - érintett turisztikai szolgáltatók árbevétele alakulása (Ft) 		GINOP	Egyeztetés alatt

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
3. prioritás – Turizmus - Egészség, Minőség, Egyediség szempontjainak érvényesítése a teljes programban, miközben tematikusan a Mozgásra történik a szerves építkezés		
3.4. Nagyléptékű vízfelület kialakítása	Célkitűzés, hogy egyszerre valósuljon meg szükséges árvíz-védelmi beruházás és a turizmusban új vendégkört sikerüljön megszólítani, elsősorban az aktív szabadidő eltöltésre vágyókat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vízfelület kialakítása 2. Kapcsolódó szolgáltatások kiépítése 3. Rendezvények, programok végrehajtása

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költség-vetés	Forrás	Területi hatály
3. prioritás – Turizmus - Egészség, Minőség, Egyediség szempontjainak érvényesítése a teljes programban, miközben tematikusan a Mozgásra történik a szerves építkezés					
3.4. Nagyléptékű vízfelület kialakítása	helyi lakosság, hazai és külföldi vendégek	<ul style="list-style-type: none"> - árvízi káresetek száma, értéke (db, Ft) - helyszínre látogatók száma (fő) - a megyébe érkező vendégek számának változása (fő) - érintett turisztikai szolgáltatók árbevételének alakulása (Ft) 	2 500	TOP2, GINOP, EKOP	Bük, Bő, Gór, Kőszeg, Lukácsháza (KRAFT-projekt)

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
3. prioritás – Turizmus - Egészség, Minőség, Egyediség szempontjainak érvényesítése a teljes programban, miközben tematikusan a Mozgásra történik a szerves építkezés		
3.5. Turisztikai koordináció megvalósítása	Célkitűzés, hogy a turizmusban megvalósuljon a koordinált végrehajtás, a tudatos márkáépítés, valamint a pozícionálásnak megfelelő fejlesztések. Ennek feltétele a kiszámíthatóan működő szervezeti háttér.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jövőkép, stratégia megalkotása, akcióterv készítése 2. Márka-orientált építkezés ösztönzése, végrehajtások koordinációja 3. Marketing és piackutatási tevékenység végzése, érdek-képviselő

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költség-vetés	Forrás	Területi hatály
3. prioritás – Turizmus - Egészség, Minőség, Egyediség szempontjainak érvényesítése a teljes programban, miközben tematikusan a Mozgásra történik a szerves építkezés					
3.5. Turisztikai koordináció megvalósítása	helyi lakosság, hazai és külföldi vendégek	<ul style="list-style-type: none"> - megyébe érkező vendégek száma (fő) - a megyébe érkező vendégek költséinek változása (Ft) - érintett turisztikai szolgáltatók árbevételének alakulása (Ft) 	400	TOP2, GINOP	Egyeztetés alatt

Vállalkozások fejlesztési tervei

A turizmus területén tevékenykedő vállalkozások által megfogalmazott igények közül a következők emelkednek ki:

- minőségi munkaerő folyamatos biztosítása
- marketing tevékenységhez történő hozzájárulás
- infrastruktúra-fejlesztésben és szolgáltatás-fejlesztésben történő támogatások

Minőségi
munkaerő

Marketing
támogatás

Infrastruktúra-
és szolgáltatás-
fejlesztés

A turizmusban az egyik leggyakrabban megfogalmazott elvárás a **minőségi munkaerő** folyamatos biztosítása. Különösen Ausztria elszívó hatása miatt komoly kihívásokkal küzd az ágazat, hogy megtartsa a megfelelő szakembereket, minden területen. Ezért a **képzési támogatások, bérkiegészítések, egyéb juttatásokban** történő plusz források segíteni tudják az ágazat vállalkozásait, hogy ezen a területen előbbre tudjanak lépni.

A **marketing területén** jelentős lehetőségek vannak, melyekben mindenképpen előbbre kívánnak lépni a szereplők. Ezek a **piackutatási tevékenységek, szegmentálások, vevőigény-kutatások**, kül- és a hazai piacon történő, akár **együttes megjelenések**, illetve **kiadványok, promóciós eszközök**. De ide tartoznak az új **termék- és szolgáltatás-fejlesztések** is.

Mivel az ágazat folyamatos költségprés alatt dolgozik, ezért a fejlesztési forrásaik nyomás alatt vannak. A mennyiség helyett a minőségi szemlélet hangsúlyozása mellett fontos, hogy az ágazat szereplői támogatáshoz jussanak **infrastruktúra és szolgáltatás-fejlesztési terveik** megvalósítása érdekében.

Együtműködés keretében tervezett intézkedések

Az **non-profit és a vállalkozói szektor** közötti együtműködés példája a gyógytermék fejlesztési program, valamint a megyei szinten már elindult turisztikai koordinációs szervezet.

Közszféra és
magánszféra
kooperációja

Vállalkozások közötti együtműködés teszi lehetővé a turisztikai intézkedések szinte valamennyi elemét – szelíd turizmus, rendezvények területén, stb.

Az **önkormányzat és a vállalkozói szféra** közötti kooperáció példája a történelmi, vallási hagyományokon alapuló turisztikai potenciál kiaknázása, mint például a Szent Márton év.

3.4. Energia-hatékonyság Prioritás

	Prioritás rövid leírása	Kapcsolódó EU tematikus cél	Kapcsolódó megyei átfogó cél	Prioritás intézkedései
4. Prioritás - Energia-hatékonysági Program - környezettudatos "Zöld Vas megye" megvalósításához hozzájárulás				
	Cél hozzájárulni ahhoz, hogy a megye energetikai szempontból fenntarthatóság irányába haladjon tovább	<p>(1) Kutatás, a technológia-fejlesztés és az innováció megerősítése</p> <p>(4) Alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása</p> <p>(5) Éghajlat-változáshoz való alkalmazkodás</p> <p>(6) Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése</p> <p>(7) Fenntartható közlekedés elősegítése</p>	Természeti és kulturális erőforrások hasznosítása	Épület-energetikai program, Közvilágítási program, Zöld hő program, Smart City program

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
4. Prioritás - Energia-hatékonysági Program - környezettudatos "Zöld Vas megye" megvalósításához hozzájárulás		
4.1. Épület-energetikai program	Célkitűzés, hogy valamennyi épület esetében a beruházási program révén csökkenjen a fenntartási költség valamint a környezetterhelés	Épületek energetikai célú komplex beruházási programja

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költség-vetés	Forrás	Területi hatály
4. Prioritás - Energia-hatékonysági Program - környezettudatos "Zöld Vas megye" megvalósításához hozzájárulás					
4.1. Épület-energetikai program	önkormányzatok, vállalkozások, magánszemélyek	- energetikai beruházásba bevont épületek száma (db) - energetikai, fenntartási költség csökkenése (Ft)		TOP3.2; GINOP4; KÖFOP4; KEHOP5	Megye teljes területe

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
4. Prioritás - Energia-hatékonysági Program - környezettudatos "Zöld Vas megye" megvalósításához hozzájárulás		
4.2. Közvilágítás megújítása program	Célkitűzés, hogy energiatakarékos közvilágítás kerüljön kialakításra a közterületeken és a középületeken	Világítás-korszerűsítési program megvalósítása

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költség-vetés	Forrás	Területi hatály
4. Prioritás - Energia-hatékonysági Program - környezettudatos "Zöld Vas megye" megvalósításához hozzájárulás					
4.2. Közvilágítás megújítása program	önkormányzatok	<ul style="list-style-type: none"> - energetikai beruházásba bevont települések, épületek száma (db) - energetikai, fenntartási költség csökkenése (Ft) - környezetterhelés, fényszennyezés csökkenése 			Megye teljes területe

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
4. Prioritás - Energia-hatékonysági Program - környezettudatos "Zöld Vas megye" megvalósításához hozzájárulás		
4.3. Zöld hő program	Célkitűzés, hogy a településeken, lakosságszámtól függetlenül, mind az energia előállítása, mind pedig a célba juttatása környezetbarát módon valósuljon meg, a távhő vonatkozásában	Méret-hatékony közszolgáltatást támogató, energetikai fejlesztések megvalósítása

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költség-vetés	Forrás	Területi hatály
4. Prioritás - Energia-hatékonysági Program - környezettudatos "Zöld Vas megye" megvalósításához hozzájárulás					
4.3. Zöld hő program	önkormányzatok, energetikai szolgáltatók, illetve beszállítók	- programba bevont települések, épületek száma (db) - energetikai, fenntartási költség csökkenése (Ft)		TOP3.2	Megye teljes területe

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
4. Prioritás - Energia-hatékonysági Program - környezettudatos "Zöld Vas megye" megvalósításához hozzájárulás		
4.4. <i>Smart city program</i>	Célkitűzés, hogy előrelépés történjen a környezettudatos település-tervezési folyamatokban.	1. Települési energia-menedzsment programok 2. Várostervezés ökológiai szempontok érvényesítésével 3. Intelligens city logisztikai , közlekedési tervezés

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
4. Prioritás - Energia-hatékonysági Program - környezettudatos "Zöld Vas megye" megvalósításához hozzájárulás					
4.4. <i>Smart city program</i>	önkormányzatok, várostervezésben és -rendezésben érintettek, logisztikai vállalkozások	- programba bevont települések száma (db) - energetikai, fenntartási költség, környezetterhelési költségek csökkenése (Ft)		TOP2; GINOP; nemzetközi források	Megye teljes területe

Vállalkozások fejlesztési tervei

Az **energia-hatékonyság területén**, működési költségeiknek csökkentése érdekében a vállalkozások számos fejlesztési elképzelést fogalmaztak meg. A következő elemek voltak a legfontosabban:

- épület-energetikai hatékonyság-javítás
- fűtési-hűtési rendszerek fejlesztése
- működéssel, termeléssel kapcsolatos energia-költségek csökkentése
- beszállító lehetőség energetikai fejlesztésekbe

Az épületek jelentős része fejlesztendő állapotban van. A legfontosabb prioritás a legtöbb esetben az **épületek szigetelésének** a javítása. Ezen a területen kell jelentősen előbbre lépni a vállalkozások meghatározó részénél.

A **fűtési-hűtési rendszerek rekonstrukciója**, környezetbarát megoldásokkal való ellátása, illetve számos esetben a különböző elemek hatékonyság-növelő harmonizációja nagy hangsúlyt kap a vállalkozások körében.

A vállalkozások annak érdekében, hogy termelésüket versenyképesen tudják fenntartani, illetve nemzetközi pozíciójukat javítani, a **termeléshez kötődő energia-költségeiknek** optimalizációjára törekednek. Ebben az erőfeszítésükben minden támogatási eszköz a munkahely-teremtés, illetve megtartás céljához tud hozzájárulni.

Számos alkalommal megfogalmazott igény, hogy **szerepet kívánnak kapni a helyi vállalkozók a helyi energetikai fejlesztésekben**. Az erre való törekvés nagymértékben tudja javítani a gazdasági stabilitásukat.

Együttműködés keretében tervezett intézkedések

Az **önkormányzat és a vállalkozói szféra** közötti együttműködés jó példáira alapoznak az intézkedések. Igaz ez különösen a közvilágítási, a Smart City és a Zöld hő program-fejezetekre.

Az **egyetemi kutatók, vállalkozók és önkormányzat** közötti együttműködések is széles teret kapnak az intézkedések között, jelentősen alapozva a helyi egyetem doktori iskolájára.

Épület-energetika

Fűtés-hűtés korszerűsítés

Működési költségek

Beszállítói lehetőségek

Önkormányzat és vállalkozói szféra kooperációja

Egyetem, önkormányzat és vállalkozók

3.5. Emberi Erőforrás Fejlesztési Prioritás

	Prioritás rövid leírása	Kapcsolódó EU tematikus cél	Kapcsolódó megyei átfogó cél	Prioritás intézkedései
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja				
	Cél hozzájárulni ahhoz, hogy a megye lakossága egészséges, fejlődésre nyitott és képes emberek közössége legyen	<p>(3) Kkv-k versenyképességének fokozása</p> <p>(8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése</p> <p>(10) Beruházás az oktatásba, készségekbe és az életen át tartó tanulásba</p>	<p><i>Foglalkoztatás bővítése</i></p> <p><i>Gazdaság teljesítőképességének javítása</i></p> <p><i>Munkaerő képzettségi szint növelése</i></p> <p><i>Periférián lévő kistéleplések teljes leszakadásának megakadályozása</i></p>	<p><i>Egészséges életmód program, Aktív szabadidő program, Tehetségek programja, Oktatás-képzési program, Kreatív város program, Közösségi terek kialakítása program, Egészségügyi-szociális-közoktatási és idősgondozási program, Hivatali infrastruktúra fejlesztési program</i></p>

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja		
<i>5.1. Egészséges életmód program</i>	Célkitűzés a célpopuláció egészségi állapotának és a megye népegészségügyi mutatóinak a javítása. Ezen kívül fontos az egészségtudatos magatartás propagálása, a prevenció fontosságának hangsúlyozása, a népegészségügyi szempontból kiemelten fontos nem fertőző betegségekre koncentrálni, egészségfejlesztő és prevenció programokon keresztül.	<p>1. Anya- és gyermek egészségügyi programok – családtervezést támogató programok, a terhességet érintő szemléletformálás és felvilágosítás, interaktív programok kidolgozása felvilágosítás és megelőzés céljából, tájékoztató napok szervezése az ajánlott és kötelező védőoltásokról.</p> <p>2. Óvodásokat célzó programok – a napi mozgást népszerűsítő programok, szűrővizsgálatok szervezése, egészségtudatos magatartást népszerűsítő programok, prevenció programok a dohányzás, az alkohol- és kábítószer fogyasztás megelőzése érdekében, lelki-mentális egészséget védő programok.</p> <p>3. Az iskolás korosztályt célzó programok – a napi mozgást népszerűsítő programok, szűrővizsgálatok szervezése, egészségtudatos magatartást népszerűsítő programok, prevenció programok a dohányzás, az alkohol- és kábítószer fogyasztás megelőzése érdekében, lelki-mentális egészséget védő programok.</p> <p>4. Felnőtt lakosságot célzó programok – szűrővizsgálatok a népegészségügyi szempontból kiemelten fontos betegségekre koncentrálni, menedzserszűrések megszervezése, egészséges életmódot propagáló programok, figyelemfelhívó és ismeretterjesztő közösségi programok a népegészségügyileg fontos betegségek tekintetében.</p> <p>5. Időskorúakat célzó programok – az időskorúak esetében problémát jelentenek a következők (5i): inmobilitás, inkontinencia, iatrogénia, intellektualitás csökkenése, instabilitás. Ezért szükség van a krónikus betegségek szűrésére, a csontritkulást célzó szűrővizsgálatokra, az aktív időskort népszerűsítő programokra, a demencia</p>

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költség-vetés	Forrás	Területi hatály
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja					
<i>5.1. Egészséges életmód program</i>	Lakosság (gyermekek, felnőttek, időskorúak) Kis- és középvállalkozások Egészségügyi intézmények és egészségügyi vállalkozások Óvodák, általános iskolák, gimnáziumok, középiskolák, egyetemek Alapítványok és egyesületek Egyház	- rendezvényeken résztvevők száma (fő) - népegészségügyi mutatók alakulása (%)	400	TOP6; EFOP	Megye teljes területe

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja		
5.2. Aktív szabadidő program	Célkitűzés, hogy a Szombathely-fókuszú programok mellett a megye minden részének bekapcsolása megtörténjen az aktív mozgásos tevékenységekbe, a térségi, földrajzi és épített adottságok kihasználása, széles tömegek részvételével. Minden korosztály találjon helyben elérhető mozgási lehetőséget.	<p>1. Kihívás/teljesítmény/történelmi túrák és rendezvények - minden korosztály megmozgatása jeles eseményekhez, történelmi dátumokhoz, helyi sajátosságokhoz kapcsolódóan, valamint a megye természeti adottságait kihasználva akadálypályák (vizesárok, sövény, domb stb) megtervezése, kijelölése.</p> <p>2. Fiatal reménységek bajnoksága - az iskolás (általános-közép) korosztály járási, területi és megyei versenyeztetésének biztosítása az alap, tantervi, valamint „divatos” mozgásformákban</p>

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költség-vetés	Forrás	Területi hatály
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja					
5.2. Aktív szabadidő program	Lakosság (gyermekek, felnőttek, időskorúak) Egészségügyi intézmények és egészségügyi vállalkozások Óvodák, általános iskolák, gimnáziumok, középiskolák, egyetemek Alapítványok és egyesületek Egyház	- rendezvényeken résztvevők száma (fő) - népegészségügyi mutatók alakulása (%)	300	TOP6; EFOP	Megye teljes területe

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja		
5.3. <i>Tehetségek program</i>	Célkitűzés, hogy integrált és komplex tevékenység-sorozat révén sikerüljön közösségi érzés elérésével a megye tehetséges embereit megtartani, illetve hazahozni.	<p>1. Gimnáziumi program - mentor és tehetséggondozó komplex program kialakítása és működtetése</p> <p>2. Felsőoktatási program - ösztöndíjprogram indítása a kiemelkedően tehetséges más városokban, országokban tanuló felsőoktatási hallgatók Vas megyébe történő későbbi hazatérése érdekében.</p> <p>3. Szakemberek hazatérése program - vas megyei vállalkozási lehetőségekről ajánlatok készítése és bemutatása olyan szakembereknek, akik tanulmányaik után még nem tértek haza Vas megyébe</p> <p>4. Szabad Egyetem program - Legalább 2-3 szakterületet komplex módon érintő, szakmai problémák áttekintése, a legújabb eredmények megismerését biztosító konferenciák, előadások, beszélgetések mellett, kulturális programokon való részvétel</p>

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költség-vetés	Forrás	Területi hatály
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja					
5.3. <i>Tehetségek program</i>	Lakosság (diákok, felnőttek) Általános iskolák, gimnáziumok, középiskolák, egyetemek Alapítványok, Egyház	- rendezvényeken résztvevők száma (fő) - hazatérő szakemberek száma (fő)	220	TOP6; EFOP	Megye teljes területe

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja		
5.4. Oktatás-képzési program	Célkitűzés, hogy folyamatosan tanuló, az újdonságra nyitott és a kihívásokat kreatívan, rugalmasan megközelítő lakosság éljen Vas megyében	<p>1. Szakképzési programok megvalósítása - a piaci igényekhez igazodó szakképzés, a munkaerő minőségi és mennyiségi rendelkezésre állásának elősegítése</p> <p>2. Kompetencia fejlesztési program - új technológiák által támogatott interaktív tanulás, a problémaalapú módszerek alkalmazása és a személyes képességek motivált felhasználására épülő oktatási szisztémák bevezetése és alkalmazása</p>

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költség-vetés	Forrás	Területi hatály
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja					
5.4. Oktatás-képzési program	Lakosság (diákok, felnőttek) Általános iskolák, gimnáziumok, középiskolák, egyetemek Alapítványok és egyesületek Egyház	<ul style="list-style-type: none"> - képzési programokon résztvevők száma (fő) - vállalati szféra munkaerő-elégedettségének alakulása (%) - aktivitási ráta alakulása (%) 	100	TOP6; EFOP	Megye teljes területe

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja		
5.5. Kreatív város – Fenntartható vidék KRAFT program	Célkitűzés, hogy minőségi és egyedi kutatási és oktatási infrastrukturális bázison megvalósuljon olyan multidiszciplináris képzési program, mely nemzetközi tudásból képes egyedi módon térségi fejlődést katalizálni	<p>1. Infrastrukturális fejlesztési programok megvalósítása - a magas minőségi oktatás és fizikai lakótér kialakítása</p> <p>2. Oktatási program végrehajtása - nemzetközi diákok és oktatók bevonásával több tudományágot átölelő egyetemi oktatási tevékenység szervezése és megvalósítása</p> <p>3. Kutatási és fejlesztési programok a térség/megye számára - a létrejött szellemi bázisra építve a megye hozzáadott értéket célzó programjainak megvalósításában aktív részvétel</p>

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja					
5.5. Kreatív város – Fenntartható vidék KRAFT program	Hazai és nemzetközi diákok Megyében működő, illetve induló innovációs centrumok Helyi lakosság	<ul style="list-style-type: none"> - kutatási és képzési programokon résztvevők száma (fő) - kutatásban, oktatásban résztvevők közül innovációba bevontak száma (fő) - koordinált kutatás-fejlesztési projektek száma (db) 		EFOP, GINOP, TOP1	Kőszeg és térsége

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja		
<i>5.6. Közösségi terek kialakítása, egyházi fejlesztések program</i>	<p>Célkitűzés, hogy az önkormányzatok aktív szerepvállalása mellett közösségi infrastrukturális bázison helyi közösségek megerősödjenek.</p> <p>Célkitűzés továbbá, hogy az egyházak magas minőségben tudják ellátni közösségformáló, érték-teremtő tevékenységüket, hozzájárulva egyúttal a helyi közösségek megtartó képességéhez.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Közösségi házak, épületek létrehozása, fejlesztése – a minőségi vidéki lét fontos eleme, a közösségi tér kialakítása Közösségi programok megvalósítása – a már korábban, illetve a fejlesztések által létrejött bázison megvalósuló programok Egyházi épületek fejlesztése – infrastrukturális fejlesztések, kialakítások Programok, események szervezése – a helyi közösségek számára fontos, érték-teremtő programok megvalósítása Szociális célú szolgáltatások nyújtása, biztosítása - a társadalmilag nehéz helyzetben lévő csoportok, tagok számára szociális tevékenység végzése

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja					
<i>5.6. Közösségi terek kialakítása, egyházi fejlesztések program</i>	Lakosság (gyerekek, felnőttek, időskorúak) Egyház Önkormányzatok	- létrejött beruházások száma (db) - szervezett programok száma (db) - rendezvényeken résztvevők száma (fő)		TOP2; TOP4; EFOP	Megye egész területén

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja		
5.7. Egészségügyi, szociális, közoktatási és idősgondozási program	Célkitűzés, hogy minőségi egészségügyi és szociális ellátás tudjon megvalósulni a megye teljes területén	<ol style="list-style-type: none"> 1. Orvosi rendelők fejlesztése – egészségügyi alapellátás feltételeinek biztosítás 2. Akadálymentesítés – a megközelíthetőség biztosítása a lakosság teljes köre számára 3. Bölcsődék, óvodák kialakítása, munkába állás segítése 4. Kórházi ellátási program - a minőségi kórházi ellátás országos programon keresztül kerül megvalósításra

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja					
5.7. Egészségügyi, szociális, közoktatási és idősgondozási program	Lakosság (gyerekek, felnőttek, időskorúak) Egyház Önkormányzatok	- létrejött beruházások száma (db) - ellátott emberek száma (fő) - férőhely-kapacitás és kihasználtság alakulása (fő)		TOP4	Megye egész területén

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja		
5.8. Hivatali infrastruktúra fejlesztése program	Célkitűzés, hogy a megye lakossága korszerű, ügyfél-barát és hatékony szolgáltató rendszeren keresztül részesüljön a hivatali ellátásban	1. Önkormányzati ingatlanok fejlesztése 2. Kormányhivatali és szakigazgatási szervei fejlesztések

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
5. Prioritás - Emberi Erőforrás Fejlesztési Program - az egészséges életmód és a tehetségek vonzásának programja					
5.8. Hivatali infrastruktúra fejlesztése program	Lakosság Kormányhivatal Önkormányzatok	- létrejött beruházások száma (db) - ellátott emberek száma (fő)		KÖFOP	Megye egész területén

Vállalkozások fejlesztési tervei

Az **emberi erőforrás fejlesztése területén** a vállalkozások jelentős számban fogalmaztak meg fejlesztési elképzeléseket. Ezek közül kiemelkednek jelentőségükben:

- szakképzési utánpótlásban való aktív szerepvállalás
- kompetencia-fejlesztésben való részvétel
- életen át tartó tanulás ösztönzése
- kutatási programokon való részvétel

A **szakképzés támogatása**, az igények megfogalmazásán túlmenően, számos ágazatban elhatározott és kommunikált szándéka vállalkozásoknak. Különösen fontos szerepet kap a járműiparban, de más szektorok cégvezetői is szándékoznak továbblépni ezen a területen. Mind a **szakképzés, közép- és felsőfokon, mind a felnőttképzés és átképzés** jelentős igény, mely komoly támogatási forrásra tart igényt.

A **kompetencia fejlesztés** szintén horizontálisan megfogalmazott elvárás. Kommunikatív, döntésképes, felelősség-vállaló munkavállalókkal lehet csak a vállalkozásoknak nemzetközileg sikeresnek lennie. Ezért jelent meg **önálló intézkedésként a programban**, mely a vállalkozók megfogalmazott igényeire alapoz. Az **életen át tartó tanulás** szintén szerves részét képezi az emberi erőforrás fejlesztésének. Az ehhez való támogatások jelentős mértékben tudják ösztönözni a vállalkozásokat, hogy éljenek ennek a fontos eszköznek az alkalmazásával.

A **kutatási programok** lehetőséget jelentenek arra, hogy a vállalkozások külső humán erőforrás igénybevételével legyenek képesek a versenyképességükhöz hozzájárulni. A hazai és nemzetközi oktatók, diákok bevonása az innovációs folyamatokba sok hazai vállalkozás számára tud potenciális versenyelőnyt biztosítani. Ezért a kutatói-vállalkozói együttműködések támogatása stratégiaiul fontos, és releváns.

Együttműködés keretében tervezett intézkedések

Az **önkormányzat és a vállalkozói szféra** közötti együttműködés példája az egészséges életmód program, melynek keretében iskolák, óvodák közösen vesznek részt egészséges életmódra nevelő programokon.

A **civil szféra és a vállalkozói közeg** közötti kooperáció példája a tehetségek programja, ahol a munkavállalók és munkáltatók egymásra találását segíti a civil szervezet.

Végül a **kormányzat, önkormányzat, egyetem és vállalkozói** szféra találkozási pontja a KRAFT program keretében – a Járműipari programhoz hasonlóan - valósul meg rendkívül látványosan.

Szakképzés

Kompetencia-
fejlesztés

Életen át tartó
tanulás

Kutatási
programok

Önkormányzat és
vállalkozói szféra
kooperációja

Civil és
vállalkozói
együttműködés

Egyetem,
kormány,
önkormányzat és
vállalkozók

3.6. Egészséges Környezet Prioritás

	Prioritás rövid leírása	Kapcsolódó EU tematikus cél	Kapcsolódó megyei átfogó cél	Prioritás intézkedései
6. Prioritás - Egészséges Környezeti Fejlesztések Program - az egészséges lakókörnyezet, az egészséget aktívan támogató települési beruházások programja				
	Cél hozzájárulni ahhoz, hogy a megye környezeti feltételei egészséges, minőségi életet tegyenek lehetővé	(5) Éghajlat-változáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok kezelésének elősegítése (6) Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése	Természeti és kulturális erőforrások hasznosítása	Szennyvíz-kezelési program, Hulladék-kezelési és hasznosítási program, Ivóvíz-ellátás fejlesztési program, Települési környezet fejlesztési program, Folyóvizek menti területek fejlesztési program

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
6. Prioritás - Egészséges Környezeti Fejlesztések Program - az egészséges lakókörnyezet, az egészséget aktívan támogató települési beruházások programja		
6.1. Szennyvíz-kezelési program	Célkitűzés, hogy megvalósuljon az ivóvíz-bázis védelme, valamint a keletkezett, kezelt szennyvíz-iszap hasznosuljon	1. Talajszennyezés mérséklése, szennyvízhálózat fejlesztése 2. Kezelt szennyvíz hasznosításának programja

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
6. Prioritás - Egészséges Környezeti Fejlesztések Program - az egészséges lakókörnyezet, az egészséget aktívan támogató települési beruházások programja					
6.1. Szennyvíz-kezelési program	Önkormányzatok	- létrejött beruházások száma (db) - veszélyeztetett lakosok számának csökkenése (fő) - környezetterhelés csökkenése		KEHOP, TOP2	Megye egész területén

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
6. Prioritás - Egészséges Környezeti Fejlesztések Program - az egészséges lakókörnyezet, az egészséget aktívan támogató települési beruházások programja		
6.2. Hulladék-kezelési és hasznosítási program	Célkitűzés, hogy a keletkezett hulladékoknak hatékony, környezetbarát és energiatudatos módon történjen a hasznosítása	1. Lakossági és ipari hulladék hasznosítása 2. Energia-visszanyerési és újrahasznosítási program 3. Szemlélet-formálás

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
6. Prioritás - Egészséges Környezeti Fejlesztések Program - az egészséges lakókörnyezet, az egészséget aktívan támogató települési beruházások programja					
6.2. Hulladék-kezelési és hasznosítási program	Lakosság (gyerekek, felnőttek, időskorúak) Egyház Önkormányzatok	- létrejött beruházások száma (db) - ellátott emberek száma (fő) - férőhely-kapacitás és kihasználtság alakulása (fő)		KEHOP3	Megye egész területén

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
6. Prioritás - Egészséges Környezeti Fejlesztések Program - az egészséges lakókörnyezet, az egészséget aktívan támogató települési beruházások programja		
6.3. Ivóvíz-ellátás fejlesztési program	Célkitűzés, hogy csökkenjen az ivóvíz-rendszerek működése során fellépő veszteség	1. Víz közmű rendszerek rekonstrukciója 2. Aktív vízminőség biztonsági beavatkozások

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
6. Prioritás - Egészséges Környezeti Fejlesztések Program - az egészséges lakókörnyezet, az egészséget aktívan támogató települési beruházások programja					
6.3. Ivóvíz-ellátás fejlesztési program	Szolgáltatók Önkormányzatok	- létrejött beruházások száma (db) - veszélyeztetett lakosok számának csökkenése (fő) - környezetterhelés csökkenése		KEHOP, TOP2	Megye egész területén

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
6. Prioritás - Egészséges Környezeti Fejlesztések Program - az egészséges lakókörnyezet, az egészséget aktívan támogató települési beruházások programja		
6.4. Települési környezet fejlesztése program	Célkitűzés, hogy vonzó települési környezet jöjjön létre, illetve erősödjön meg a megye településein	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kulturális és zöldövezeti szabadidő infrastruktúra 2. Barnamezős területek revitalizációja 3. Kompakt várospolitikai, települési alközpontok létrehozása 4. Lakófunkciók minimális infrastrukturális feltételeinek biztosítása - csapadékvíz-elvezetés, járda, szennyvíz-kezelés 5. Belterületi utak fejlesztése 6. Ár- és belvíz-védelem

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
6. Prioritás - Egészséges Környezeti Fejlesztések Program - az egészséges lakókörnyezet, az egészséget aktívan támogató települési beruházások programja					
6.4. Települési környezet fejlesztése program	Lakosság Önkormányzatok	<ul style="list-style-type: none"> - létrejött beruházások száma és értéke (db, Ft) - lakosság száma (fő) - természeti káresemények és balesetek alakulása (db) 		TOP2, NVP 6	Megye egész területén

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
6. Prioritás - Egészséges Környezeti Fejlesztések Program - az egészséges lakókörnyezet, az egészséget aktívan támogató települési beruházások programja		
6.5. Folyóvizek menti területek összehangolt fejlesztése program	Célkitűzés, a megye folyóvíz-hálózatának fenntartható fejlesztése és hasznosítása, valamint a lehetséges természeti veszélyek minimalizálása	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mezőgazdaságban történő öntözéses hasznosítás elősegítése 2. A turizmus számára használhatóvá tétel, környezetbarát revitalizáció révén 3. Vizienergia termelés elősegítése 4. Árvíz-tározók kialakítása, illetve hasznosítása

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
6. Prioritás - Egészséges Környezeti Fejlesztések Program - az egészséges lakókörnyezet, az egészséget aktívan támogató települési beruházások programja					
6.5. Folyóvizek menti területek összehangolt fejlesztése program	Önkormányzatok	<ul style="list-style-type: none"> - létrejött beruházások száma (db) - árvízi káresemények gyakorisága (db) - beruházások által generált turisztikai vonzerő növekedés (Ft) 		TOP2, NVP6, KEHOP	Megye egész területén

Vállalkozások fejlesztési tervei

Hulladék-kezelés

Szennyvíz-kezelés

Az **egészséges környezet prioritás mentén** megfogalmazott vállalkozói igények elsősorban a következő területeken koncentrálnak:

- hulladék-kezelés
- szennyvíz-kezelés

A **hulladék-kezelés** során olyan szakmai ismeretekre van szükség, mely folyamatosan fejlődik, és jelentős nemzetközi szakirodalma van. Több olyan vállalkozás is aktív a megyei piacon, akik rendelkeznek erre vonatkozó versenyképes ismeretekkel. A megfogalmazott igényeik elsősorban **innovatív megoldások hazai adaptációjára** vonatkoznak – mint például mobil veszélyes-anyag megsemmisítés termelő nemzetközi nagyvállalatok számára.

A másik fontos területe a megfogalmazott vállalkozói elképzeléseknek a **szemlélet-formáláshoz** kapcsolódik. Itt van szükség olyan akciókra, melyek meghaladják egy-egy vállalkozás pénzügyi lehetőségeit, illetve érdekeit, de támogatott formában képesek és motiváltak elvégezni ezt a társadalmilag rendkívül fontos aktivitást.

A **szennyvíz-kezelés** területén szintén számos technológiai megoldás van, melyeknek a helyi adaptációja rendkívül fontos – például a karbon-visszatáplálás a termőtalajba. A vállalkozások támogatása ezen a területen is látványos és hasznos előrelépést tud hozni.

Együttműködés keretében tervezett intézkedések

Önkormányzatok közötti kooperáció

Az **önkormányzatok közötti együttműködés** példája mind a szennyvíz-hasznosítási program, mind az ivóvíz kezelés kérdése. De különösen igaz ez a folyóvizek menti területek fejlesztési programjára.

A **vállalkozások közötti együttműködés** az alapja a hulladék-hasznosítási programnak, melynek keretében szervezett együttműködés formájában kívának tenni a gazdasági szereplők a közös cél érdekében.

Vállalkozások közötti együttműködés

3.7. Közlekedés Fejlesztési Prioritás

	Prioritás rövid leírása	Kapcsolódó EU tematikus cél	Kapcsolódó megyei átfogó cél	Prioritás intézkedései
5. Prioritás - Közlekedés Fejlesztési Program - a megye külső és belső elérhetőségének javítása, fókuszáltna a környezetbarát modalitásokra				
	Cél hozzájárulni ahhoz, hogy a megye elérhetősége, illetve a megyén belüli térségek, települések elérhetősége, többféle közlekedési módon, jelentősen javuljon	<p>(3) Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása</p> <p>(7) Fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása</p> <p>(8) Foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése</p>	<p>Gazdaság teljesítőképességének javítása</p> <p>Periférián lévő települések teljes leszakadásának megakadályozása</p>	<p>Megye elérhetősége program;</p> <p>Közösségi közlekedés program;</p> <p>Kisléptékű közlekedési fejlesztések program;</p> <p>Kerékpáros közlekedés program</p>

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
7. Prioritás - Közlekedés Fejlesztési Program - a megye külső és belső elérhetőségének javítása, fókuszáltnan a környezetbarát modalitásokra		
7.1. Megye elérhetőségének javítása program	Célkitűzés, hogy Vas megye szervesen integrálódjon a nemzetközi közlekedési hálózathoz	<ol style="list-style-type: none"> 1. Észak-déli közlekedési folyosó - M86, S31 csatlakozás, Szombathely északi körgyűrű, majd M9 csatlakozás 2. M8 beruházás révén csatlakozás a kelet-nyugati közlekedési folyosóhoz 3. Sárvár-Pápa közúti csatlakozás fejlesztése 4. Győr-Pápa-Celldömölk-Szombathely vasútvonal fejlesztése 5. Hegyeshalom-Csorna-Porpác vasútvonal fejlesztése 6. Szombathely-Zalaszentiván rekonstrukció 7. Körmend-Németújvár vasútvonal fejlesztési lehetősége 8. Szombathely-Oberwart vasúti vonal fejlesztése

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
7. Prioritás - Közlekedés Fejlesztési Program - a megye külső és belső elérhetőségének javítása, fókuszáltnan a környezetbarát modalitásokra					
7.1. Megye elérhetőségének javítása program	Lakosság Önkormányzatok	<ul style="list-style-type: none"> - létrejött beruházások értéke (Ft) - elérési idő csökkenése (perc) - közlekedési forgalom változása (%) 		IKOP	Megye egész területén

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
7. Prioritás - Közlekedés Fejlesztési Program - a megye külső és belső elérhetőségének javítása, fókuszáltnan a környezetbarát modalitásokra		
7.2. <i>Közösségi közlekedés fejlesztése program</i>	<p>Célkitűzés, hogy a megye központ szerepet betöltő települései intermodálisan és környezettudatosan megközelíthetőek legyenek</p> <p>Célkitűzés, hogy Vas megye belső elérhetősége javuljon</p> <p>Célkitűzés, hogy egyszerre valósuljon meg a járműpark környezetbarát megújítása és egyedi vonzerő létrehozása</p>	<p>1. Térségközpontok elérhetőségének javítása alprogram</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elővárosi közlekedési rendszer létrehozása 2. Kapcsolódó egyéb közlekedési módok integrációja, átszállásokat lehetővé téve <p>2. Intermodális közlekedési csomópontok kialakítása alprogram</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Közlekedési csomóponti beruházások megvalósítása 2. Közlekedési Szövetség működtetése 3. Kapcsolódó beruházások megvalósítása <p>3. Alternatív meghajtású közlekedési eszközök beszerzése alprogram</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Új közösségi közlekedési járművek beszerzése 2. Alternatív közlekedési eszközök beszerzése, a térségi elérhetőség egyedi erősítése érdekében 3. Kapcsolódó beruházások megvalósítása

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
7. Prioritás - Közlekedés Fejlesztési Program - a megye külső és belső elérhetőségének javítása, fókuszáltnan a környezetbarát modalitásokra					
7.2. <i>Közösségi közlekedés fejlesztése program</i>	Lakosság Önkormányzatok	- létrejött beruházások értéke (Ft) - elérési idő csökkenése (perc) - közlekedési forgalom változása (%)		TOP1, TOP2, IKOP	Megye egész területén

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
7. Prioritás - Közlekedés Fejlesztési Program - a megye külső és belső elérhetőségének javítása, fókuszáltna a környezetbarát modalitásokra		
7.3. Kisléptékű közlekedési fejlesztések program	<p>Célkitűzés, hogy a megye belső elérhetősége minőségi módon javuljon, segítve a települések lakosság-megtartó képességét</p> <p>Célkitűzés továbbá, hogy a határmentiségből adódó lehetőségeket a megye maximalizálni tudja, melyhez megfelelő közlekedési infrastruktúrára van szükség</p>	<p>1. Alsóbbrendű utak karbantartása, javítása alprogram</p> <p>1. Alsóbbrendű utak karbantartása</p> <p>2. Településközi utak fejlesztése</p> <p>2. Határmenti utak fejlesztése alprogram</p> <p>1. Határátlépő helyek számának bővítése</p> <p>2. Határon átvívelő közutak fejlesztése</p>

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
7. Prioritás - Közlekedés Fejlesztési Program - a megye külső és belső elérhetőségének javítása, fókuszáltna a környezetbarát modalitásokra					
7.3. Kisléptékű közlekedési fejlesztések program	Lakosság Önkormányzatok	<ul style="list-style-type: none"> - települési lakosok számának változása (fő) - elérési idő csökkenése (perc) - közlekedési forgalom változása (%) 		Hazai forrás, ETE programok, CEF	Megye egész területén

Intézkedések	Célkitűzés	Beavatkozások
7. Prioritás - Közlekedés Fejlesztési Program - a megye külső és belső elérhetőségének javítása, fókuszáltn a környezetbarát modalitásokra		
7.4. Kerékpáros közlekedés program	<p>Célkitűzés, hogy a településeken belül a kerékpározás biztonságosan megoldható legyen</p> <p>Célkitűzés továbbá, hogy mind a helyi lakosság napi rutinja során, mind turisztikai szempontból megvalósuljon a kerékpárutak hálózata</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Településeken belüli kerékpáros közlekedés fejlesztése alprogram <ol style="list-style-type: none"> 1. Meglévő kerékpárutak és kerékpározható utak karbantartása 2. Új kerékpárutak, kerékpársávok kialakítása 2. Településközi kerékpáros közlekedés fejlesztése alprogram <ol style="list-style-type: none"> 1. Helyi jelentőségű kerékpárút és kerékpározható út kiépítése, hiányzó szakaszok pótlása 2. Határon átvívelő nemzetközi kerékpárutakhoz való csatlakozás

Intézkedés	Célcsoport	Indikátor	Költségvetés	Forrás	Területi hatály
7. Prioritás - Közlekedés Fejlesztési Program - a megye külső és belső elérhetőségének javítása, fókuszáltn a környezetbarát modalitásokra					
7.4. Kerékpáros közlekedés program	helyi lakosság, hazai és külföldi vendégek	<ul style="list-style-type: none"> - kerékpáros közúti balesetek számának csökkenése (%) - kerékpáros közlekedők számának változása (%) 		TOP3, TOP2	Megye egész területén

Vállalkozások fejlesztési tervei

A **közlekedés fejlesztéséhez** kapcsolódóan többféle módon kívánnak és tudnak az érintett vállalkozók bekapcsolódni. Ezek csoportosítva a következők:

- infrastruktúra létrehozása
- közösségi közlekedés biztosítása
- logisztikai szolgáltatások működtetése
- egyéni közlekedési megoldások biztosítása

Az infrastruktúra vonatkozásában a megyében elsősorban kötöttpályás fejlesztés lesz nagyobb arányban, illetve multimodális csomópont fejlesztése és kerékpárút, valamint kerékpározható utak kiépítése. A **helyi vállalkozások** nagymértékben számítanak arra, hogy **szerepet fognak kapni a megvalósításban**.

A **közösségi közlekedés** biztosítása esetében a **regionális szolgáltatók** aktívak, akik hatékonyabban fogják tudni ellátni a feladatukat a fejlesztett közúti, vasúti és multimodális adottságoknak köszönhetően.

A **logisztikai szolgáltatók** eddig is részesedtek támogatásokban – raktár-fejlesztések, elsősorban -, és további fejlesztésekhez is igényt tartanak támogatási segítségre annak érdekében, hogy a megtelepült nemzetközi nagyvállalatokat versenyképesen tudják kiszolgálni.

Az egyéb modalitások közül a **kerékpáros közlekedés** áll jelentős fejlődés előtt, amennyiben a tervezett infrastrukturális fejlesztések sikeresen megvalósulnak. Mind az elérhetőség, mind pedig a turisztikai vonzerő szempontjából rendkívül fontos területről van szó.

Együttműködés keretében tervezett intézkedések

Az **önkormányzatok és a vállalkozói szféra közötti együttműködés** példája a közösségi közlekedés együttes szervezése, a tarifa-közösségek kialakítása.

Ugyancsak ebben a kategóriába tartozik a kerékpáros közlekedés fejlesztése, ahol állami, közfinanszírozott forrásból létrejött bázison kell fenntarthatóan szolgáltatásokat szervezni.

Infrastruktúra

Közösségi
közlekedés

Logisztikai
szolgáltatók

Egyéb
közlekedési mód

Önkormányzatok
közötti
kooperáció, és
együttműködés
vállalkozásokkal

4. A programban tervezett intézkedések összefoglaló táblázata és ütemezése

A fejezetben található költségek a területi igényeket jelentik, még további egyeztetés szükséges a forrásgazdákkal, a végső költségvetés kialakításához.

1. számú táblázat: Finanszírozandó projektcsomagok összefoglaló táblája

Prioritás azonosítója, neve:		Vállalkozás Fókuszú Gazdaságfejlesztési Prioritás								
Sorszám	Intézkedés és projektcsomag megnevezése	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költség-igénye (Indikatív, teljes összeg (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
1. intézkedés megnevezése		Kezdő- és Mikro-vállalkozások								
1	Kezdő és Mikro-vállalkozások programja	megye teljes területe	kezdő- és mikro-vállalkozások, mentor szervezetek	térségi mikro-és kisvállalkozások - növekedés előtt álló családi vállalkozások, - a nők vezetette vállalkozások - a fiatal vállalkozók - vállalkozást indítani szándékozó magánszemélyek	2014-2020	250,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológia fejlesztés és az innováció megerősítése (3) Kkv-k versenyképességének fokozása (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (10) Beruházások az oktatás, a képességfejlesztés és az egész életen át tartó tanulás területén	1. Alaptanácsadások - jogi, pénzügyi, munkavédelmi, közbeszerzési, környezetvédelmi, menedzsment 2. Speciális tanácsadások - szakma-specifikus ismeretek, minőségbiztosítási és innovációs és iparjogvédelmi tanácsadás nyújtása 3. Mikro-hitel Alap biztosítása a beszállítói váláshoz, hatékony monitoring rendszer kialakítása. 4. Inkubációs szolgáltatások - infrastruktúra, irodai és könyvelési szolgáltatások, vállalkozásindítási és működtetési ismeretek. 5. Virtuális vállalkozási környezet kialakítása diákok számára	igen

2. intézkedés megnevezése		Kis- és középvállalkozások								
2	Kis- és középvállalkozói program	megye teljes területe	kis- és középvállalkozások, mentor szervezetek	A megye középvállalkozásai, valamint a növekedési potenciállal rendelkező kisvállalkozások	2014-2020	500,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológia fejlesztés és az innováció megerősítése (3) Kkv-k versenyképességének fokozása (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (10) Beruházások az oktatás, a képességfejlesztés és az egész életen át tartó tanulás területén	megyei mentorált középvállalkozások száma, illetve új kisvállalkozások bevonása - benchmarking elemzésben résztvevő vállalkozások száma - elkészült trendelemzés - benyújtott határon átnyúló, nemzetközi kutatás-fejlesztési projektek száma	igen

3. intézkedés megnevezése		Nagyvállalatok								
3	Nagyvállalati program	megye teljes területe	nagyvállalatok, befektetők, felsőoktatási és kutatási intézmények	Megyében működő nagyvállalatok, potenciális befektetők, beszállítók, felsőoktatási és kutatási intézmények	2014-2020	400,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológia fejlesztés és az innováció megerősítése (3) Kkv-k versenyképességének fokozása (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (10) Beruházások az oktatás, a képességfejlesztés és az egész életen át tartó tanulás területén	rendezvények, programok, szakmai utak száma, résztvevők visszajelzése. - vállalatok „láthatóságának”, társadalmi felelősségvállalásának, szponzorációs tevékenységének növekedése - KFI és a beszállítói együttműködések - nagyvállalati tanműhelyek és tanulószerveződések száma	igen

4. intézkedés megnevezése		Járműipar és Mechatronika								
4	Járműipari és Mechatronikai program	megye teljes területe	nagyvállalatok, hazai beszállítók, befektetők, felsőoktatási és kutatási intézmények	Megyében működő nagyvállalatok, potenciális befektetők és fejlesztők, hazai beszállítók, felsőoktatási és kutatási intézmények	2014-2020	600,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológia fejlesztés és az innováció megerősítése (3) Kkv-k versenyképességének fokozása (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (10) Beruházások az oktatás, a képességfejlesztés és az egész életen át tartó tanulás területén	Beszállítói fejlesztési programba bevont kkv-k száma (db) - Beszállítóvá vált kkv-k száma (db) - Magyar beszállító arány mértéke a jármű, gép-és elektronikai iparágakban (%) - Magyar beszállítók által előállított érték (Ft) - Beszállítóknál foglalkoztatottak száma (fő)	igen

5. intézkedés megnevezése		Kreatívipari és K+F+I program								
5	Kreatívipari alprogram	megye teljes területe	mechatronikai vállalkozások, - IKT cégek, IKT start-up cégek	Mechatronikai fejlesztésekkel és gyártással foglalkozó vállalkozások, IKT fejlesztésekkel foglalkozó vállalkozások, közép- és felsőoktatási intézmények	2014-2020	900,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológia fejlesztés és az innováció megerősítése (2) Az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőségének, használatának és minőségének javítása (3) Kkv-k versenyképességének fokozása (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (10) Beruházások az oktatás, a képességfejlesztés és az egész életen át tartó tanulás területén	nemzetközi tenderbe bevont vállalkozások száma - IKT megbízások száma helyi vállalkozások számára - alkalmazott fizikai és matematikai ismeretet hasznosító vállalkozások száma - központhoz kapcsolódó kutatási projektek generálása - tudományos publikációk, rendezvények száma - iskolai rendezvények száma	igen

5. intézkedés megnevezése		Kreatívipari és K+F+I program								
6	IKT és Légiipari alprogram	megye teljes területe	vállalkozások, gazdaságfejlesztési szervezetek, klaszterek, felsőoktatási intézmények	mikro-, kis-, közép vállalkozások, - egyetemek, kutatóintézetek, - gazdaságfejlesztési szervezetek, - start-up vagy spin-off vállalkozást alapítani kívánó magánszemélyek - megyei gazdaságfejlesztő hálózatok, klaszterek, - a kreatív iparág szereplői	2014-2020	300,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológia fejlesztés és az innováció megerősítése (2) Az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőségének, használatának és minőségének javítása (3) Kkv-k versenyképességének fokozása (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (10) Beruházások az oktatás, a képességfejlesztés és az egész életen át tartó tanulás területén	Szolgáltatást igénybe vevő vállalkozások száma - Elkészült publikációk, kiadványok száma, innovációs fórumok, rendezvények száma - Képzések és képzettek száma - Elért általános és középiskolák, elért diákok száma - Nemzetközi együttműködések, pályázatok száma - Megyei innovációk száma	igen
7	Fa- és Bútoripari alprogram	megye teljes területe	kis- és közép vállalkozások, beszállítók	a fa- és bútorigarban tevékenykedő kis- és közép vállalkozások - fa- és bútorigari beszállítók	2014-2020	500,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológia fejlesztés és az innováció megerősítése (3) Kkv-k versenyképességének fokozása (6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása	keresletet előrejelző kutatási jelentések és piacra viteli tervek, fejlesztést bemutató tanulmányok - fejlesztések vállalkozásoknál történő bevezetése, beszerzett gépek száma, értéke - megvalósításban részt vett fa-és bútorigari kkv-k száma - megvalósult innovációk száma % fejlesztést bemutató tanulmányok	igen

5. intézkedés megnevezése										
Kreatívipari és K+F+I program										
8	Gyógytermék Fejlesztő Centrum	egyeztetés alatt	helyi vállalkozások, turisztikai szolgáltatók	megye területén, településein működő agrár- és feldolgozóipari vállalkozások, turisztikai koordinációs és szolgáltató szervezetek	2014-2020	350,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológia fejlesztés és az innováció megerősítése (3) Kkv-k versenyképességének fokozása (10) Beruházások az oktatás, a képességfejlesztés és az egész életen át tartó tanulás területén	szolgáltatásba bevont vállalkozások száma (db) - fejlesztett új termékek, termékcsaládok száma (db) - érintett turisztikai szolgáltatók árbevételének alakulása (Ft)	igen

6. intézkedés megnevezése										
Szociális vállalkozások										
9	Szociális vállalkozások programja	megye teljes területe	menedzsment szervezetek, szociális vállalkozások	Szociális gazdaság menedzsmentje, azok szakmai megvalósítói és a szociális vállalkozások	2014-2020	150,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológia fejlesztés és az innováció megerősítése (3) Kkv-k versenyképességének fokozása (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (10) Beruházások az oktatás, a képességfejlesztés és az egész életen át tartó tanulás területén	fejlesztett szociális vállalkozások száma - rendezvények, fórumok, illetve résztvevők száma - tanácsadási napok száma - közvetített pénzügyi szolgáltatások száma - a támogatott szervezetekben foglalkoztatottak száma	igen

7. intézkedés megnevezése		Alkonygazdaság centrum								
10	Alkonygazdaság centrum program	megye teljes területe	Időskorúak, kis- és középvállalkozások, egészségügyi intézmények, egyház, civil szervezetek	Megye felnőtt és időskorú lakossága, kis- és középvállalkozások, egészségügyi intézmények és vállalkozások, külföldi alkonygazdasági szereplők, egyház és civil szervezetek, szakigazgatási szervek	2014-2020	400,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológia fejlesztés és az innováció megerősítése	megtelepült új vendégek száma (fő) - bevont helyi vállalkozások száma (fő) - új foglalkoztatottak száma (fő) - megvalósult beruházások értéke (Ft)	igen

8. intézkedés megnevezése		Ipari területek helyi alpinfrastruktúrájának kiépítése, fejlesztése								
11	Ipari területek helyi alpinfrastruktúrájának kiépítése, fejlesztése	megye teljes területe	önkormányzatok, vállalatok	nagyvállalatok, önkormányzatok, kis- és középvállalkozások, munkavállalók	2014-2020	1 200,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológia fejlesztés és az innováció megerősítése (3) Kkv-k versenyképességének fokozása (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása	Betelepült vállalkozások száma (db) - Tudásátadásban realizált érték (Ft) - Új, minőségi munkaerő száma (fő)	igen

Prioritás azonosítója, neve:		2. Élelmiszer-termelés								
Sorszám	Intézkedés és projektcsomag megnevezése	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költség-igénye (Indikatív, teljes összeg (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghöz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
	1. intézkedés megnevezése	Agrárvállalkozói Központ program								
1	Agrárvállalkozói Centrum alprogram	egyeztetés alatt	mikro és kisvállalkozások, őstermelők, családi vállalkozások, induló vállalkozások	térségi mikro- és kisvállalkozások, őstermelők, családi vállalkozások, induló vállalkozások	2014-2020	1 700,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése (3) Kkv-k versenyképességének fokozása (4) Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása (5) Éghajlat-változáshoz való alkalmazkodás (6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása	Képzésbe bevont agrárvállalkozók száma (db) - Iskolai és turisztikai látogatók száma (fő) - Feldolgozott élelmiszer mennyisége (tonna)	igen

1. intézkedés megnevezése		Agrárvállalkozói Központ program								
2	Környezeti Kiválósági Központ alprogram	egyeztetés alatt	agrárium szereplői, államigazgatás, kamarák	agrárszereplők, erdőgazdálkodás, erdőgazdálkodók, államigazgatás, agrárkamara, építészkamara, nemzeti parkok	2014-2020	750,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése (3) Kkv-k versenyképességének fokozása (4) Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása (5) Éghajlat-változáshoz való alkalmazkodás (6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása	tanácsadásban részesülő agrárvállalkozások száma - erdészeti vállalkozás számára fejlesztési programok száma - vállalkozással elindított kutatás-fejlesztési projektek száma - növény-nemesítési projektek száma - energia-ültetvényrel kapcsolatos projektek száma	igen

2. intézkedés megnevezése		Járási Rövid Ellátási Láncok kialakítása								
3	Városterzéségi ellátási alprogram	egyeztetés alatt	agrárvállalkozók, önkormányzatok	lakosság, agrárvállalkozások, önkormányzatok és intézményei	2014-2020	600,00	UNIÓS	(3) Kkv-k versenyképességének fokozása	Beszállítói fejlesztési programba bevont kkv-k száma (db) - Ellátott lakosok száma (fő) - Elégedettségi visszajelzés az élelmiszerekkel kapcsolatosan (%) - Magyar beszállítók által előállított érték (Ft) - Beszállítóknál foglalkoztatottak száma (fő)	igen
4	Városterzéségi helyi élelmiszer alprogram	egyeztetés alatt	agrárvállalkozók, önkormányzatok, turisztikai szolgáltatók	lakosság, agrárvállalkozások, önkormányzatok és intézményei, turizmusban érintettek	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(3) Kkv-k versenyképességének fokozása	Beszállítói fejlesztési programba bevont kkv-k száma (db) - Ellátott lakosok száma (fő) - Elégedettségi visszajelzés az élelmiszerekkel kapcsolatosan (%) - Magyar beszállítók által előállított érték (Ft) - Beszállítóknál foglalkoztatottak száma (fő)	igen

3. intézkedés megnevezése		Látványüzem program								
5	Látványüzem program	egyeztetés alatt	agrár vállalkozók, önkormányzatok, turisztikai szolgáltatók	lakosság, agrár vállalkozások, önkormányzatok és intézményei, turizmusban érintettek	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(3) Kkv-k versenyképességének fokozása	Beszállítói fejlesztési programba bevont kkv-k száma (db) - Látogatók száma (fő)	igen

Prioritás azonosítója, neve:		3. Turizmus								
Sorszám	Intézkedés és projektcsomag megnevezése	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költség-igénye (Indikatív, teljes összeg (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
	1. intézkedés megnevezése	Gyógyászati és wellness turizmus program								
1	Gyógyászati fejlesztési alprogram	egyeztetés alatt	gyógyfürdők, egészségügyi és turisztikai szolgáltató szervezetek, vállalkozások	elsősorban üzleti bántalmakban szenvedő betegek, betegellátásban dolgozók és vállalkozások, turisztikai szolgáltatók	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása	Gyógyhelyek forgalmának fejlődése (Ft) - Ellátott páciensek száma (fő) - Elégedettségi visszajelzés a szolgáltatásokkal kapcsolatban (%) - Magyar beszállítók által előállított érték (Ft) - Beszállítóknál foglalkoztatottak száma (fő)	igen
2	Kiemelt gyógyhelyek fejlesztési alprogram	Sárvár, Bük	gyógyfürdők, egészségügyi és turisztikai szolgáltató szervezetek, vállalkozások	elsősorban üzleti bántalmakban szenvedő betegek, betegellátásban dolgozók és vállalkozások, turisztikai szolgáltatók	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása	Gyógyhelyek forgalmának fejlődése (Ft) - Ellátott páciensek száma (fő) - Elégedettségi visszajelzés a szolgáltatásokkal kapcsolatban (%) - Magyar beszállítók által előállított érték (Ft) - Beszállítóknál foglalkoztatottak száma (fő)	igen

2. intézkedés megnevezése		Szelíd turizmus program								
3	Szelíd turizmus program	egyeztetés alatt	családok, turisztikai szolgáltatók	gyerekes családok, turisztikai szolgáltatók, vállalkozások, turisztikai menedzsment szervezetek	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése (3) A kkv-k, a mezőgazdasági (az EMVA esetében) és a halászati és az akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása (6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (7) A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása	élményporták száma (db) - fogadott vendégek száma (fő) - érintett turisztikai szolgáltatók árbevételének alakulása (Ft)	igen

3. intézkedés megnevezése		Kulturális, aktív és vallási, turisztikai programok								
4	Kulturális, aktív és vallási, turisztikai programok	egyeztetés alatt	egyházi intézmények, egyházak, önkormányzatok, turisztikai és rendezvény szolgáltatók, civil szervezetek	tematikus útvonalak fenntartásában érintettek, turisztikai szolgáltatók, rendezvényszervezők, helyi lakosság, turisták, önkormányzatok, turisztikai menedzsment szervezetek	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése (3) 3. A kkv-k, a mezőgazdasági (az EMVA esetében) és a halászati és az akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása (6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (7) A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása	kialakított/működtetett/felújított tematikus útvonalak, helyek száma (db) létrejövő turisztikai attrakciók száma (db) rendezvényeken résztvevők száma (fő) - rendezvényeken kiállítók, termék-bemutatók, kereskedők árbevétele (Ft) - érintett turisztikai szolgáltatók árbevételének alakulása (Ft)	igen

4. intézkedés megnevezése		Nagyléptékű vízfelületek kialakítása								
5	Nagyléptékű vízfelületek kialakítása	Bő, Bük, Gór, Kőszeg, Lukácsháza	lakosság, önkormányzat, turisztikai szolgáltatásokat igénybe vevők	lakosság, önkormányzat, turisztikai szolgáltatásokat igénybe vevők	2014-2020	2 500,00	UNIÓS	(6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	árvízi káresetek számának, értékének csökkenése (db, Ft) - helyszínrre látogatók száma (fő) - a megyébe érkező vendégek számának változása (fő) - érintett turisztikai szolgáltatók árbevételének alakulása (Ft) kialakított turisztikai attrakciók száma (db)	igen

5. intézkedés megnevezése		Turisztikai koordináció								
6	<i>Turisztikai koordináció megvalósítása</i>	<i>egyeztetés alatt</i>	<i>lakosság, önkormányzatok, TDM szervezetek, turisztikai és kulturális szolgáltatók</i>	<i>lakosság, önkormányzatok, TDM szervezetek, turisztikai és kulturális szolgáltatók</i>	<i>2014-2020</i>	<i>400,00</i>	<i>UNIÓS</i>	<i>(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása</i>	<i>megyébe érkező vendégek száma (fő) - a megyébe érkező vendégek költségének változása (Ft) - érintett turisztikai szolgáltatók árbevételének alakulása (Ft)</i>	<i>igen</i>

Prioritás azonosítója, neve:		4. Energia-hatékonysági prioritás								
Sorszám	Intézkedés és projektcsomag megnevezése	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezett k köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költség-igénye (Indikatív, teljes összeg (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghöz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
	1. intézkedés megnevezése	Épületenergetika								
1	Épület-energetika	megye teljes területe	önkormányzatok, önkormányzati, szakigazgatási, oktatási intézmények, egyházak	önkormányzatok, önkormányzati, szakigazgatási, oktatási intézmények, egyházak	2014-2020	8 000,00 Ft	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése (4) A karbonszegény gazdaság felé való elmozdulás támogatása minden ágazatban (5) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és -kezelés előmozdítása (6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	energetikai beruházásba bevont épületek száma (db) felújított, korszerűsített közösségi épületek száma (db) - energetikai, fenntartási költség csökkenése (Ft)	igen

2. intézkedés megnevezése		Közvilágítás megújítása								
2	Közvilágítás megújítása program	megye teljes területe	önkormányzatok, energetikai szolgáltató cégek, vállalkozások	önkormányzatok, energetikai szolgáltató cégek, vállalkozások	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése (4) A karbonszegény gazdaság felé való elmozdulás támogatása minden ágazatban (5) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és -kezelés előmozdítása (6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	energetikai beruházásba bevont települések, épületek száma (db) - energetikai, fenntartási költség csökkenése (Ft) - környezetterhelés, fényszennyezés csökkenése	igen

3. intézkedés megnevezése		Zöld hő								
3	Zöld hő program	megye teljes területe	önkormányzatok, energetikai szolgáltató cégek, vállalkozások, oktatási intézmények	önkormányzatok, energetikai szolgáltató cégek, vállalkozások	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése (4) A karbonszegény gazdaság felé való elmozdulás támogatása minden ágazatban (5) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat megelőzés és -kezelés előmozdítása (6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (11) Az intézményi kapacitás javítása és hatékony közigazgatás	programba bevont települések, épületek száma (db) - energetikai, fenntartási költség csökkenése (Ft)	igen

4. intézkedés megnevezése		Smart City								
4	Smart City program	megye teljes területe	önkormányzatok, várostervezésben, építésben érintett vállalkozások, intézmények, kamarák, logisztikai vállalkozások	önkormányzatok, várostervezésben, építésben érintett vállalkozások, kamarák, logisztikai vállalkozások	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS nemzetközi	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése (4) A karbonszegény gazdaság felé való elmozdulás támogatása minden ágazatban (5) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és -kezelés előmozdítása (6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	programba bevont települések száma (db) - energetikai, fenntartási költség, környezetterhelési költségek csökkenése (Ft)	igen

Prioritás azonosítója, neve:		5. Emberi Erőforrás Fejlesztés prioritás								
Sorszám	Intézkedés és projektcsomag megnevezése	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költség-igénye (Indikatív, teljes összeg (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
	1. intézkedés megnevezése	Egészséges életmód								
1	Egészséges életmód program	megye teljes területe	egészségügyi, rekreációs, egészségmegőrző intézmények, vállalkozások, oktatási intézmények, óvodák, civil szervezetek, egyházak, egyházi intézmények	lakosság, egészségügyi, rekreációs, egészségmegőrző intézmények, vállalkozások, oktatási intézmények, óvodák, civil szervezetek, egyházak, egyházi intézmények	2014-2020	400,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (10) Beruházások az oktatás, a képességfejlesztés és az egész életen át tartó tanulás területén	rendezvényeken résztvevők száma (fő) - népegészségügyi mutatók alakulása (%)	igen

2. intézkedés megnevezése		Aktív szabadidő								
2	Aktív szabadidő program	megye teljes területe	egészségügyi, rekreációs, egészségmegőrző intézmények, vállalkozások, oktatási intézmények, óvodák, civil szervezetek, egyházak, egyházi intézmények	lakosság, egészségügyi, rekreációs, egészségmegőrző intézmények, vállalkozások, oktatási intézmények, óvodák, civil szervezetek, egyházak, egyházi intézmények	2014-2020	300,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (10) Beruházások az oktatás, a képességfejlesztés és az egész életen át tartó tanulás területén	rendezvényeken résztvevők száma (fő) - népegészségügyi mutatók alakulása (%)	igen

3. intézkedés megnevezése		Tehetségek								
3	Tehetségek program	megye teljes területe	Iskolák, felsőoktatási intézmények, civil szervezetek, egyház, felnőttoktatási intézmények	Iskolák, felsőoktatási intézmények, civil szervezetek, egyház, felnőttoktatási intézmények	2014-2020	220,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (10) Beruházások az oktatás, a képességfejlesztés és az egész életen át tartó tanulás területén	rendezvényeken résztvevők száma (fő) hazatérő szakemberek száma (fő)	igen

4. intézkedés megnevezése		Oktatás, képzés								
4	oktatási-képzési program	megye teljes területe	Iskolák, felsőoktatási intézmények, civil szervezetek, egyház, felnőttoktatási intézmények	Iskolák, felsőoktatási intézmények, civil szervezetek, egyház, felnőttoktatási intézmények	2014-2020	400,00	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (10) Beruházások az oktatás, a képességfejlesztés és az egész életen át tartó tanulás területén	képzési programokon résztvevők száma (fő) - vállalati szféra munkaerő-elégedettségének alakulása (%) - aktivitási ráta alakulása (%)	igen

5. intézkedés megnevezése		Kreatív város - Fenntartható vidék (KRAFT)								
5	Kreatív város - Fenntartható vidék (KRAFT) program	Kőszeg és térsége	Innovációs centrumok, kreatív város programban résztvevők	hazai és nemzetközi közép- és felsőoktatásban résztvevők, innovációs centrumok, lakosság	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (10) Beruházások az oktatás, a képességfejlesztés és az egész életen át tartó tanulás területén	kutatási és képzési programokon résztvevők száma (fő) - kutatásban, oktatásban résztvevők közül innovációba bevontak száma (fő) - koordinált kutatás-fejlesztési projektek száma (db)	igen

6. intézkedés megnevezése		Közösségi terek kialakítása, egyházi fejlesztések								
6	Közösségi terek kialakítása, egyházi fejlesztések program	megye teljes területe	önkormányzatok, egyházak, kulturális és civil szervezetek	önkormányzatok, egyházak, kulturális és civil szervezetek	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (10) Beruházások az oktatás, a képességfejlesztés és az egész életen át tartó tanulás területén	létrejött beruházások száma (db) - szervezett programok száma (db) - rendezvényeken résztvevők száma (fő)	igen

7. intézkedés megnevezése		Egészségügyi, szociális, közoktatási és idősgondozási program								
7	Egészségügyi, szociális, közoktatási és idősgondozási program	megye teljes területe	önkormányzatok, egyházak, egészségügyi, szociális, szakigazgatási szervezetek	önkormányzatok, egyházak, egészségügyi, szociális, szakigazgatási szervezetek	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (10) Beruházások az oktatás, a képességfejlesztés és az egész életen át tartó tanulás területén (11) Az intézményi kapacitás javítása és hatékony közigazgatás	létrejött beruházások száma (db) - ellátott emberek száma (fő) - férőhely-kapacitás és kihasználtság alakulása (fő)	igen

8. intézkedés megnevezése		Hivatali infrastruktúra fejlesztése								
8	Hivatali infrastruktúra fejlesztése	megye teljes területe	Kormányhivatali szakigazgatási szervek, önkormányzat	Kormányhivatali szakigazgatási szervek, önkormányzat	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(10) Beruházások az oktatás, a képességfejlesztés és az egész életen át tartó tanulás területén (11) Az intézményi kapacitás javítása és hatékony közigazgatás	létrejött beruházások száma (db) - ellátott emberek száma (fő)	igen

Prioritás azonosítója, neve:		6. Egészséges környezet prioritás								
Sorszám	Intézkedés és projektcsomag megnevezése	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezett k köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költség-igénye (Indikatív, teljes összeg (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghöz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
	1. intézkedés megnevezése	Szennyvíz és csapadékvíz kezelési program								
1	Szennyvízkezelési alprogram	megye egész területén, kiemelten a csatornahálózatokkal nem rendelkező településeket	önkormányzatok	lakosság	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(5) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és -kezelés előmozdítása (6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	létrejött beruházások száma (db) - veszélyeztetett lakosok számának csökkenése (fő) - környezetterhelés csökkenése	igen
2	Csapadékvízkezelési alprogram	megye egész területén, kiemelten a csatornahálózatokkal nem rendelkező településeket	önkormányzatok	lakosság	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(5) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és -kezelés előmozdítása (6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	létrejött beruházások száma (db) - veszélyeztetett lakosok számának csökkenése (fő) - környezetterhelés csökkenése	igen

2. intézkedés megnevezése		Hulladék-kezelési és - hasznosítási program								
3	Hulladék-kezelési és -hasznosítási program	megye egész területén	önkormányzatok	lakosság	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	létrejött beruházások száma (db) - veszélyeztetett lakosok számának csökkenése (fő) - környezetterhelés csökkenése	igen

3. intézkedés megnevezése		Ivóvíz-ellátás fejlesztési program								
4	Ivóvíz-ellátás fejlesztési program	megye egész területén	önkormányzatok	lakosság	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	létrejött beruházások száma (db) - veszélyeztetett lakosok számának csökkenése (fő) - környezetterhelés csökkenése	igen

4. intézkedés megnevezése		Települési környezet fejlesztése								
5	Települési környezet fejlesztése program	megye egész területén	önkormányzatok	lakosság	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(5) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és -kezelés előmozdítása (6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	létrejött beruházások száma és értéke (db, Ft) - lakosság száma (fő) - természeti káresemények és balesetek alakulása (db)	igen

5. intézkedés megnevezése		Folyóvizek menti területek összehangolt fejlesztése								
6	Folyóvizek menti területek összehangolt fejlesztése program	megye egész területén, kiemelten a folyóvizek mentén lehelyezkedő települések	önkormányzatok	lakosság	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(5) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és -kezelés előmozdítása (6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	létrejött beruházások száma (db) - árvízi káresemények gyakorisága (db) - beruházások által generált turisztikai vonzerő növekedés (Ft) - öntözéses területek növekedése (%)	igen

Prioritás azonosítója, neve:		7. Közlekedés Fejlesztési Prioritás								
Sorszám	Intézkedés és projektcsomag megnevezése	Megye elérhetőségek javítása	Jellemző kedvezményezett k köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költség-igénye (Indikatív, teljes összeg (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghöz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
	1. intézkedés megnevezése	Megye elérhetőségek javítása								
1	Megye elérhetőségek javítása program	megye egész területe	Önkormányzatok	lakosság	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(7) A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban (8) 8. A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása	létrejött beruházások értéke (Ft) - elérési idő csökkenése (perc) - közlekedési forgalom változása (%)	igen

2. intézkedés megnevezése		Közösségi közlekedés fejlesztése								
2	Közösségi közlekedés fejlesztése program	megye egész területe	Önkormányzatok	lakosság	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS	(6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (7) A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása	létrejött beruházások értéke (Ft) - elérési idő csökkenése (perc) - közlekedési forgalom változása (%)	igen

3. intézkedés megnevezése		Kisléptékű közlekedési fejlesztése								
3	Kisléptékű közlekedési fejlesztések program	megye egész területe	Önkormányzatok	lakosság	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS hazai források ETE programok CEF	(7) A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása	települési lakosok számának változása (fő) - elérési idő csökkenése (perc) - közlekedési forgalom változása (%)	igen

4. intézkedés megnevezése		Kerékpáros közlekedés fejlesztése								
4	Kerékpáros közlekedés fejlesztése program	megye egész területe	Önkormányzatok	lakosság	2014-2020	TERVEZÉS ALATT	UNIÓS ETE programok hazai források	(6) A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (7) A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban (8) A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása	kerékpáros közúti balesetek számának csökkenése (%) - kerékpáros közlekedők számának változása (%)	igen

2. számú táblázat: Az intézkedések pénzügyi ütemterve (indikatív, tervezés alatt!)

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás	Indikatív forrás	Indikatív forrás
	TELJES ÖSSZEG	2014-2017	2018-2020
	(Millió Ft)	(Millió Ft)	(Millió Ft)
Kezdő- és Mikroállalkozások	250,00 Ft	100,00 Ft	150,00 Ft
Kis- és középvállalkozások	500,00	200,00 Ft	300,00 Ft
Nagyvállalatok	400,00	160,00 Ft	240,00 Ft
Járműipar és Mechatronika	600,00	240,00 Ft	360,00 Ft
Kreatívipari és K+F+I program	2 050,00	820,00 Ft	1 230,00 Ft
Szociális vállalkozások	150,00	60,00 Ft	90,00 Ft
Alkonygazdaság centrum	400,00	160,00 Ft	240,00 Ft
Ipari területek helyi alapinfrastruktúrájának kiépítése, fejlesztése	1 200,00	480,00 Ft	720,00 Ft
Agrárvállalkozói Központ program	2 450,00	980,00 Ft	1 470,00 Ft
Kis- és középvállalkozások	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Látványüzem program	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Gyógyászati és wellness turizmus program	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Szelíd turizmus program	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Kulturális, aktív és vallási, turisztikai programok	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Nagyléptékű vízfelületek kialakítása	2 500,00	1 000,00 Ft	1 500,00 Ft
Turisztikai koordináció	400,00	160,00 Ft	240,00 Ft
Épületenergetika	8 000,00 Ft	3 200,00 Ft	4 800,00 Ft
Közvilágítás megújítása	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Zöld hő	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Smart City	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Egészséges életmód	400,00	160,00 Ft	240,00 Ft
Aktív szabadidő	300,00	120,00 Ft	180,00 Ft
Tehetségek	220,00	88,00 Ft	132,00 Ft
Oktatás-képzés	400,00	160,00 Ft	240,00 Ft
Kreatív város - Fenntartható vidék (KRAFT)	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Közösségi terek kialakítása, egyházi fejlesztések	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Egészségügyi, szociális, közoktatási és idősgondozási program	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Hivatali infrastruktúra fejlesztése	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT

Szennyvíz és csapadékvíz kezelési program	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Hulladék-kezelési és -hasznosítási program	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Ivóvíz-ellátás fejlesztési program	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Települési környezet fejlesztése	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Folyóvizek menti területek összehangolt fejlesztése	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Megye elérhetőségének javítása	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Közösségi közlekedés fejlesztése	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Kisléptékű közlekedési fejlesztések	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Kerékpáros közlekedés fejlesztése	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT	TERVEZÉS ALATT
Összesen:	TERVEZÉS ALATT	460,00 Ft	690,00 Ft

A program-alkotásban résztvevő szakemberek

Név	Pozíció	Szervezet	
NÉV	TERVEZÉSI POZÍCIÓ	SZERVEZET	
1	Antal Erika	munkacsoport tag	Vasi Volán Zrt.
2	Avas Zoltán	munkacsoport tag	VMKH Földművelésügyi Igazgatóság
3	Babati Zoltán	munkacsoport tag	Babati és Társa Kft.
4	Babos Csaba	munkacsoport tag	Falusi Turizmus VMSz
5	Balázs Péter	munkacsoport tag	Vas Megyei Kormányhivatal delegáltja
6	Balogh Károly	munkacsoport vezető - turizmus	Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
7	Bárdos Krisztina	munkacsoport vezető - logisztika	IFKA Kft. ügyvezető igazgatója
8	Barta Balázs	tervezési koordinátor	PBN ügyvezető
9	Bednár Éva dr.	munkacsoport vezető - fa- és bútorturizmus	Nyugat-Magyarországi Egyetem
10	Böcz Brigitta Noémi	munkacsoport tag	Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
11	Bodgán Olivér	munkacsoport tag	Linde Zrt.
12	Böröcz Miklós	munkacsoport tag	Vas Megyei Kormányhivatal_Közlekedési Felügyelőség
13	Csabai Renáta	szakértő	PBN munkatárs
14	Drác Zoltán	munkacsoport tag	Rekotech Klaszter
15	Éder Ákos	munkacsoport tag	PBN munkatárs
16	Éder Géza	szakértő	PBN munkatárs
17	Fonyó Szabolcs	IKT - horizontális szakértő	Pencom Kft.
18	Galambos Tamás	munkacsoport tag	Galambos Trans Kft.
19	Gibicsár Anna	munkacsoport tag	Bútorturizmus Klaszter
20	Grebenár József	Menedzsment kompetencia - horizontális szakértő	Emberfejlesztés Kft
21	Hanczár Zsoltné Emőke	Energetika - horizontális szakértő	KÉSZ Tervező Kft.
22	Heckmann Ferenc	csoporthoz vezető, szakmai tanácsadó	Vas Megyei Önkormányzat Területfejlesztési Titkárság
23	Hermann György	munkacsoport tag	Hunguest Hotels
24	Holdosi Dániel	titkárság vezető	Vas Megyei Önkormányzat Területfejlesztési Titkárság
25	Horváth Gábor	munkacsoport tag	Vas Megyei Kormányhivatal_Közlekedési Felügyelőség
26	Iker János	munkacsoport tag	Nyugat-Magyarországi Egyetem
27	Jankovics István prof. Dr.	munkacsoport tag	ELTE GAO-MKK
28	Joós Attila	szakértő	PBN munkatárs
29	Kalmár Attila	munkacsoport tag	Pannon Sport Kft.
30	Kévy Albert	munkacsoport tag	Órségi Nemzeti Park
31	Kiss Hajnalka	szakértő	PBN munkatárs
32	Kocsis Zsolt	munkacsoport tag	Csörötnek polgármester
33	Kolláth Zoltán prof. Dr.	munkacsoport tag	NymE TTK
34	Kopácsi Dóra	szakértő	PBN munkatárs
35	Kurucz Andrea	szakértő	PBN munkatárs
36	Lévay Péter	munkacsoport tag	GYSEV Cargo Zrt.
37	Márta Gábor	munkacsoport tag	GYSEV Cargo Zrt.
38	Marton Ferenc	alelnök	Vas Megyei Közgyűlés
39	Mátyás István	munkacsoport tag	Ostffyasszonyfalvi Petőfi Mgtsz. elnöke
40	Mészáros György	munkacsoport tag	Megoldás Kft.
41	Molnár Rezső dr.	munkacsoport vezető - agrárium	
42	Nagy Zsolt	munkacsoport tag	DMQ Kft.
43	Németh Adrienn	szakértő	PBN munkatárs
44	Németh Róbert	szakértő	PBN munkatárs
45	Németh Szabolcs	munkacsoport tag	Field-Inwest Kft.
46	Nikl János dr.	munkacsoport tag	
47	Pakai Péter Sándor	munkacsoport tag	Bútorturizmus Klaszter
48	Pakainé dr. Kováts Judit	Marketing - horizontális szakértő	Effix Marketing Kft
49	Pálffy Tamás	munkacsoport tag	Büki TDM
50	Parás István	munkacsoport tag	AGORA Szombathelyi Kulturális Központ
51	Polgár Tibor	munkacsoport tag	NYUPAN NKFT
52	Rétfalvi Tamás dr.	munkacsoport vezető - élhető környezet	NyME Erdőmérnöki kar Intézetigazgatója
53	Rezsabek Nándor	munkacsoport tag	IFKA Kft.
54	Rosta-Pethő Regina	szakértő	PBN munkatárs
55	Schmidt Katalin	munkacsoport tag	Lignomat Kft.
56	Simon Zoltán	munkacsoport vezető - emberi erőforrás	Vas megyei TIT
57	Szabó Levente	munkacsoport tag	Vas Megyei Kormányhivatal
58	Szanyi Krisztián	munkacsoport tag	Büki Gyógyfürdő Zrt.
59	Szjártó Zsolt	munkacsoport - mechatronika	NyPJK
60	Takács György	munkacsoport tag	Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
61	Tama István	munkacsoport tag	Nyugat-dunántúli Turizmus Zrt.
62	Tóth János	munkacsoport tag	FAGOSZ - Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség
63	Tóthné Temesi Kinga	munkacsoport tag	KTI Vas megyei iroda
64	Vörös Árpád	munkacsoport tag	Vas Megyei Állami Közútkezelő Kht.
65	Wächter Balázs	minőségbiztosítás	Vital Pro Kft.
66	Wilhelm Zoltán	munkacsoport tag	Ada Hungária Kft.
67	Zágorhidi Cz. Ákos	munkacsoport tag	Hegypásztor Kör, HTK
68	Zágorhidi Cz. Balázs dr.	munkacsoport tag	Vas Megyei Kormányhivatal_delegált

Tovább a Vas Megyei Közgyűlés aktív tagjainak külön köszönetet szeretnénk mondani.